Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

Digitized by Google

ibliotheek Universiteit van Amsterdam

Digitized by Google

+

Bekoomen, und getaameld
auf dem ostindischen Haupt,
und Kriegsschiffe Der ganges.
unter Commando des wohledelen,
gestrengen Heeren Capitein
Commandant Jan Baarde
Kooper; aus Texel geseegelt
nach Batavia den vij July
D. 1782. B.

Digitized by Google

DICTIONARIUM,

Ofte

Woord en Spraeck-boeck,

In de Duytſche en Maleyſche Tale,

Met verſcheyde t'ſamen-ſpreeckingen, in 't Duytſch en Maleyſch, aengaende de Schipvaert en allerleye Koopmanſchap.

Als mede

Alle de Principaelſte Leden des Menſchen, zoo wel van buyten als van binnen. Met een Geſlacht-Régiſter, en de twaelf Maenden, Weken en dagen; gelyck de zelve met de Maleyſche en in onſe Nederduytſche Spraecke verſtaen worden; met hare Tellingen en Conjugatie: En alles met A B C elck woordt te vinden is.

Noodtwendigh voor alle de geene die de Maleyſche Tale begeren te leeren.

Geſtelt door F. de H.

Op nieuw met veel woorden vermeerdert.

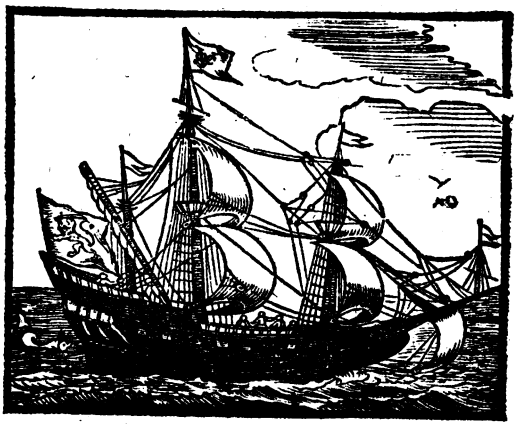

t'AMSTERDAM,
Door ordre van d'E. Heeren Bewinthebberen der Ooſt-Indiſche Compagnie,
Gedrukt by Paulus Matthyſz., in de Stoof-ſteeg, in 't Muſyc-boek, Drukker van de ſelve Compagnie, 1680.

Digitized by Google

Digitized by Google

Postgrafissa, Hollándissa — Paszsza, packoe.
Wóstara w Jer Malaissan — Abszsima, Kachwaer.
Nraysa —— Latwortna, minjast.
Jus, Juk. Lubabra, balkaase.
glab, glas. Abtragma, battitron cabau
Sefuroso, Kikir. Abfaltra, carretton pangal,
Rysral, Setel. Lufaspra, Tarisman.
Lauisa, Lantarn. Ebron, bangala tanah.
Maza, Karjus. Ebra, takah.
Sobakbefuisa, nipa. Abzsmaa, otan gouno.
bier, bier. Lubommaa, Sampe.
Krümesa, Krous. Abgafan, turan Cababa.
balzwaysko, Rüge kollanda Lubrittra, Kateya, bacarga.
Bigga, Cups. Abssmid, Karat.
Straysan, Bögala, Strika. Alys, bigitron.
Jaus, Sinjot. Allzait, Saciaa.
Frau, Nonje. Allda, Disoza.
Salar, Real. Sintra, balaxsan.
Kasirs, Kartas. Lubsbaita, Cambaet.
Zuzsuf, arrygalaps, pagg-
Lub, abis, antya.
Sandvark, pande, pangaro
Lubroat, birtou, birtou, sara
Sara.
Lub Laud gusan, piggidarat,
morgadabat.
Abmud, malam
Allmual, Samorga.
Lubus, Savou.
Lubmid, sal, Anadara.
Lyrsyn, zwinbal, Cuoslou

Digitized by Google

Ebrud, nagyuebrag, Sore.
Abbaskan, Arang.
Jn Est unfuemu, Simpang.
Abbo Castiny, Kular darat.
Abar, bolon, Lakin, velakin.
Abfauna, pontong.
Abffindun, Abffindnafunny, fajerec.
Sogafandor, bzenk, pafuron.
Ummb, kb traj, petang.
[illegible] Com, curtutan.
Anibbaua, Lamelar.
Andatar, daun rotan.
Azndatar, gocla rotgatty.
Bal, thanroan.
Balon, Lida boiaja, boaia.
Blambaun, teka.
Bffa, morjet.
Buanab, Varas.
Bdar, oular bilondac.
Bdain, tawas.
Bgattain, zzdurj.
Brnik, warangan.
Bonfoj, Cajoe garoe.
Bubaun Tamboza ou tan.
Bzun Cabo Savou, batjan.
Can.
Cmudf, Kafion amat.
Cidfan, Jarra kaelvaer.
Cn Tangan.
Cb, oufan.
Cn Sendiy.
Kaelvaer darot.

Cbordinom, Sadamme.
Cbaatbrinom, Bamanaron ou tom.
Cbonftinom, Bapafion.
Cblafkny, jangan.
Cffa Cfiday, Cnufbdrat, afa focate.
Cmb, adasmanis.
Cmba, ambar.
Cbgrafatbfoj, paay Cajo, Caga.
Cnfpn, partat.
Cbbafkpel bon zabar, totol, Cdg, mata,
Cnfpfar anfpiaar gabar= mabby, potia Kocli, Cnbordn fozfabar, Capalla Cajoe,
Cnfbabn, pasan,
Cnbblaidm, Valya potki an.
Cnfbfabm, bangon, bangs,
Cndgabn, naya,
Cdbi fuora, fuoa,
Cnfbafar bonofta, Stanbor,
Cnfbfabm, pasaj,
Cnfbar, tiram,
Cnfbarfaala, tiram Kou yang,

Digitized by Google

WOORDE-BOEK,

In de

Duytſche ende Maleyſche Tale.

A B.

A. B. C. Alif. Ba. Ta.

Abandonneren ofte verlaeten / Tingal-acan.

abberdaen / Ican garam, bacaſſam.

abborderen / Langar.

abel / net / fraey / Premí, madjelis, askyt

abſent / Jang tiadda.

abſtineren oft onthoudē van eenige ſpijſe / Pantang.

abuſeren / Hiſmou-acan, catta-berſalla.

abuys / misverſtandt / Berſalla.

A C.

Accijs / Oupali.

accijs-meester / Pang-tsjouckey **of** orang pretanda.

accorderen / compact maken / Djandji, berdjandji.

accoord / Djandjihan.

accorderen / **wel t'ſamen voegen ofte over een komen** / Patour. **Die medicijne accordeert met de ſiecke** / Oubat itou *catoujou* deng-an penjakit.

ach my / Adoy.

acht in getal / Delapan.

achtbaer-man / Orang baic.

achtbaerheidt / Hormat.

achtelooſ / Alepá.

acht hebben / **acht nemen** / Inda. Berinda.

achten / groot of kleyn achten / Kira-kira. **Groot achten** / Hormatti, terdjundjung. **Kleyn achten** / Kira ketsjil, courang kira. courang pandang. **Hy en achtet niemandt dan zijn ſelven** / Dia tida *berkira* acan ſjappa ſjappa, hanja capada ſendiri.

Digitized by Google

Hy en acht haer niet / Dia tida menhormatti dianja **of** dia tida meng-appa dianja.

achten / **meynen** / Sanca, berkiera. **Voor een eerlick man achten** / *Berkira* ya ſa orang bay.

achten / **opmercken** / **in bedencken hebben** / Ingat, beringat. **Hy heeft acht op ſyn werck** / Dia ingat pada cardjahanja. **Yleyn achten** / Kira kitſjil.

achter / Debelaccan, blackang. **Ten achteren blyven** / **te kort komen** / Tingalken *courang*.

achter aen / Comediën. **Van achter** / Derri debelaccan. *Nota*, De, **beteeckent dat yets is op een plaetſe: ende** belaccan, **is den rugge. So dat** Debelaccan, **is nae of aen de rugghe.**

achter-blyven / Tingal comediën *vel* ca blackang.

achter-kamer / Bile jang deblaccan.

achter-docht / **ſorge** / Tſjinta.

achterſte / Jang comediëny.

achterſte van 't ſchip *De britan*-capal.

achterſte van 't paerdt / *Bourut*-couda.

achterklap / Hodjat, fetená.

achterklapper / Orang fetená.

achterdenken hebbē / Meningat **of** fikir ca belaccan.

achter een / **vervolgens** / Berator.

achterhalen / **ymandt van achter inhalen** / Ambat, menambat.

achterlaten / **nalaten** / Tingal de belaccan.

achter naer / **daer naer** / *Comediën* derri pada itou.

achter-noen / Lalou tengal hari.

achterſtellen / Menerou de belaccan.

achterſtel van ſchuldt / Outang jang tingal.

achter ſtraten / De djalan.

achtertocht in den oorlogh / Ancatan-prang jang bedjalan ca blackang.

achtervolgen / Mengicot de blackang.

achtervolgen of nakomē Gods gebodt / *Meng-icot* **of** *tourut* ſabda Alla. Tourut **is eygentlik/mede-gaē.**

achtervolgens als hem is bevoolen / *Seperti* **of** *begimanna* jadi ſouro padanja.

Digitized by Google

Kelajongan, getah cadjoe,

Digitized by Google

Digitized by Google

A D.

Adder / **adderſlange** / oular, tjel-gagga.
ader / ourat. **aderlaten** / bowang darach **of** boang dara. **aderlater-meeſter** / tabib.

A E.

Aelmoeſſen / derma, ſedekáh. **aelmoeſſen bidden** minta darma. **aelmoeſſenier** / orang jang menompolken derma.
aen ofte by / ampir.
aenbegin / moula moula.
aenbidden / ſombayang.
aenbieden / antat, antatken. **aengeboden** / ſouda antat.
aenbrengen / ter anter. **aenbrenger** / orang anter.
aenbyten / ghygitken.
aenbinden / ekatken.
aenboorden / langar.
aenbranden de pot / ang'oes priot.
aenbuygen / **krommen** / yrutkeu.
aenklacht / dawa. **aenklager** / orang dawa.
aenkleven / lekat.
aenkloppen / pockolken.
aenknoopen / berkantjing.
aenkomen / **by komen** / ampirken.
aendachtigh / ing'at.
aendragen / ter bo'at.
aendrijven / ter toulack.
aendoen / packey.
aengebooren / derri mouda.
aengenaem / ſouka hati.
aengenomen / ſouda trima. **aennemen** / **ontfangen** / trima.
aengeſicht / mouca. **aengeſien dat ick &c** / wellakin ambach.
aenhanck / tergantong.
aenhechten / **aenmaken** / ſambat, beſambat.
aenheffen / bowat.
aenhooren / bedeng'ar. **aenhoorder** / orang bedeng'ar.

Digitized by Google

aenloop / ter lari.
aenmaken/ ſambatken.
aen malkander/ ſe ſamma ſamma.
aenmercken/ berliat.
aenrÿden te paerdt/ paſſang couda.
aert/ **nature**/ iman, faël, boudi.
aenſlag/ ſatoe amock. **aenſlag tegē dē vyand**/améc.
aenſpannen/ berſamma.
aenſpreecken / berkatteken.
aenſtoocken 't vuur / bobo apy.
aenſtranden / langer-paſſir.
aentaſtē/ **aenroeren**/ djama. **aentaſten vangē**/tancap.
aenteechenen/ bertanda, terſourat.
aenteeckenaer / orang betanda.
aentrecken/**kleederē**/packeyan **kleermaken**/goudjy.
aentreden / berjallan.
aenvallen/ lawan. **aenvechten** / berláwan.
aenveerden/ trima. **aenveerden in danck**/ tarima.
aenroeren oft **ſchuyven**/ ſourong. **aenraken**/kená.
aerdigh/ **ſchoon**/ **ſierlick**/ mendjelis, biſey, permey.
aers/ **eers ofte billen** pentat **ofte** pantat.
aerde/ tanna. **aerdt-ryck** / boumi.
aerdt-bevinghe/ gompa boumi.
aes/**viſch-aes** / oupan.
aeſſem nafas. **aeſſemen**/ menafas.

AF.

Af-beelden/ menroupakan, boat roupanja.
af-byten gigit poutus. **af-bytten**/pitſja poutus.
af-happen / tatta cat poutong.
af-klimmen / touron.
af-homſte / **vyanden**/ touron colharga, aſſal.
af-hoop/ tieda jady.
af-hortē/**gelt**/**van een ſomme**/courangi bri courang.
af-dragen/bava ca bauwa.
af-gaen/ **neder-gaen**/ touron ca bauwa.
af-god/ berallah. **af-gront der hellen**/ dalam, narca.
af-halen ambil deriatas. **afhangen**/ bowat derriatas.

Digitized by Google

Digitized by Google

Allnuw, Sándor.
Alexander der große, Iskander
Alexandrowitz
Allbrau, Ilkovar.
Allmoschen, Tázolás.
Allzeit, Sétakàla.
Altadorfer Ton, Tihúla-tála,
jávorbakàla.

Digitized by Google

af-heffen/ ancat touron.
af-hoꝛten/af-houwen/ pontong poutus, crat, pangol acan. **af-houden**/ crat poutos.
af-kladden/ ſappo. **aflanghen**/ beri-touron.
aflooꝑen/ laryc ke bava. **afſlepden**/ pimpin ca bauwa.
afſpoigh/ ter matty.
afmeten/ beroucor. **afmmeten/hepningh**/ berpagar.
af-raſpen/berkykiet. **afrekenen**/ kira-kira poutus.
afroepen/ pangil ca baua. **afrollen/ om laegh rollē**/ geling ca bauwa, goulir ca bauwa. **afrucken**/ hela ce bauwa. **af-ſchaben**/ ber ny'is. **af-ſcheeren**/ bergonting. **af-ſcheuren**/ bertjaric.
af-ſcheyden/ van een deylen/ berbagi. **af-ſcheyden/ af-ſonderen**/ ſecouacan. **af-ſcheyden/wegh gaen**/ pegi, poulang, tjerey. **af-ſchieten**/ paſſang.
af-ſlupten/ toutop becontjy. **af-ſnyde**/ iris poutus, crat poutus. **af-ſtooten**/ toulac ca baua.
af-trecken nae beneden/ hela ca bauwa.
af-waeren de ryvier/ cadang, hilir.
af-werpen van boven af/ limpar, lontar cabaua..
af-wꝛyven/ af-weegen/af-wiſſchen/ ſappo,menjapo.

A I.

Aperen/ **hooꝛn-aperen**/bercas gendum.
aſupn/ bauwang méra.

A L.

Al/ **altemael**/ ſamóa, ſacaliën.
aldaer/ ca ſitou, de ſanna **af** ſanna.
alderbeſte/ terlebe bay derri pada ſamoa, jang baic ſacali. **alderhlepnſte**/ jang ketſjil ſacali.
alderhande/ ſa gnap djenis. **alderhooghſte**/ terlebeh tingi. **alderkranckſte**/ jang ſakit. **alderlangſte**/ jang penjang. **alderleeghſte**/ jang rendah. **alderlelikſte**/ jang iahat roupa. **alderleſte**/ jang commediën. **alderlieſſte**/ jang kaſſe.
aldermeeſt/ terlebeh la.
alderſchoonſte/ jang baick paras.
alderſoetſte/ jang gyla **alderzwackſte**/ jang lembot.

Digitized by Google

alderſwartſte/ jang itam. **alderwitſte**/ jang poutee.
aldus/ bagini. **alhier**/ ſini **alleen**/ ſendiri, ſa orang ſadja. **alderley wat in hun's is**//*erba* dalam rouma.
allenskens/ pallahan. **altelaet**/ lambat amát.
aliantie/**bondgenootſchap**/**vereeniging**/ba dammey.
almachtich Godt/ Alla jouga beſar.
alrede met haeſt/ ſacáran. **als nu**/ ſacáran ini.
altydt/ ſa bagi, ſa gnáp wactou, ſa gnap cali.
alſmen / tatcalle **alzo zyt**/ jabegitou. **alzo**/ begitou.
altemael/ ſamoa ſacali, ſegallanja. altoos, Salamanja.
altemet/ cadang-cadang, barang cali.
al te ſpade/ lambat bena. **alle dage**/ ſa hari-hari.
allupn/ trouſi poutee.
alwaer/ de manna. **alwaer het zoo**/bay adda bagitou.

A M.

als u lieden, Candati folk arita.

Ambacht/ prouſſahan, jabattan.
ambachts-man/ orang prouſſahan.
amber/ **bernſteen**/ ambar.
amboſtigh/ eſa, ſakit dada. **op 't Molnet**/mangi
ammelaken/ caynken maccan.
admirael der zee / tommegón.
ammunitie van oorlogh/ pangáwei baprang.
amoureus/ **lieflick**/ caſſeken parampouan.

A N.

Ancheren / ſou, labo. **ancheren** / balábo.
anxt/ **vreſe**/ tocottan. **anxtachtigh zyn**/ penacot.
aendachtigh/ hing'at. **aendachtigh zyn**/ beringat.
ander/ lain. **anders doen**/ menboat laïn.
anderſins/ lain ienis. **anderwerf**/ laïn cali.
anderhalf / teng'a doa. aanſtonds, Sabantar.
antwoordt/ ſa'oet. **antwoordē**/ menjäut, ballas catta.
angelhoeck/ matta caly. **anys zaet** / djari-manis.

A P.

Ape / erá, mea. **meerkatte** / cra, baly.
apetyt om te eeten/, naſſou maccan, lappar.
apoſteunie / **gezwel**/ bara, bengka.
aan gene Zyde, Sabelah.

Digitized by Google

Allazjsamnu, samonja.
Alt, Tua, altuschku, Qumor.
Anpangnu, mulaj.
Angaschu, Fadelj.
Angaschi, Mukka
Anschtraunu, pentjaja
Anschnu, pandarg.
Anschallnu niunu saimkisch,
Sarang.
Also, demikijen,
antwil, Partikl, pelbahagij.
Antwu, Blauras.
Anpangnu, moulag.
Anwastaunde. Bz, banu, Ehoje –
Anpalnu, jagoj, Exjnolzuschau
Asch, Staub, aboe,
Anstuo, Sawo,
abends, pitang,

Digitized by Google

arbitrus, Kria, bowal.
arm, Karval, pindak.
armuss, Karvakar
arzt, guru,
azurédelem, obat -obat
azotaka, azaninuss, tampat-
affa, abu,
affam, Nápas.
ajtóban, Kuda.
ajtófélabonna, Nájté.
ajtófatska, jaga.
ajtófahan, bangong.
ajtóforbon, Kiabangong.
ajtópárdum, pawecknaik.
ajtószárban, pozdshan, piara.
ág, Matta. act, Kapal,
ágy, Cuar.
ágyba, Dikar. ágyból, moe-
ágyban, Kaloar. ska,
ágyfahan, pily. ágyfang, moe-
ágyfahan, Tan. -moeka-
ágyfahan, Dan.
ágyfahan, Mengàndang,
ágyrodon, gilong, mengguilong.
ajg, Mata.
ajtóstokban, Zárnihan, Serowdokk.
ajtógerendt, Belaktara.
ajtófahan ezáz 100, peagrattas.
ajtófahan ezer 1000, peagriba.
[illegible]tsa, attal.
[illegible]fatt forfuoni, Kalwar.
fostarbitra, Bakarja, Kard
ha,
alfolomon, menjala, flamm.
bánfodon, Kátjuvaly-
angonfonn, Sakingga.

B:

bingan, bawa- bawa, pochon,
bajta, Nawi.
banan, bacsása, mangala.
bantoffa, Atap.
bik, bikofs, ay Tuwak.
bindu, Ekat.
bánatna, boatadar.
borgan, pothaja.
bástyan, bocaitóae.
bringa, Emony.
bunk, Cartoo.
bl[illegible]ni jolb cingai.
bajtum, Louda balanga.
bátorsha, oaa, jad.
bunda, addodaren ad.y.
bast, tanga, jánget.
bánd, penot, pontoot.
bútn, Nacky.
bitsu, jazig, tanugnada.
tanga.
bi[illegible]ha, parma.
buzafan, Chyny Cayar.
bik, Dasra.
baden, Halion, Tragion.
bonfan, pegria.
bragfana maonio.

Digitized by Google

appel orangie / lymoen manis.
appel dito in de peeckel / jerock.
appoberen/ toeſtaen/ van weerden houden / batjacap, tertjoeuba.

AR.

Arbepden/ bacardja, cardja, prenta, kerryja.
arbepdt / cardjahan. **arbepders** / orang oupahan.
arbepdtſier / parampouran oupahan. **arbepdsloon**/ oupah.
arbepdt in 't kinder-baren/ beranac, berannaccan.
arch/ loos/ tjerde **of** tjeredic.
arm van goedt/ kaſſien, miskyn. **armoede**/ berkaſſien, miskynan. **de arme**/ jang miskynan.
arm-ringh / galáng **of** glang.
armoſyne Laken / ſultra, ſoutra caïn.
armade van ſchepen/ ancatan capal, calincapan.
artillerye/ **bus-geſchut** / bedil.

AS.

Aſſche/ abou, abo. **aſch-verwe**/ warna abou.
aſſegaye/ **werp-geweer**/ djambing.
aſyn/ tjoucka. **aſynigh**/ ſuur/ maſſam.

AV.

Avondt/ petang. **avondtmael**/ djumahan petang **of** maccan petang. **avondtſtonde**/ petang hari.
avontuur/ ontong.
averechts/ ſallah, berbalic.

BA.

Back/ **groote ſchotel**/ doelang.
backen/ prouſſa roti. **backer**/ orang prouſſa roti, jouroeu dapor. **back-oven**/ dapor, daporan.
baden/ **'t lichaem waſſchen**/ mandy, bermandi.
baeren/ **golven der Zee**/ gelombang laoet, ombac.
balance/ **weeghſchael**/ naratſja.
bal / boa, ſipac ragga. **bal van de voet**/ tapac kaki.
balck/ cayou beſar. **badt-water**/ tampat-mandi.
bale oft pack / ſa bonkus, baſta.

Digitized by Google

band/ boozde/ daer mede men bind/ pen'ikat, tali.
balsem/ oubat.
baren/ kinder-baren/ berannac. **hy is gebooren/** dia jadi derri ibounja.
barmhertigh/ berrahmani, sayang-hati. *Rahhmàn.*
barnen/ toenoeu.
bassen van honden/ ialack anjin.
bastaerdt-kindt/ annac gondic, annac haramzada.

B E.

Beck van een vogel/ paroch, paro.
becken/ camistan, betil.
bedacht/ terhing'at. **bedancken/** trima casse.
bedde of matras/ cassuc, mitti-tidor.
bedstede/ gre, kitta tidor, tampat tidor. *per adiwan.*
bede/ minta somba, minta doa.
bedelaer/ orang saya, orang meminta.
bederven/ schenden/ binassa. **bederffenis/** beénassa.
bedzogh/ bedong'oe, semouhan, semou, mosselehát.
bedzpf/ boat moe, boatan. *Kadja.*
bedwingen sijn selven/ tahan hati. **bedwingen met macht/** seassat.
been van een beest/ toulang.
beginnen/ moulai, moulaken.
belachen/ bertabba, betauwaken.
beloven/ toeseggen/ bedjandjy, djandjy.
beminnen/ cassee, casse-acan. **beminde,** kecassee.
beest/ benatang, haywan. **beestachtig/** benatan samma.
bezoeken/ ondersoecken/ tjoba, bertjoba.
benannes/ pissang.
beyden/ toeven/ wachten/ nanti, menanti.
begieten/ sombor.
begraven/ tannam. *benedeu, bawah. di Java.*
bersten/ petjach. *benevens, sisi.*
beneden/ de bava **oft** bawa. *bawah.*
bergh/ boukit **of** gounong. *gunong.*
berepden/ moesteyt.
berouwen/ injysal.

Digitized by Google

baniz, Takhlat
bard, gingot, boelo
bard, pout
bafallum, Sure
bafaganu, Katombu
bagefom, Minta
bagrabiu, Taram
bagruifnu, Manaatj
buifnu, pigit
babomeau, Kaiki, Doppat
bazoin, wiinrood, jong, jara
binetra, arak, Tebba djawi
Beatawi, Kominjang
darbesta don binetra (wisi)
bewaza — mandagsia
bafimung, Katantuan
bilagnung, pergajang, per
gabrigang
bifaat woos, Terjata, njata
bidubra, inbrolagnu, mer
giza
bagainig, Cfista, buefar, Katorfanit, Cebar
bidrig, Katipua
bidrizgnu, Tifreo
bifaattu, bermovat, Kap
bilaftanu, pinaud, mempfrah
bantaan, Stad, Bastar
bij, Jemj
bamugattu, Cavon, boreon
bogna, rana
baun, paer
braud, Takar
buil, Pamra
bidringan, bodoy
bagrabu, tadar
bilabgan nirnu, batjagay
bagaibuna, Taikara
bofefnu, Karnya
bafiunu, papodan
buifnu, gigit, gigel
bafallum, madgoro, coureou
bixtnu, batavaar
bitten, mintaraa
blafnu, tiop
blatra, Klawaer darat
bujlaifnu, Retachinta
babnu, goumaataar
baloben, tavar
bafall, Sorerovan, Cou
Kanar
blaid, Bouta
blidnuen, Cambang, bong
hani, borga
blau, Jado, bafanig, nonoaka
bufftu, bayik
brod, rotik
bidra, minga Sapoj, gnuu
be
barbinzo, oran Jaude
ticor
bafau, oran Jaude rotk
buif
bau tegtin, Tadoe, a

bapsu, Sapapo
bapsu, Lebi baj
Patrabi, Sifa at
Pelta, Tanjat Pidor
Pangau, Mesjumba
Pawapau, Simpang
Pezellau, Bajar
Pinsfua, Tawa
Pindu, Pkat
Pibwila, Parankaj
Pilau, Pratapa, pinta
Pij, goodj
Pnapu, gigi
Pasiwapu, Djuro
Pnj, mit, demj
Pupa, Pelikat
Pupaptu, malandil
Pupalij, gabok, pepicok
Paboura, Pras, uwak
Papapa, papa
Pidstad, tanjat Pidoran
Plat, Jaen, Javon, Jarat, yone
Pooren, Calkaja
Plaapa, Casingan bunata
Prij, Prizon
Poj, Cambing
Pindpaugu, alinta
Panilica, vanillias
Pidmarkt, Campang Pasar
Pangdelken, mindhuis
en zo Pastavia
Balies, Pofffandwaza
Patatia
Plandols, Campeche, Cajou
Campelhe, Pido
Pranfria, ambs Coening
Pnar, Perourang
Prancal, nauclea
Pancoedoe, mosinda
Plinbing, averboa
Pilak, Calathyllum
Pinpargor Calophyllum
Pgroot, Pasafijnia
Pilak, Crateva
Polontas, Pachos
Puria, Pibago
Pargel
Pagea
Plaasnuis, Cajo ajer
Poreboudu, Cadjang baij
Plaasebpnu, Cadjang
Jaun Capa, Pidrosbpnu
Podjange, Auxifolius
Pna zuptnomijnie
Pranmplaw, Dieren
Prijtnu, Pasfpont
Pyonia, gambas
Palstraby, Klitj
Palfanuie, Cacao dijn
Pstelung, Podjahang
Plendpaud, matta Poeta,

beſchaemt / maloeu.
beſchermen van Godt / toulong ken Alla
beſchuldigen / berdawa.
beſyden / **beneſſens** / ſiſy, baſiſy.
beſem / ſa ſápo. **kleer-beſem** / ſicat, penjapo-packeyan.
beſloten / tertoetoep.
beſnydinge / berſoenot.
beſocht / ſouda tjouba.
beſpieden / typoeu.
beſpotten / begourau, bermeyen bantji.
beſpringen / berlompat.
beſtandt / **vreede** / **pays** / dammey.
beſte oft beter / terlebeh baic. **beteren** / berbaicki.
beſtelt / jang ſouda. **beſtormen** / belanger.
bezweet / **zweet** / peló, pló. **zweeten** / bapeló, peló.
bezwaert / ſougoel.
bezwymen / rabach pangſawan.
betalen / membayar. *Betamelyk, sajogijánja.*
bet / **meer** / lagi.
betrouwen / pertjaja.
betweren / biſſou.
bevelen / ſouro. **bevel des Koninchs** / ſabda Radja.
beven / bekitter kitter.
bevonden / bedapat.
bevrucht van kindt / bonting, hamil.
bewapenen / pakey zyrich.
bewaren / terrohken. *Simpan, Tanggun.*
bewysen / betounjock. *mențabikkan.*
bewoont / berouma.
beytel / pahat.

BI.

Bybel / Kitap-Agamma.
by na / **bykans** / ampir. **by** / **na by** / decat
bidden / **zyn gebedt doen** / ſombayang, perſumba.
bieden om te kouopen / tawar, menauwar., (madou.
bye / madou, tavon. **bye-koop** / pong-madou ſarong-
by blyven / tingal ampir. **by brengen** / bobo ampir.

Digitized by Google

bỿ doen/ toe doen/ bertamba. **bỿ ſlaper/** teman tidor.
bỿle/ cappa, baliong.
bỿſlapen/ bỿ-liggen/ bỿ-light/ tidor ſamma.
bỿ-ſtaen/ tompo. **bỿ-leggen/** berdoudoc deeát.
bỿſitten/ terdoudock.
bỿ zonder/ ſacou, **elck bỿ zonder/** ſa ſuatou ſouckou.
bỿten/ ghigit, bergigit. **bỿtachtigh/** galac.
bỿtende: ſcherp op de tongh/ pedís.
billen/ Item/ het onderſte van eenigh vat/ pantat.
binden/ ekat, ikat,
binnen/ dàlam.
biſſchupt/ roty.
bitter/ pa'idt.

BL.

Bladt van eenigh boom/ Dawon.
Een bladt/ Dawon ſalé.
blaesbalck/ embos.
blaſe blaſen/ met de mont/ tjop.
blaken/ bỿanden/ toenou.
blauw/ biero, jioou.
bleeck van aenſicht/ mouca poutſjel.
bleetentſchap/ beſwara.
blepcken/ pouteken kain.
blỿde/ ſouka.
blỿven/ tingal.
blindt/ matta bouta, bouta matta.
blixemen/ weerlichten/ bakilat, kylat.
block/ potong cayou, patong-an.
bloedt/ darah. **bloedtganck/** tjerrit-dara.
bloedtlaten/ aderlaten/ boäng daragh.
bloepende boomen/ berbong'a. **bloeme/** bong'a.
bluſſchen eenigen bỿandt/ padám.

BO.

Bock/ Cambing-jantan. **Bockken/** anac-cambing.
bode/ ỿmant die geſondē wert/ Souroan, boupeſiſen,
bodem van petz/ pantat, pentat.
boeck/ ſourat, kitap.

Digitized by Google

bittter, fait.
blatter, bifel.
blau, birn, broe,
blind, buta.
blos, Tima.
bloss, Planjan.
blut, Jara.
bodro Saligen, Beths,
vordurrafiren, jabudjangan.
jabidangan.
bindru, mengi-hat, ihat,
bibuiden, Seshadang.
bainarindi, void Lieb,
bunzoin, Camigan.
blai, Tima itam.
bugagaan, batanio,
bucobuen Sur Engand
bobatlinno, Nasangers,
obor masdjikes, jenik klah,
bocbonden, mahdaréetan,
maleien, Sombanzaree
Sen, parasaan Chinese
bobuichuno Mauss, oran
mabo,
bussely bis, Borgkes
bussk, Teta, Sabda,
bruder, bysaatan, Sodara
brusta, vorse,
bissen, Sabejing,
buun, maabe,
bubinuter, Jaamba,
batt, Sale
burgiat, migrat Janah,
bahjamaschi, papare,
borgs, pateri,
bapichinbraud, Sulasji
boodbaiun, Soukon,
biun, biuen, broen,
bandrinne, siatijng Cam
Bocharia, taludama,
büffaldom, Italy Corbou,
büffel, Corbou,
bigs, gingin,
Calender C.K. almanach.
Kocken, mapa.
Koch, jordapoo,
Kattingan, bellaygaes,
Klinken, balla,
Komman, datan,
Komm fire, morde,
Kimmun, nayn,
Kissen, Chinem,
Kningan, anbil,
Klopfen, mocol, mockol,
Krank, pingakit
Krieg, Tempan,
Kuss, panda
Kaufmannsgatt Jagaraan,
Künstlich, bayngapande,
Kumme, Trott,
Kuel, Jingin,
König, Kandza radja

bôjx, sakat.
borgen, pinjang.
brûs, dada.
bratan, goring.
brôkigam, Turangan.
brand, pangantung.
bratan, pangan, sakar,
brista, Cintang,
burga, goerong,

Digitized by Google

boete geben/ bri djeet. **boete**/ **wreuche**/ denda.
boef/ paralente, haramſjada.
boepe/ longou, barágga. **boepen**/ rantée.
boer/orang douſon, darat. NB. **hof of thuyn**/douſon.
boerinne/ perampouwan douſon.
boege/ bouſoeur. **bollwerck**/ kouta.
boom/ pohon, **boomen**/ pohon-cayou.
boomgaert/ tanaman pohon cayou, douſon.
boonen/ katſjang. *Katjang*
booren/ **met een boore**/ bágordi. **een boore**/ gordi.
boot/ **ſchuyt**/ ſaupan, ſampan. *bosh, boetan)*
bootsgeſel/ gallaſſi.
bonyte een bits/ amboeu amboeu.
boos/ **quaedt**/ **boosheyt**/ nakal, nacallan.
bouras om te ſaudeeren/ pyjar.
bozdeel/ rouma-ſondel, rouma-zyna.
bozgher/ orang bendar.
bozghen/ bértango. **bozghe wozden**/ enkouvy orang.
bozdner-werk/berſoudy. **bozdneré**/ſouda,menoudy.
bozn put/ telagga, prigha, ſoumor.
bozn put-water/ ayer te lagga.
bozſt oft boeſem/ dáda.
bozſten der wouwen/ ſouſou parampouwan.
bozſtels/ boeloe baby.
boſch/ outan. **bos**/ **bondt-hout**/ barkas kayou.
booter/ minjac-ſapi. *Kitas*
boven/ **boven op**/ átas, deatas. **bovenwaerts**/ kaatas.
boren/ ſerwel, ſeruwal. *naar boven Kitas.*

BR.

Brasselet/ **armring**/ Olang, Galáng, glang.
braden/ affar, pang'angken. **braetspit**/ pagangan.
braden aen't spit/ pangangang-acan.
brandt/ toenoeu.
brandewyn/ arac api.
braken: overgeven/ montah.
breedt/ lebher.
breecken/ pitſja.

Digitized by Google

brief / Surat, **zendbrief** / ſoerat kierim'an.
bril / tjierement matta.
brengen / **pmant toe-brincken** / ancap.
brengen eenich perſoon / **geſchenck** / antar hentar.
brengen / bauwa, baua.
broeder / ſoudara laky. **broeder die ouder is** / Caka-laki, abang. **broeder die jonger is** / Ade-laki.
brood / **gebacken koeck** / roty. **een brood** / toupong.
broodtdroncken / **moetwilligh** / nakal.
broos / lembot
brugghe / jalan jibrant.
brydegom / oerang mampley.
brydt / anac dara mampley parampouan.
bruyloft / bekerryja gawin.
bryn / ytam.

BU.

Buerman / orang campon. **buere** / **gebuere** / ſamma-ſa campon, orang jang dia doudoc decat.
buffel / karbauw, ſladang.
bupck / prot. **bupckloop** / tjerit.
bupdel / poudy, kekandy.
bupghen / baërotkan, boat yrot, erot acan.
bupten gewoonte / terlalouadet.
buptenſte / jang terlebeh. **buptenwaerts** / calouar.
buſſe krupt : buſpoeyer / oubat-bedil. **buſſe** / bedil.
buſſe / **gheſchut** / bedil beſar. **bushogels** / ploerou.

CA.

Cabel touw / tali ſauc, tali ſauw.
cacken / berah, berak.
cackhuys / **pryvaet** / **ſecreet** / jamban, tandas.
cael / pálang. **caf** / ſecam.
cahelaer / orang-bleter, gangou-moulut.
cahelen / **veel ſnappe** / bleter. **ſnappert** / lida-pandjang.
cahelen / **van hoenders** / coko ayam.
calander / bobock. **calck** / capor. **calck dooſe** / caporan.
calfaten / **'t ſchip dryven** / packal, calfat.
calf / anac limbou, anac ſapi.

Digitized by Google

Bruſnu, pitja.
Bruſt, Lebar.
Brunnen, arges-
Brüder, Sudanalaki, Sudara
Brüka, Sambatan.
Büchſenloch, Banting.
Büttel, Allejoti.
Büſchen, Banko.
Büttner, Maateja.
Büttnerin, Biti
Brod, Rotti, Kawoti.
Brücke, Braffa, Denda.
Brüſten, Pronitne, mentaliſkan.
Bund, Hansi,

Digitized by Google

Zitronen, jeurok. jourok,
Labaldaw, Jkan Cajo,
Klipfisch, Jkan Carong,
Cardamom, jaÿkitÿl, basar,
Kristall, jutan,
Kakerlak, kakerlak, blatta
Kopfkissen, kakauwa,
Kordaudan, katombas,
Klapperbaum, Kesing Keringan,
Armita, kapor kolldawa,
Kardostaudy, Compey,
Kanal, onta,
Kostwagen, toxio, manis.
Cassia, Cajobakat, Caket-
Cardamom, popol,
Strick, Satou reperani,
Kiste, putti,
Kuh, Sappi,
Kurstal, Dargot,
Korn, gadon,
Krauselminze, Majana,
Karsse, Tambra, tambra,
Kröte, Arbuly tÿnkaret,
Kadjoe, arakaridium,
Ochi, Cambar,
Königstuch, Jsora, boa radja,
Kamelvolnt, bia garu,
Königreich, karadja,
Ko, gambling, nina gadang
Spinat: Jromural, bon ninar
banat kürbelkraut, die
auf den zuker muss in dr ga=
grad batatia aufgelegen,
dorauf Obacht haben zu offen
gryflag voor
Cafe, cawa-

Digitized by Google

camelot / ſouf.
cam om te kemmen / ſiſir. **een kane-kam** / djambol.
campher van Barus / caphorbarus, kafour.
campher van Sina of Japon / tjuden.
candelaer / cacki-dyen.
canne om upt te drincken / kendy-mynon.
caneel / cajou-manis.
canifas / cajin-layar.
canonick / padry.
canon / **groſ geſchut** / mariam.
cant / **van eenigh dingh** / ſighi, ſagy. **cantigh** / baſighi.
cant / **of boozt** / tépi. **ocver van de Riviere** / tepi ſongi.
capelle / kebith kitſjil, meſkyt kitſjil.
capitepn / pongelou. **opper-capitepn** / pang-lima.
capoen / Ayam cambíri, ayam kaſi.
carbonckel / permatta. **caſſack** / bajoeu.
caſe / panir dadi.
caſteel / Cota, kouta.
caſtyden / Houcum, balloer.
cattoen / capas.
catte / coutſjin-betina. **cater** / coetſjin-jantan.
catpoigh / **in deſolate ſtaet zynde** / caybana, gaybana.
catpf / hamba orang.
cauwe van voghel / pong tjintjin,
cauwen de ſpyſe / mamma.
cawoerde / commedękey.

CH.

Chirurgijn / **barbier** / Tabib.
Chriſtus / Nabbi Jiſſa, **Chriſten** / Naſſarani. **Een Chriſten menſch** / Orang-naſſarani, umat Chriſti.

CI.

Cpfferen / kira-kira, kekiera ancka, **cpffer letter** / anca.
cinckroer / bedil kitjil.
circkel / beker.
cyter / **ſpeel inſtrument** / ketjapy.
citroen / limon-carbau, limon-beſar.
civet / djubat. **civet-catte** / coutſjing-tingálong.

Digitized by Google

CL.

Claer licht / Trang.
clanck / **gelupt** / bounjy.
clapper / bouburan.
cleeden / **cleederen aen doen** / packey, packeyan.
cleedt / **cleedinge** / packeyan.
cleermaker / durjy, **cleeden-maken** / goudjy.
clerck / **disſipel** / mourit.
cleven / lekát.
cleyn / ketſjil. **kleyne boom** / pohon kitſjil.
cleynmoedigh / ketſjil-haty.
clobe / ſipy.
climmen / ney, panjat, naick.
clocke / ginta. **klock geſlagh** / djam. **clincken** / **luyen** / hela ginta. **klincken als een belle** / baginta.
clippe / batou karang.
cloet-ſtock / **handt-boom** / Gala.
cloot / boa-boulat.
clootgens der mannen / boa-peleer, boafleer.
cloppen / poucol, **aen ſtucken cloppen**: Noten €. tombo. **cloppen aende deur** / menoucol-pintou.

CN.

cnoop / cantſjing. **Cnoopen** / Betkatſjing-acan.

CO.

Cock / **cockinne** / Jure dapor, pendapor.
coken / memaſſac, maſſack.
cokos-noote / nyor, kalambir.
cokos-dop / tam pourong.
coe of coey / lembou betina, ſapi betina. **coeydopper** / combalá-lembou. **coey-dyeck** / tay-lembou.
coey-vliege / lalat lemboe. **hoender coye** / pong ayam.
coek vã rijs / apam. **coek-backer** / orang brouſa apam.
coel / ſudjoc. **coelmakē** / ſudjokan. **coel wezdē** / beſudjoc.
coen / **ſtout** / brani.
coetſe / **bedtſtede** / gree, catil, kitta.
coffer / **groote kiſt** / pitty, ſorongan, barouwa.

Digitized by Google

Coadjutor, pervenit
Leopoldstadium Vigor,

Digitized by Google

Digitized by Google

colder van leer / badjou-coulit.
couleur / warna.
com/ een ſchotel diep/ ping'an, doetang.
comeet/ ſterre/ bintang beraſſap.
comen/ datang. **comt hier**/ mare ca ſini. **comſte**/ datangi. **coome/ en dat het coome**/ datang datang.
conijn/ plando, plandock.
compareren/ mengadap, datang adapan.
compas/ podomán, hocka.
complectie/ fa'el.
concilie/ **vergaderinge**/ berhimponan.
comcommer/ timon paſſir.
combuys/ **hooken**/ dapor.
concubuyne/ gondeck.
conditie/ fael.
condt/ **heymelick**/ taau.
conſijt/ **conſituren**/ maniſſan, haluwa.
conſuſie/ haribirou, ſallach.
coningh/ ſultaan, radja, rayja.
coninginne/ radja parampou'an, rayja parampou'an.
conings dochter/ poutry radja, poutry rayja.
coningryck/ negry ſultaan.
connen/ dapat.
conſcientie/ hati raaſſa-hati, raſſa dalam hati.
conſenteren/ kaboel.
conſte/ pandey, moſſelehat.
conterſeyten/ berloukis.
converſeeren/ berſabat.
houtcool/ **dove cole**/ arang.
coopdach/ hari bedjouwal. **cooper**/ bely, bly.
coopman/ orang ſoudagar **coopſtadt**/ bendar.
coopmanſchap/ **coopwaeren**/ daggangan.
coorde/ **ſeel**/ tali.
cooper/ timbagga. **cooper gieten**/ tu'ang tambagga.
coppe/ ſourat berſalin. **copieeren**/ **uptſchryven**/ menjalin ſourat, ſalin acan ſourat.
coppen/ **bloet af-trecken**/ bekam.
coraet/ polam. **coraet ſteen**/ batou-carang.

Digitized by Google

corf/ ragga, enpang.
cort/ pandack. **cortelinghs**/ barou.
cost in 't hoopen/ harga. **costen**/ hargaenja.
cost/ſpyſe/ maccannán. **de koſt gaen ſoecken**/babálou.
coſtelyk/ berharga, garib.
couleur/ warna.
coortſe/ ſage, déman.
cottoen/ kapas.
coudt/ ſoujouk. dingin.

CR.

Crabbe/ Cattám. **crabbelen in quaetheydt**/ tſjacar.
cracht/ quat, coäſſa, coär. **crachteloos**/ lete.
cracheel/ **cracheelen**/ bakelay, babanta, tſjakit.
craem of winckel/ kedey.
crauwen/ garoeu.
craepen der haen/ koko ayam.
creupel/ tjapick. **cruppen**/ merancan.
crygh/ mouſoh. **crygghaman**/ orang lesker.
crygghen/ bermouſob. **crupſigen**/ tiggang.
crokedille/ boöya, boya.
crom/ erot, irot.

CU.

Cul/ **ſchamelheydt**/ Sy'awat, poutil.
cuſſen/ **ſoenen**/ tſjum.
cuſſen/ **ſit- of oor-cuſſen**/ bantal.
cutte/ poky.
cupl/ kulam.
cupſch/ **reyn**/ tjoutjy.

DA.

Dach worden/ Seang datan.
daghen/ hari. **een dagh**/ hari, ſa hari.
daghelyck/ ſa hary-hary.
dack van een huys/ rouma, **dack**/ atap.
daer/ ca ſitou, de ſanna, ſanna.
daerom/ caranna itou, tagal itou, ſebab itou.
daer en boven/ lebe derri pada itou.

Digitized by Google

da, Dicitu.
Da obnu, Dicitu atas.
da untnu, Dicitu bauwa.
daraun, Darj itu.
daraun mish, Darj itu fida, ?
dasf, genting. rasa
dashidofu, anakk Daud.
dag, auf einem sichern, barang
darj — einsichern Ort, karjane.
darnasf, Judah itu, Jelak itu.
dakelak itu, Komedijen.
darinu, Galangh.
darbnu, Bamonla,
daunnu, balambat,
daufsa, marare,
dnigru, Britacot,
dorfsu, Calam,
dk, gomuo
daudeb, cala, cala,
da, Sana,
daru, porrot,
dirfd, Cyn,
dni, itouden, trou,
dlufa nuf, 6 Terzmalake.
dozelt, Lipat,
dzj, ryzdy
dornaffal, Cafsabon, Caro moely,
dnab, meinstjak,
dnjuu, nigts.
dorb, Chamar,
dorf, Nigay kitjil, Dunum,
dinuu, oran keta,
dornaffal, duej,
dirfdabbj, Jekat,
damasf, Sutra boieist,
dni, itou,
dzj man, oran itou,
dille, franfal, adas,
dornaffal, Cafsubon,
dammubadu, Jamme,
dnasfnabbu, Dienang,
dnasfnabadu, vobou Jafsu
dirfa dingoa, Carka, bodu
dingoum, Stevocarpus —
dontuubraud, Major bali,
da ijzendnuig, Sonang,
dn, anyloe,
dirfa, Babal,
daf, Natap,

Digitized by Google

clanck, clanckpagung, Tram-
ma Kasj.
clab, itu.
Laknu, selino.
clagnu, pedang.
clankau, ingak

dalen/ vallen/ rebah.
dadels/ gorma.
dan/ tarcalle. *jeà pasta.*
damaſt/ kimka babonga, taloucka.
dancken/ ſamba. **d'ander/** lain.
danſſen/ narri, menarri. **gedanſt/** menarri.
dans-meeſter/ Gouro-aſſee.
danſereſſe/ aſſee.
dapper/ ſang'at.
dat/ ytoe. **dat is/ dit zyn/** inila. **dat zy verre/** plias.
daer zyn lieden de welcke alſo werden/ adda orang ſjappa menjadi begitoe.
David/ Daoud. **daveren/** bregra.
dauwen/ inbon. **dauw/** ombon.

DE.

Decken/ toe decken/ een pot/ &c. Toutop.
daer na/ comediën, kamoedien.
deelen/ pazten/ bagi, berbagy.
delven/ koerock.
dencken/ fikir, ing'at.
deecken/ ſelimbot.
de ofte het ſlaende/ jang poekol.
de aenbidders/ orang ſombajang.
de hals/ batang leher,
de ſtam van een boom/ batang kajoc.
derwaerts/ ca ſanna, **Herwaerts en derwaerts/** caſini daan caſanna. **dit/deſe/ deſer/** ini.
de Schrift leeſen/ hhadji.
deſolaet/ béenaſſa. **elende/** miskyl, prihal, ſixa, hal.
deucht/ baſti, **deucht ſaem man/** orang baic.
deucht ſaeme vrouwe/ Parampuan *jang bay, berhormat.*
devoot menſch/ orang ſombayang.
depſen/ eerſelen/ ondor ſourot.
Deucht/ Baic fael.
deuren/ lambat tarro.
deure van een huys/ pintou. **achter deure/** pintou. blackang.

Digitized by Google

DI.

Diamant / intan. **diamant ſteen**/ parmatta beram,
dicht voeghen/ rapat. **dichte by**/ ampir, krap,
dick/ **als een hout &c.** tabal.
dickmael/ ſering. **die oft dat**/ itou. **dierbaer**/ garib.
dye van 't been/ paha.
dief/ pentjoeri, mattyory.
differentie/ tſjidera, faract, laïn. **diſputeren**/ berdáwa.
dien/ ytoeu. **dienaer**/ ſakay.
dienſt/ **inde dienſt**/ dalam karyja.
diep/ dalam. **diepte**/ dalamnja. **diep maĕ**/ dalam-acā.
dier kooy/ mahāl. **dierghelyck**/ ytoeu ſamma.
diſtel/ bantjy. **diſſel**/ biljion, balyong. **dit**/ ini, inila.

DO.

dobbelſteenen/ bidjy-pareë, boa-pareë. **dobbelen: met teerlinghen**/ bedjoudi, menjudi, maïn-pareë.
dobbelaer/ pinjudi. **dobbelen/ ſpeelen**/ bedadoe.
dochter/ annac parampou'an. **doctoor** pandíta, tabib.
doen/ berkaryja, boat. **dolen/ dwalĕ**/ berontang, ialan.
doncker/ clam. **doncker weder**/ atan ytam.
donder/ goroh.
dooden/ boenoeh. **doodt**/ matty. **doof**/ toely.
dooyn/ doery.
dooyade/ **een viſch**/ abbenoes.
dooy/ **yet dat dooy is**/ tros.
dooper/ **in dooyen**/ mandi, menoutjor, menjelam.
dooper/ jure menjelam, jure menoutjor.
dooyy/ negry ketjil.
dooſt/ daga, aous. **dooſt hebben**/ beraous.
douck/ **lywaet**/ caïn. **douckben**/ caïn ſa crat.

DR.

Draet/ Taly benang.
draeyen/ **winden**/ Poutar, dawar.
draeyen/ **ſtoel draeyen**/ larick, lare.
draghen/ tangong, bava.
drech/ **onreyn**/ najis.

Digitized by Google

Lift, Kakar.
Lonuro, geontor.
Lazzuet, dua Kalj.
Lichta, Lebat.
Liecht, Lukuung, pakandja an.
Lonkkan, Tarà.
Lollucattas, Djiro bahàra.
Lraya, irij.
Lrafna fiu, und fur, balingaran.
Lubf, awleh.
Lud dun niame, awleh awang
itre.
Linuar, Hamba.
Lu, Sdr, Jang.
Lur bönig, jang rädja.
Lufanfaud, nartinfa, Lantinasa
Lufta Farbej, Karap.
Luf, mindahan, garangaa.
Lurfch, odr jnuar, antah.
Lutlulnia, Lapetiga.
Lufta, Lekaf.
Lrafnuazfal, Boa rau.
Linta, tinta,
Lraza, tinta itam,
Flaun, idd,
Grün, birou,
Gelb, Cuerg,
Lunturaffe, Lepia,
Flan grota.
Lyri, Lahoga,
Lourkul, Kulat,

Digitized by Google

Lukkau, Tindis.
Lumm, Bado.
Lünn, Tipis.
Lurbal, glap.
Lurbal ortan, Hasi glap.

Lbux, ydarg.
Lbun, flag, ganap.
Lbun, Keper.
Lbunsalb, Katta.
Lika, ujong.
Lird, Sumpain.
Ligau, Kaadisi, jang panja
Luäägig, Sattu matta.
Luäsaf, Sakal.
Luäsnida, upus.
Luäsnumu Lazuni, monoim.
obat.
Luäsalzau, Tarro alain.
Luäsldastun, mendangan.
Lisau, Bubi,
Lsuguätt, Tukar bibi.
Lgustau, Djokor.

Lsafangan jmand, Sambot.
Lird, Sangdjawan.
Lrd, bicu, Tanah, Darat, bumi,
Liu, malan, Salon.
Lsau, Goat bajar,
Lsbau, balasse inga.
Ludgau, abbis,
Ligestau, balanarij dan
Ld. Laiarang, soley.
Lun, Pisbek, Jku.
Lstau, mangar,
Ltl, otu valan,
Ldlman, oran ouku
balax.
Ltlu, gas,
Ltbaf, bare baze,
Ltd, Sompa,
Lunigmastau, baian
Lal, Kinig bigitou,

Digitized by Google

duygen/ arrham, meng-arrham.
duncken/ mynom, minnom.
dunghen/ toelack.
doef/ ſogoel.
doncken/ mabock.
dooch/ kring. **dooghen douck**/ ſapo tang'an.
doomen/ **dooms**/ minpy, mimpi.
gedooms/ mimpihan.
duckerp/ kedy berpra.
duppen/ tyris.
dupven/ angoer.

DU.

dubbelt/ lapis. **dubbelt maken**/ berlapis.
dul/ hyla bang'is.
dun/ nepis.
d'un maken/ de nepis'i.
dupcken onder water/ jilam dalam ayer
dupm/ indong tang'an.
dupſter/ klam.
dupve/ merepaty.
dupvel/ ſetaen, jin.

DW.

Dwaes/ Gila. **dwalen**/ Sallah.

EB.

Ebbenhout/ cayou arang.
ebbe:het water ebbet/valt/ ayar ſourut, ayer touron.
eclips der manen/ boelan ytam.

ED.

Edel/ Kaya. **edick**/ tjouka.

EE.

Eeckhoornken/ toupas.
eedt/ ſompáhan ſompa.
een/ **eenen**/ ſatoe, ſatou. **eens**/ ſakali.
eendzachtighepdt/ ſe ſamma ſamma.
eenige boomen/ baráng pohon.
een oogigh/ bouta ſabla.

Digitized by Google

een man/ orang lelaki.
een vrouw/ orang perampouan.
eende/ eendvogel/ itick, bebeck.
eenighsins/ barang begimanna.
eenigh dinck/ barang appa.
eer/ eere/ hormat. eeren/ hormat acan.
eergierichman/ orang maloeu.
eergisteren/ kalmarin doulou.
eertijdts/ dhouloe.
eerst/ daulou, dahoeloeu.
eerst gebooren/ annac soulong.
eenigh geboorene sone/ anná sa orang sadja.
eenwigh/ cacal, kickal.

EF.

Effen niet rompeligh/ Ratta. effen/ juist alsd/ gnap, betul. elck man/ sa orang-sa orang. elck man by sonder/ sa orang sacou.
elders/ tempat lain.
elephant/ kayja, Gaya.
elendigh/ caybána.
elle mete/ meten/ gas ken sipat, gassa, gas.
ellenboghe/ sinkoeu.

EM.

Emeraude/ Permatta yjou.
emmer/ water emmer/ timba.

EN.

Enckel/ Selapis.
enckhlauwe/ matta kaky.
endt ergens van/ oedjong.
ende/ macca, dàan, dengan, lagi.
enghel/ meliacat, mallaykat, mellaicat.
enge-strate/ djalan sompit.
enghte/ pitick. engte der zee/ als een straate/ salat.

ER.

Erfghenaem/ Poustaka. erven/ ganty. erf beuren/ pestáka, poussáka. beerven/ berpoussiaka.

Digitized by Google

Pfennbuin, gadding.
Pfeiffenfeldigung, Ampon.
Pfer, Dia.
Pfeba, Pfobffafft, pusakan.
Pfebau, daffaat pufakan.
Pfebabnu, gojang tanna.
Pfennafau Sri Rohiyd Jesu
Pfalenkang, Kirij Kurij Kuru
na.
Pfeiguau Tama.
Pfeiffenfafft, Pfifatnja,
Pfeifer, pestama.
Pfeiffer, Tabutor, Tictor.
Pfer, Dija, jia. Pfelbf, Dirija.
Pfigua fabnu, Ampuaja, pun
ja.
Pfiuig, Sadja. Pfer, Kakawa,
Pfeffrobnu, mengaman.
Pfiugel, meldikat.
Pfeffbf, Verdirija.
Pfelibra Dof, Kirarja.
Pfegiftrau, Kalamari Pfaula.
Pfjmutgrad Pfon 24 Pfund, Liran.
Pfiuig, achirnja.
Pfiudli, Sadahagj, Pfabagj-
Pfefaltnu niuau, manaroo.
Pfer, Tilloor, Pfj, Teloe,
Pfaudonu, Caiorian,
Pfelif Mann, oran balbork.
Pfiffau, Tongo,
Pfbau, Nana,
Pfbnuf3, Caja araaig,
Pfiuiant gadjah.
Pfjbaiau Wagel, ubj.
Pfjbig, Pfouka, verrack, vnin
Pfjbig, angor Pfouka.
Pfobbnna, Pfiuuong,
Pfgfau, galing,
Pfiulgeftnu, Pfiramata.
Pfkaamuugdwidig, Lafiancaly.
Pfebbogal, Pfauron Pfaaja,
Pfintalaffbat, Jauu Palam,
Pfipuffnu, Patowabas,
Pfjfaud Pfuk, Peky Pedil,
Pfjfau, Peky, uhj.
Pfuallnu, pily.
Pfuffaltnu, Jahan Pouga,
Pfjfaufnu, Pattata Papalla,
Pfutfagnu, Candaty,
Pfutfliffnu, Paryda,
Pfutfebnu, Pfouka Potop,
Pfutlaffnu, Palingflan,
Pfuufangau, Parynan,
Pfebruip, Palawan.
Pfiubauff, Pely,
Pflambuid, moehon,
Pfiuamuayta Pafnu, Atkia
Atkia Pambock, magna —
in rotten.

Digitized by Google

Petrinkan, Matti di ajer.
Pitta, Makkan.
Pitig, Jinka.
Pitla, Kukubbu.
Pij, Jellor.
Pijnplant, Catgha, gadjaki
Pijpaan, pacagajar, pacafuy-
ta —

Prakenrok, Cambay.

Pallan, Jatu.
Parba, Dinta, Jarbam, Jinta.
Paide, Jräge, pamalas.
Pallan, Kurang.
Pniga, Bualo. Pfunde, Kata,
Pnin, allus Jaid, malas,
Pnuftar, Jendla.
Puntig, Crang.
Pinker, Demang, demam.
Pingar, Jare.
Plutzig, Radding.
Plipp, Kal. Plaan, pjala,
Plinzan, Cara.
Polgan, Chiont.
Pfetting, Otade, Kawta.
Pnaj, Bejbas.
Pinna, Kena.
Pengutokk.
Pfuril, Jakot,
Pluff Palimbang, Patong.
Pladwal, Soneda vilouda.
Poeli, nuiJbatokaija, cengo,
borgra pala. Pnin, ajj,
Poftar, Courenga,
Pontajan, Songa, Pulu, padang,
Pnuttz, boa.
Pnuttjapkl, Japiroinboa.
Pnin, alys.
Pub, tapaan.
Pramboja, ajaam bacuku.
Pluwwelblum, Cambang Jan
ting. Cambang Canting.
Pabrajan, batja.
Pajiz, bedil.
Prosse, basaer.

erbarmen/ ſayang. erbermen/ meng-aco.
erghens/ ca manna-manna, barang tempat.
erghet/ terlebeh djahát.
erweten/ cattjang ketſjil.
ezel/ calledey, een jonge ezel/ anac cladey. ezelinne/ caledey betina. ezel dryver/ combala-calledey.

ET.

Eten/ Maccan. al op eten/ macan abis ſamoa.
etter uyt de wonden/ nana.
etteren/ tot etter ſetten/ menana.
ettelycke/ ſommige/ barang, barang banja.

EY.

Eye/ teloór, Boteloer. eyeren leggen/ barteloór.
eyerdoop/ colitteloór. eyeren broeden/ mengeram.
eyghen/ diery poenja.
eylandt/ poelou. Egipten/ Negry-miſry.
eynden/ ſoudahán.
eyſchen/ minta.

FA.

Fabel/ tjeritahan, tjeritahan douſta.
fackel/ toortſe/ dammer.
factoor/ Kabitmal.
faem/ geruchte/ chabar brita.
fantaſeeren/ bertjinta.
feeſte/ feeſtdagh/ hary beſar.
fenyn of fenynigh/ ratſjon, byſſa.

FI.

Figue/ Roupa, barang. figure/ touladan.
fiel/ deugniet/ paralente, parlére, orang boudi galac.
fijn: linden/ poeder/ &c. alus. fyne ſtemme/ ſuara ſeni. fyn louter gondt/ mas alus, mas ouray.

FL.

Flauw/ krachteloos/ lethe, coät courang.
fleſſche/ ſera'ay.
fleſſche van poorceleyn/ ſteen &c. bouli, jamboel.

Digitized by Google

flitſe/ ppl/ anac pana. flitsbooghe/ pana.
flus/ oder een weynigh/ ſahat lagy.
fluyte/handtpyp/bangſi. fluyté met de mondt/baſiol.
fluyme/ belagaem. fluweel/ mockemal.

FO.

Fock/ Layer aluan.
folp/ bas bas.
fonderen/ moela brouſa.
fonteyn/ matta ayer.
foyme om in te gieten/ kalboet.
foytreſſe/ kouta.

FR.

Fraey/ Baick.
fronſen/ krot.
fruyt/ bo'a kayoeu. Boiah

FU.

Fundament des lichaems/ pantat, tombong. fundament van een timmeragie/ jang de bauwa itou.
fuſte/ fuſta.

GA.

galanga wortel, gjorkor, kentjor

Gaen/ berdjalan, ialan. galy, ganton,
gaet henen: wegh/ peghi.
gaermaken/ koochen/ tannac nafi, menboat maſſac.
galeye/ gorab, galge/ gantong.
gans/ boerong anſa. gapa, paganga
gapen/ bouka moulut, ganga, baganga.
gapende/ open ſtaende/ teganga, tecang-cang.
gardenier/ orang empus. gaerden/ hof/ coubou.
garen te naeyen/ benang'ken iahat.
garnaet appel/ bodelyma.
garrenaet/ oedang. gauw/ toeſten/ eling.

GE.

Gheacht/ Caſſche.
ghebaerdvan kinde/ berannack.
ghebannen/ bertoelack.

guaiavos, gajave, ginsing, con, Gilboom, ipo. gaasvlieg, Gajon tanna.
as, rompot, ragada.

Graad, Bing, Monje.
Graf, Saka ati.
Graff, Boa, Buabia
Gräfa, Slang.
Grafs, Kaki, Kakiki.
Gräfonn, bauwa.
Grinde, Cäfar, Tantawfa.
Tantawfa.
Gräff, Carjan.
Grand, Kadapatan, gabendu.
Gran, Binik, Klafa, Jafer
Gran, ikot.
Granda, Sotikka
Grandburgan, adfjafa, ibo-
gourou.
grbonut, margas,
Gabul, Tufsuk.
gang, iteru, boula
garu, Berang.
gaten, Kobon, ompos.
grbun, Kaki, beri.
Gabongkin, pintjang.
Gaduff, utan.
Gadarman, prutnja.
grfallan, Mauw.
grfarft, prang.
grfaminfky, djawa dib.
grfonn, djawa.
Grfiffin, Salaleta, ifala
Grin, Jur vealaiff bongra
Grfpiid, Ladjud. malad
grw
grfpfhlt, masaka.
grfrll, Camrad, Tfohkbat.
grang, gnap.
glatt, fhlebnig, Cintjn.
Grbrauf, Kakarang.
Grbrenfan, Kjrarik.
grbu, gunft, Dlerma
grbrubin, Satjawaa.
Grawn, Sakja
grbör, grbengar.
Grrak, grafa, merara.
Grfang, panjanji.
Grfrift, panglihat.
Grib ab dem Mann, Berilak
rada awang —
gänzlich, Sakali.
Grofta Besar Sakali.
Grwiff Tail, tahil alf
Grwichtna = 1½ unza fobl. goc
grwiff —
Grwaafal, dilima grbim
Grfala, Kulit dalima
grbunn, Entgatkan,
grfaffe Cmann
Grfnaff, Clamang,
gebabnn Anim, Batow, batto
afpa,
Grfnn pigin, Grff, gatjan
gatjon,
grbnn, bey,
grnnaftnn, Sagar,
grbtna nm, ikatpinggn
grbbnn, bataot,
grbrit grbnn, ikott.

gajna stazionu, jalang.
gasan, ottakuia.
gasoraun, ornat.
galba, Koning, Coung,
geld, münza, wang.
gnung, Sanpe. grung, bawo,
gnadenig, leba.
gnomel, Sattiel.
gohelsfatt, Sobatsobat.
grammt, matta ting.
grafiau, Kalamai, ari.
grewill, Timbargan.
gring, Kikir.
gsesoen, saling.
gsfft, jang Suda Kawing.
gkaitun, pertjaja.
glendsen, bturut.
glindy, panton.
glük, ontong.
gnada, Ampon.
gold, mas, goldgrube, ma-
ran,
Gnpill, Rasa,
glatzun, rotsuiuan, Tadjalig.
gku nuun ebng, Djalan.
ang, fali, Cirip, tjaja.
Cüdyrnlig, Bagya.
nuun, Kayt, Dina.
rpflasst, bangsa, dang-
a.
nsaruiss jaja, beziruak.
, yanglibak.
galiebta, Keklabk.
Gruölba, Balang Kong.
Gabast, Kuplomun, Djadj.
galgst, Tahu.
galgst mann, awang Tahu.
Gnfiss, Kreppiuan, Kallbatan.
gnosgsnit, tjaja.
ylät, yeg, yuy.
gnpük, jamman,
gnmuss, botta man, mon,
Gatun, thangan.
Gnuckliss, mintan,
gnbatun, bangon,
Gabatin, mangoroan,
grüstun, badane,
grüstuss, bainga,
gnuga, bukka moidan
ga,
ginzig, Kekes,
Gpsund, bayek,
Gutun morgen, bangi ijoo
Kaay, dodud, lagi, ma-
lam,
gadrukt, enga.
Gntuuun, bstoragnam,
bstoxonum,
Gayt, gegy, glängend, Sorg,
bwig,
Gir gsuu, märy,
gnosgnsiss, effendat, tjaua,
grbnu, berag,
grün, ise, biroe,

Digitized by Google

ghebeden/ terſomba.
ghebeten/ beghygit.
ghebetert/ ſombo.
ghebeuren/ jaddi.
ghebieden/ ſouroh, ſouro. **ghebijt**/ begygit.
gedanſt/ menarri. **danſen**/ narri.
geeft/ beri. **geeſt het den man**/ beri pada orang.
geheylicht worden/ jadi berſacti.
gheclooven/ petſjaya. **geloof**/ petſjayahan.
gelubt man/ **capoen**/ orang ſida ſida.
gelyck/ ſeperti.
gemeynſchap der heyligen/ mouſina orang ſacti.
gemeynte ekkleſia, berhimpouan orang.
gemelick/ **hoyſel**/ binġis.
gengher/ **ginher**/ hellia.
gereetſchap om te wercken/ pangawey.
geroepen worden/ jadi panggil.
geſoute viſch/ Ikan garam, bakáſſan.
geſchreven/ te ſoerat.
geſlacht/ poupou.
geſlagen worden/ jadi poekol.
geſlagen/ ter poekol.
gewonden/ **vinden**/ kamou.

GI.

Gierigh/ Kikir. **gierigheidt**/ kikíran.
gieten/ touang. **lootgieten**/ touwang tima itam.
ginder/ noen. **ginſwaerts**/ kanoen.
ghy/ kamou, jouw, mou.
giſteren/ cala marin, calla mári.

GL.

Glaꝛ/ Catja, catſja. **dzinck-glaꝛ**/ catja minum.
gloeyende: alꝛ gloeyend' yſer/ méra derri api.

GN.

Gnoꝛren/ **moꝛren**/ Korkor-roubou.

GO.

Godt/ Allah t'Allah. **Goden der Heydenē**/ Berallah.

godloos man/ orang doesta. **godlooſe**/ harami sjada.
goedertieren/ faéel baick.
goethertigh/ baic hati. **goet en wel**/ baick.
gom/ getah kayoeu.
gonbel/ thindy. **gonden**/ ekat prot.
gondpne/ ka'in tydoran. **gonghelen**/ cocommor.
gout/ maes. **goutſmit**/ pande maes, pandei maes.
amás.

GR.

Gracht/ ſloot/ Paya, parit. **graben**/ **delven**/ gali.
graf/ **tombe**/ djaret, coubour, zerat.
gram/ **tonrnich**/ gouſſar, márah, ámarah, ſakit haty.
graedt van viſch/ doery ekan. Toulang.
gras/ rompot. **groepen**/ tombo. **groen**/ ydjeeuw.
groeten/ ſalamken, berſalam, an kat tang'an.
grof van lichaem/ badang besar. **grof**/ **boerſch**/ bodo.
groot/ besar. **groter**/ lebeh besar.
grootmoedigh/ besar hati.
groot-vader/ nene, nini-laki. i'bou.
groot-moeder/ nene-parampouan.
grouwelick/ **grouwſaem**/ haros tekedjut.
gruppen/ iabat.

GU.

Gunſt/ Caſſee. **gunnen**/ **gunſt dragen**/ caſſe.
gunſte/ caſſehan. **ghe**/ tun, regens sym meerder djouw.
gupt/ orang nacal boudi.

HA.

Haen/ {Hdyam djantan / Ayam laki. **hane-gekray**/ coucko ayam.
haeſt/ lecas, bangat. **haeſten**/ bangatken, ſegracan.
haet/ bintſjykan. berbintſjy, ſittenach. benzi
halen/ ambil.
half/ ting'ah.
hals/ **neck**/ ting ko.
hamer/ godam, pamoucol, {pemukol / pemoucol.
handt/ tang'an, tanganja. **hand boghe**/ pana, buoſoeur.
handelen/ **koopmanſchap doen**/ menjaága, cardja.
handtſchrift/ ſourat tangan, t'jap tangan.

Digitized by Google

goldschmid, Tukan mas.
graben, Korek tanna.
graben, Kuntj.
greifen, pegan.
grün, Jso.
grüßen, Kasj Tabé.
grund, erde, boden, land, Tanna.
gut, baj, Bayk.
glänzen, Kilaw.
groß, Besár.
Größe, Kabesáran.
gut, Bayk, Dawlat [illegible]
größer, Terbesár, lebek besár
größer, dann, lebek besár de ripada.
[illegible], basaer,
glad, lora, loroo,
gutwäß, [illegible] baylk,
gred, Savry, Sarfy,
guten tag, Tabea

gehe weg, Jahg, Jaghy,
geiz, Nousfour,
gebäude [illegible], batto figura
gegend um bataldea

Angiol, tjiliatjng, bacaby, [illegible]
jaggerbra d. b. o —
Swarz [illegible] de weg, Soatkaar, [illegible]
lo gadong, pandok bambo,
pondok gede b: Ryswyk, [illegible]
meste Cornelis posten — tjilit[illegible]
tanjong, timarges, buitenzor[illegible]
landgütte — fort [illegible] b[illegible]
Suplicatas, Lanjere, w. —
post arke längst der mokke[illegible]
vaat, schanze tangeranga
der bantam gedaya, [illegible]
dom fort vyftregoo — Sanjee

getrennt, petzyaga,
glüklich, aran,
gnon, Condati,
[illegible], manbrybeta,
grondel, gobos blonkoer,

haft, [illegible],
hand und mann, awrang piin
haus, rumah, — rumah awrang
hand [illegible], ramahkil.
hand [illegible], Bejta pienja rumah.
hand [illegible], Tangannja.
hia pienja tangan.
[illegible], Dirumah.
hof, tjingy,
heute, appa,
hier, Sinj,

helfen, tonlong, hagel, [illegible] bon,
haben, adda,
hasten, lalas,
heiligen, Canya,
holen, bawa
hasten, maranta,
hüsten, batour, Capelli,
hören, dengaer,
heisten, namanga,
[illegible], Caras,
[illegible], Carasamat

haar, Rambut.
Jongan, anggangan, Han-
tonk.
Jäpsliß, Kupa bupak.
Jam, Jaßm, Ajam laki la-
ki.
Jalb, Japaro. (Jalbumin, gading)
Jalß, leer, ler.
Jand, Tangan.
Jast, Dapor.
Japß, Sintij.
Jadan, besaridan, potbong.
Jeroliß, malja.
Jest, Tuwan,
Jejrattan, Kawin.
Jin, und windan, Tangkis menang-
Kis.
Jin, und windan kemine jeja, bolang-
Kokk.
Jaarabeiß, bagtotjoh, bagotjoh.
Jeiligan, mengkhelcuskan.
Jrost, Tuhan, Jasm, Tuhan,
Tuhan. Tuwan —
Jungan, capaer,
Jalb, Japanga.
Jinzin, dig yn.
Jrost, Jaja, Jyan iar. queay.
Jrund, Bajon,
Jaust, Kapalla
Jast, aly, aty,
Jadan, Bajya,
Jarbog, Jamboyet,
soulon
Jowl, Jaagee, Jangkee,
anjing.
Jusa, anjing, ajam,
Jos, Jajo,
Jaab, ruma, roemal,
rouma,
Jaar, ranyot, rompot,
Jaaulig, bacatan.
Jirst, Sousa, mesjangan
Jaab, Jlando, Coetjing kol
landa,
Jaagwind, angy Jlando,
Jimal, Jlangkya,
Jisu, outa,
Jost Jrost, Jengar Jangy,
Jammer, pomokol,
Jaja, ayan laky.
Jand, Coveyt,
Jisu, Soudal,
Jolgadan, Capalla Cajon,
Jasing, blan bolian,
Jungingal, Bia ari.
Cafrumen —
Jarf girii
Jame, Jaabung matsjado,
Jorn, matta
Jagurb, Jidsja, tijt-
jok —
Jaab nuud Jaafland,
Jongsj
Jaitsp, Jlan tjoetjoet

hangher op hangen/ gantong, bergantong.
hardtnachigh/ tegar hati. hardt/ stras/ cras hati.
harnas/ pantsier/ badjou besi, zyreh.
hars/ arpeus/ damar.
haven der zee/ tlock.
hayr/ rambot. hayr wasin/ córab.

HE.

Hebben/ Adda. *ada.*
heden/ sa hari ini, sakaran. *Harini.*
heel/ ongebrooken/ boulut, samounja.
heel gesont/ samoanja sombo.
heelen/ genesen/ menjombou.
heere/ tu'an, èntje, quihay.
heet/ hang'at.
heffen/ bowat.
helpen van Godt/ toelong pada Alla.
helpen werchen/ tompo.
helle/ afgrondt/ naraca, narca. *nàraka*
heten over 't over/ ang'at atas apy.
heet weeder/ panas hary.
hemel der geluchzalige/ Surga. *Càngil.*
henne/ ayam indong. *Hayam betina.*
hembdt/ badjou dalam, bayoe dalam.
herberghe/ tampat terbrenti, roema pinda.
hert/ gediert in 't bosch/ rousa.
herte des lichaems/ bohaty djanton.
herwaerts/ de siny. *màrï.*
heydens/ orang hindoe.
heyligh/ sacti. heyligheydt/ ulcadussan, bersacti.
heymelick terboenjy.
hey/ een visch/ Ioeu, Ihou.
heyren/ campon.

HI.

Hiele/ Toumit.
hier/ desini. hier na hy/ decat sini.
hy/ dia. hy en sy/ deanja.
hincken/ manck gaen/ tjapick, timbang.

Digitized by Google

hinde 't wpf ken van een herte/ indong rousa, rousa
hinderniſſe/ soukar, soucarhan. (betina.
hitte warmte/ pannas, panas.

HO.

Hoe? Begimanna? hoe dickwils? barappa kali?
hoeck/ oejong. hoeck der Zee/ oejong laoet.
hoeden/ bewaren/ tongou. beveel/ barapa.
hoere/ ialang, biſi, zyna, ſondal, ſondel.
hoereerder/ orang bermoucka. hoererye/ baſondal.
hoerachtigh/ kaſondel'an.
hoeſten/ batock. hoet/ doedong.
hof/ empus. hol/ dalam.
hollander/ orang hollande. Japonder/ orang Japan.
hongher/ lapar, lappar. hongerich/ kalapparan.
honich/ ayar madoe.
hondt/ anjin. axing.
hoogh/ tingy. hooghmoet/ hati beſar,
hoozen/ hoozde/ medeng'ar, dengar. dengal.
hoozn/hoozmen/tandoc. de hoozn blaeſen/tjop tandoc.
hopen/ taſſa haty. hopman/ pongolo lyma.
houtwbaer/ dapat gawin.
houden/ bpl/ krat. hout/ cayou.
houmes/ gedoubang.
houd op/ genoegh/ pada. Hoedanig/ sabaginama
houthool/ arang. jery/ perinja.

HU.

Hulpe/ Orang tompo.
hupden/ heden/ hary, ini.
huplen/ ſchzepen/ nangis.
hupgbzouw/ perampouwan de rouma.
mpn hupgbzouw/ eſtri, bini-rouma.
hupg/ rouma. roema/
hupſghesin/ orang de rouma, yſie rouma.
hupſman/ boer/ orang doeſon.
hupt/ colyt.
hupgheere/ tuan rouma.
hueren: te weten/hupſe/&c. ſewa. gehuert/menjewa.

Digitized by Google

Haus, Kuma,
Hausbaum, Kuma, Kia
Kuma.
Haut, Kulet,
Heilen, Arobat.
Heiß, varm, panxas.
Heirathen, Jeka, Kaurin.
Helfen, Tulong.
Herd, Kras.
Herbstwachsen, Minjadi.
Timbul.
Herz, Atz.
Hier, Disinj, Sini.
Himmel, Saorga.
Hinken, preattjang.
Hinten, Diblakkan.
Hof, Tinkij, Tingj.
Holzmütze, Kabessaram.
Holle, Dureka
Hollen, Ambel.
Hoch, pokon, Kajus, Kajas.
Hosen, Tjelana.
Hübsch, Bagus.
Huf, ajam grompuang.
Hunger, Lappar.
Husten, Bekundal.
Hut, Toppi, Tjappeo.
Hungrig, asasa.
Hosenträger nehmen, baka
ja Saldem.
Hoffnung, Tambor, Taabor
Hügel, Gunung, Kattoe jong.
Hülfe, Beistand, Bantuan.
Hund, Tjoka, Kia
Hüpfen, Lompat, Bela
Hölle, jang tinggi.
Hinterhaus, Balik.
Heilig Jewa, heiliga, Jewie,
Handgriff, Tjatja,
Hochmuth, Kongoed, Silbus,
Hure, Jeroda, Jadaisse Jaimm
Zündel, Conde,
Haken, Jatjol,
Holzkohlen, Cajou aji,
aquila brava, —
Hanbon, —
Happen bimaas,
Calicatou, —
Hamdobat, bia matajado,
Halber mond, bia Bjonkil,
Haber, Cartal,
Holzkohlbaum, Cajo maas,
Haaß, Calaron,
Hoffart, Calar Courbou,
Hungrig, populoan.
Haarbeschneiden, patta
Camoedi.
Holzlage, Bumoet pochi,
Hohlbeschneiden, Sagoe pokon,
Hacken, Tjechat,
Hochzeit, asa, asa,
Hemd, Bettina,
Hexe, Liangsaar, Jantra,
Herr, Tockan, Tokan,
Hocke, Jalt,
Helm, Kattoe jong.

Hof, Kitta, Saku, aku.
Ho, nuf, he.
Hudzo, Nila.
Hunnasalb, Didalam.
Huf, pulo-Djawa, div.
Hufgonig, Bergis.
Hafe, Saum, takon
Hafedgnit, Nafsin, nafsin,
Hafefundret, Salamanja.
Hahnen, gatal.
Hang, muda
Hangtraufseft, prawan.
Hawalan, Sahlafstiwa, in-
Han.
Habainfl, Djawi-
Habafoka, Sar Djawi.
Habadaun, Sar Djawin.
Haget, jagr, perburuwan.
Heder ein, Sarawatu.
Hegliches ein, man, Sakdarang.
Hu, Salam, Didalam.
Hu Hazz, Didalam kati.
Hu der Zeit, Sada waktu itu.
Hu Haus, Rumah.
Hf Selbst, Diri, Sendiri.
Hzo, angnawatig, Sakdarang.
Zahaye Sakarang.
-, Tu, zu, bei, Z:
Hauer gnumbeer bei den
Hnwillen in Ungnad be-
ia, Bedjanger,

Hgal Landal,
Huf, pulo, Fuder Zeit
Batavia Lingen Folgnach
Zeylan-
1: ontrift, pulo Kapal,
3 Stunden NW: von Bata-
via mit den Zeitumständen.
2: Anjer, pulo rogel,
1/4 Stund Nord: von ontrift.
3: Fuhrmann, pulo Lakki,
1/4 Stund von ontrift nach
Lagan Djawa.
4: Fuhan, pulo Dammer,
6 Stund NO: von ontrift.
5: Engliff ontrift, pulo
Kelle, 1 Stund NO: von on-
trift. + 1/2 Fuhan nach der
Lajubau, und nij Flaggen-
stof-
6. Middelburg, pulo ram,
boe, 3 Stund NW: von
ontrift.
7: Amsterdam, pulo
ontong Java, 1 Stund
O: von Middelburg.
8: Goldzedam, pulo
oeby Betaal, 1 1/2
Stund NO: von ontrift.
9: Hoorn, pulo ajer,
2 Stunden NO: von on-

JA.

Jae Ija. **jae ende neen**/ Ija daan tieda.
jacht/ **ſloup**/ ſampan.
jaer/ tawon.
jagher/ mannabourou. **jagen**/**wildt jagen**/ bourou menbourou. **een hert jagen**/ menbourou, rouſſa.
jagen: wegh-dryven/ alau pegi.
jammer/**jammerlick**/ ſayang.

IC.

Ick/ Beta, amba, ako. **ick ſelve**/ beta ſendiri.
ick ſla/ beta poekol, beta adda poekol.

ID.

yder dach/ tiop tiop hary: **yderman**/ ſa orang orang.
ydel/ ſoch.

IE.

yemandt/ barang ſiappa.
yet/ barang barang.

IS.

yſer vercken/ **gediert**/ landa.
yſer/ beſſi. **yſer-ſmit**/ pandey beſſi.

IN.

In/ dalam. **inden beginne**/ pada nang mouley.
inden hemel/ de ſurga dedalam ſurga.
inckt/ dauwat. **inckt-pot**/ baccas dauwat.
inghewant/ yſſi prot.
indien/ d'jickelou, calou. **inwendigh**/ dedalam.

JO.

Jocken/ **hoerden**/ góarau, bagóurau begóurau.
joode/ jahoedy, jehoedy.
jofvrou/parampouá kaya. **jongelinck**/ orang mouda.
jonck/ mouda. **een jonghen**/boudack. **een jonghe dochter**/djoudjarou, **op't Moluer.** **jongſte kindt**/ bongſou. **jonckhepdt**/ moudahan. **de jongen van beeſten**/ anac-anac. **jongen werpen**/ Berannac.

Digitized by Google

JU.

Jupſt/ alleen/ Hat.
juweliere/ outos permatta.
juriſdictie/ dalam negry.

KA.

Kabel/ Taley ſouh.
kaecken/ pypi. **caeck-ſlagh/** tampar-pipi, tampſlang.
kalf/ anac limbou.
kam/ ſiſir.
kamer/ bile, bilic. **binne kamer/** bile dalam.
kameel/ outa. **kameels-bult/** boulo-outa.
karre/ pedaty. **kauwoerde/** commedekey.

KE.

keele/ Lehéer. **keelen/ den hals af ſteecken/** crat leher.
keeren/ wenden/ menbalec, balic. **keeren/ weegen/** menjapo.
keerſſe/ dien, damar. **keers-ſnuyter/** gonting diën.
kennen/ kenal, tau. **kennen/ weten/** tedoe. **ick ken't van beyde/** beta ikot jang ca dua.
kemmen/ beſiſir.
kerck/ moskit, **tempel/** kebith. **kerckhof/** tampat zerat.
kercker/ penjara. paſſongan, dalam kantjing.
kerve/ tepcken/ tanpa, taka. **kerven/** Iris.
kermen/ misbaer maken/ maráta, ternang'is.
kerſten/ Chriſten menſch/ orang Naſſarani.
ketel/ priot timbagga.
keten/ rantey. **een keten/** rante ſa oubong.
keucken/ dapor. **keuren/ kieſen/** pileh, pilehan.
keyſer/ ſultaan cheialam.

KI.

kiecken/ Ayam-campong.
kiecke-dief: een vogel/ alouwis.
kieſen/ verkieſen/ mempyle, pilly.
kieſe/ bachtant/ gighi-galam.
kycken/ ſien/ liat. **kyken/** backeley.
kinckhoeſten/ kalemboy laout.

jüwelier, Tukangintan.
Kopftuch, Cayn Capalla,
Käse, Kao.
Käufer, Sufutnnang.
Kalk, Kapor.
Kalt, dinjng.
Kamerad, mitgesell, Taman.
Kanel, zimmt, Kajomanis.
Kanone, Marian, marian.
Kapaun, Ajam Kabiri.
Kastell, Benteng.
Katze, Kotjng.
Kaufen, Beli, Bili.
Kaufmannschaft, Bedagangan.
Knöpfe, Kantjng.
Kiefer, geger.
Kanone, Kanal, Kasa.
Kind, Beranak, Anakh.
Kindbette, Tampat tidor Beranak.
Kirche, misigit.
Klugge, ginta,
Kerze, Licht, djan.
Krankheit, penjakit.
Kind weint, anakh menangis.
Klein, Kitjl.

Kammer, bele,
Kamm, sisier, sury,
Kalb, anak sappi, sampi,
Kasten, Cabynet,
Kanel, zimmet, Cajou manis
Kupfer, Tombaka, tombaga
Katze, Kytjng, Kotjng,
Kasud, gutet,
Küssen, Bettküssen, bantal,
Kalck, capor,
Kommkommer, antimon, Catimon.
Kompas, podoman,
Kontrakt, bitsgara,
Kragen, Catak, korra,
Klein, Kitjl, jav:
Kokosnuss, Nyor, Clappa,
malaia: arab:
tenga, Kingerindj,
Kupfer japanisch, tombaga japan
Kalbsfus, arum esculent, Calady
äjer,
Königswurzel, ubi radja,
Koffi, Coffi,
Königsfrucht, boa radja,
Kattunbaum, Cajo jati,
Knodpalm, Sajor Calappa
Kunstbaum, penrawar jaab;
Kapitän, anna codda
Kalmus, dringoe,

Digitized by Google

Klagenny, flagna, pukkul
Klader, garok.
Klabnu, Melenkét.
Klabodi, Lótjin. Elogga, ginta,
Klaid, Sakali, batjoe,
Klnidno, Sakkian.
Klniu, Kistjil.
Knnignu, fijnit. Kusta, pitty,
Knir, cutok. Kirg, parang,
Knorgnu, Tulang.
Korgnu, Makak, mendiich.
Korf, Tukan makak.
Kowanu, Datta ng, Datta,
Korf, Kapalla.
Korfbagtnu, Tjinem.
Korf, Makkanang.
Kraft, Kuat.
Krnida, Kapor hollanda.
Kring, prang.
Krokodill, Buaja.
Krumm, Klako.
Kukuu, Jahu, Leat.
Kuf, Sampi.
Kuflen, gruben, Lobang.
Kuzno, Tambaga.
Kuzi, perdeck.
Kunijasta, Sumbawa, offlik
Kon fiasta—
Kor, scinet nitwa Tjo fiy
Kor fiyhat, Sultan ada
Lantas.
Konig Kor, rajat, Sulthan ada
berada,
Konig Kor, yit Kor fiyuuchu, Sultan
gr fiobru, Sulthan Jutak
mangkat, odor wafat,
odor Kilang—
Kraft, Kowat
Kringlifi, motslekkat.
Krona, makota.
Kompouna, Kartimon, Ti,
mon.
Konigtigan, mentfalibkan.
Konigrad, Kuig vrodu, rajaan,
Kardjaan.
Kird, anakk.
Krunnee, Datang.
Kagnafi, Capaka Tajon
Kam, rubat, Tia gasu,
Kastangarof, Selutta tian-
jaka
Kinting, Kooga biru,
Kirkpod, Kopf, Codok,
Kakajaka takj
Kastimbaiu, Cajok, mapu
Konigfol, Cajo radja,
Kawodtaiu, Canaj,
Kawarinafol, Cajo Jawa
ra,
Korallnu, Cajang,
Kalyblat daun Cajor,
Korakolak, daun Ca-
rang, gelaga,
Kaita, miam,

kindt/ annac, bouda boudak. **kint: ynde een kleyne jongen**/ boudac. **kinne**/ dhagou.
kiste/ pety. **kittelen**/ gely.

K L.

klaerlicht/ Trang. **klarelucht**/ langit biſey. **klaer: als water**/ djerny. **op dé klare dach**/ pada hari trang.
klachte/ **aenklachte**/ mengadouhan. **aenklagen klagen**/ meng-aolou. **aenklager**/ orang mengadou. **ynn noodt klagen**/ meng adou-hal-awalnja.
kleven aen malkanderen/ lecat, ſamma.
kleyn achtē/ kira kitſjil, courang kira, courāg pandāg.
klemmen/ terſepit.

K N.

knauwen/ Ma-mah.
knecht/ ſakey, hamba, ſouroan.
knecht/ **ſlave**/ hamba-laki.
knerſſen/ mengaret.
knerſſinge der tanden/ Garétan gigi, améte ghigi.
kneden/ ramas.
knevelaer/ ourang bermot.
knie/ loutut. **knielen**/ berlutut, doudock de'lontu.
knip/ **knippen**/ djintit, badjintit,
knoop/ kantjing. **knoopen**/ bakantjing.

K O.

koninck/ Ràdja.
kock/ jure dapor.
kome/ **dat het kome**/ datang datang.
kouſſen/ mooſſa.
kout/ ſoudjock.

K R.

kreng/ **noodt beeſt**/ Banckey.
kracht/ coäſſa, coät. **krachtigſte**/ couaſſa'an.
krachteloos/ lete.
kriſtal/ batou palembán.

K U.

kudde: van beeſten/ candan.

Digitized by Google

kudde van ſchaepen/ domba ſacanda.
kupt aent been/ betis kaky.
kupt van vis/ teloer ekan.

LA.

Lachen/ Tertauna.
ladinghe/ moätan, iſſi-moätan.
ladder/ tangha.
lack/ namróo.
laet/ **ſpade**/ lambat. **laet inden avondt**/ malam.
laet ſtaen/ jangan.
laken/ ſackalat.
lampe/ palita, plyta.
lam/ **een ſchaep**/ annac bierebiery.
lam/ **paraltyck**/ tjapit.
lantie/ limbing, tomback.
lanck/ pandjang. **langs**/ dekat.
lanck maken/ **verlengen**/ berpand jangken.
landt/ negry, nagri.
langen hals/ leher gingang.
langwerpigh/ boujour.
lappen/ tampal kain.
laſtigh/ brat bena. **laſteren**/ menjompa.
lauw/ ang'at ſakit.

LE,

Lecken/ Tieris. **lecker**/ behong.
leedigh/ **luy**/ pinjegam.
leden/ ſidy ſidy.
leelyck/ tida baick.
leenen/ pinjam.
leeren/ berayjer, adjar. **leeringe**/ adjaran.
leer/ koelit.
leet/ nyjiſſal.
legghen/ **ruſten**/ goering.
lendenen/ ping'ang.
lepel/ tjantja.
leſen/ batja. **leſen in de ſchrift**/ hhadji.
leven/ hidop, berhidop.

Digitized by Google

Lafan, Satanwa.
Lachu, Nuet.
Land, Tarna.
Lang, pangang.
Lafku, Kolaebau, Biar.
Langpan, palan
Calyfan, Lari, nafala.
Lanonu, Megrinte
Dde Labau, Kahidofan.
Luky Bolfor.
Lakau, Girlat.
Lano, Kofong, pangadjaran.
Lagau, Barceeng.
Laeb, Miawak.
Laifa, Banke.
Lauff, Fang, Erteng.
Lawwand, Kajn.
Lanuau, Mengadj, Mengadj.
Lafau, Kadja.
Laitar, Tanga.
Lieff, Eiling.
Lauffar, Guenting Eiling.
Liffpfara, Tampat Eiling.
Laba, Tjinta.
Labau, Tjinga, birachi.
Ligga, bibir.
Lobau, janj.
Loffal, Kurdak.
Lafan da Kuof, bunnchau.
Lol, Talappos.
Lafan, Fandita.
Laufta, gnaeäffig, mira
Liebau, bminum, mengi
feh.
Lauau, nemindjam.
Land, und bnobrifta, pa
Lima.
Lagftub fon, Laika.
Lauga fo, Salama, Salagi.
Laugafo, nof, Salama Cagj.
Lauga, tamaran,
Lafau, flagger,
Lauff, ballar,
Lingau, bascally,
Lalku, Laratcar,
Logiauau, Aling,
Lauka, Orgoncan.
Lafuau, meyzgam,
Laufna, Tetara, Ettara,
Labau, idop,
Lack Cajulacca
Lodor ——— negae.
Lofaagay ——— itam.
Lengayau, trayican.
Lafau, Jingalean,
Lieff, nugam, aringa,
Lufar Calayaran,
Lodb, Tcrade, pande,
Lufar, Tanga,
Lafau, Cayn,
Langar gfuffar, Tabbe.
Lalo, Cotto, Coutore
Liggan, debber.

Lauga, pergusta.
Lugan, pargusta.
Lustig, Sukant.
Lustig mit großen Schritten, Djamaka, Eilen, Djamala.
Lunta galopta, Awang jang tja da tahu bakasa.
Lunta pinnen, Awang jang tjada tahu bakasa.
galopta Lunta, Awang jang tahu mengadiji.
Loban, rukun, Dzikir, medmu dikan, memudjikaa.
Lob, pudjian, pudji.
Lohnen, mengadjar.
Lohn, Laban, Kahidopan, Hidop.
Lotterbad, Lab, ichinja.
Luftschiffen, Laden.
Lump, Lanah, negry,
Lumpen nicht Lust, Lombo bedjl.
Lumpen, Sajaga, Sagava,
Lumpen ab graben, Jangemast.
Lumpen, Lastan,
Lumpen, Lombo,
Lumpen, dousta,
Lungenentzündung, Sabat,
Lunge, Langit,
Lunte, Sindock,
Lunten Pulver, Sindock dawa.
Lupfen, Bato.
Lazarusklappe, Masjal, Bia jepoe.
Laxa, ist 10000 Stück
Layong, die Straßen, und die Entfernung Wegstunden Maas, Dalon die weisen den Betrag von 100 Cattij = 119 ½ Franz Pfund de mori in China sind 1200 Staun. Gewöhnl. Berechnet man den gal Trafe: Buick die Flußmaas Swangan gil dan das Gewicht = 100 Cattij = 125 Pfund Batavia 20 Gewicht Schiffg, so man nij Trafe: Laden Dalon maas.
Lederbaum, Cajoe Bawang, Luft, ohne Gewicht, Cajo Langit.
Lügner, Kamalasan, Lotterbagun, Kandon, Lustig, dancaran, dian,
Lerche, Kasj,
Land, Stadt, Negry,
Landstadt, Nagara,
Laden, Hidop,

Digitized by Google

leſſchen/ blusſchen/ padam.
letten/ ing'at.
letter/ a b c/ araf a b c.
leyden/ oenjock, ialan.
leveré/ inhandé gevé/ Sſera-acan, membri pada tāgan.
leuuw/ ſing'a. *Lauuerſpad, hūga-pūra.*

L I.

Lichaem/ Beden.
licht/ trang.
licht in 't ghewicht/ ring'an. **lichten/** trangken.
lidt/ ſidi. **lidteecken/** tanda loucka.
liedt/ menjanjyhan, njanjyhan, morey.
lief/ kaſſche. **liefde/** caſſehan, bercaſſe. **ter liefde van u/** ſebab caſſe acan mou.
lieghen/ berbouſta, doeſta.
lyden/ veel lyden/ tehan.
linnen/ kain, kain.
linoen/ limoen kapas.
liu/ liuuen/ bibir. **liſpen/** catta batelloor.
liſt/ liſtigh/ ergh/ moſſeleihat, boudi.

L O.

Locht/ Lang'it.
locken/ roah.
logheu/ doeſta. **logenaer/** orang doeſta, pedoeſta.
lonte/ ſomboy bedil.
loock/ bawang poutee.
loof/ moe weſen/ ſinting.
loon gheven/ bry oupa. **loonen/** oupahan. **loon/** oepa.
loopen/ lari. *Carj.* **loop/ buyckloop/** tjierit.
loot/ rima itam. **log/** lepas.
loven in hopinge/ metawar.

L U.

Lubben capoenen/ berſida ſida.
lubben/ cambirr acan. **gelubt/** bacambiri.
luyden de klock/ hela ginta.
luſt/ haty mou. **luſtigh/ fraey/** bay baick.

Digitized by Google

lup/ pinjegam. **lupde 't hecken ſlaen**/ poucol goag.
luppaert/ harimou-ackar.
lups/ coutoc, coutou.
lupſteren/ **belupſteren**/ menginte, bedeng'ar.
luttel/ ſedikit. **maer een luttel**/ ſedikit ſadja.

MA.

Macht/ Cawaſſahan, Quat.
machtigh/ coät, nangdi coaſſa banja, bercawaſſa.
macis/ **ſoelie**/ bas bas, bonga pallah.
maeght/ annaca dara. **maechdom**/ darah.
maechſchap/ colharga. *maar, kiraja.*
maeltydt/ termaccan, feeſta.
maen/ boulan. **maenſchijn**/ boulan trang.
maen ſtondt der vrouwen/ hil parampouan.
mager/ courus. **mager werden**/ menjadi courous.
maecken/ brouſa.
mal/ **ſot**/ gyla. **malhanderen**/ ſamma ſamma.
malen hoozen/ pypis gandom.
mam/ **boſt der vrauwen**/ ſoufou parampouan.
man/ laky laky, orang. **haer man**/ lakinja.
manck/ timpang, gelinggang.
mandaet vanden koning/ fabda rayja.
mande/ **hoze**/ bakol, ragga, empang ragga.
manen/ **ſchult in manen**/ minta outang.
mangelen/ **miſſelen**/ batoukar, toukar.
maniere ofte wyſe/ tjara, adet, eſteadat.
marck upt een been/ outack toelang.
maſt van 't ſchip/ tejang capal.
mate mede te meten/ ſipat.
matte/ tykat. **matres**/ **buitſack**/ caſſur, mitty.

ME.

Mede gaen/ ialan ſamma.
medecijn meeſter/ tabib oubat, beroubatti.
meer/ lagy. *Ebek.* **meeſt**/ jang lebeh.
meeſter/ poungourou, pangadjar, goeroeu, fida.
melck/ ayer ſouſou, coa-ſouſſou. **melcken**/ prouſſou, ſouſſouken. **cocos-melck**/ ſantang.

Digitized by Google

Magas, Kurus;
Matt, o Sikkar.
Maûras, o Tukan batu.
Mau, o Tembot.
Masse, o Tupor.
Mass, Lagi, Lebj.
Mauss, orang, awang.
Malakka, Tanàk malajuw.
Marbt, markbola, Sakk.
Mangunga, Salat.
Malajûr-an, awang mala-
juw.
Mau dur, ssläfft, awang
ada Fidor.
Mau dur, ist Not, awang ada
mâkan.
Mau dur, ist gastorben,
awang sudah mati,
Malsoulent, Mulkaxed.
Mau, Mauss, Sa awang,
Laki, Balàki.
Marbt, jabiljan.
Mithnihme sabau, Sajang.
Mauss, mansija.
Malajûs, malajuw.
Maul nit sojchias, Niacy
agura, Lasilik,
Minim, Cirbna, ayma.
Mahan, boat, Cirbn.
Martem, Tanda, Cajse.
Mainun, ingat
Mujtroun, Tande bojac
Kat,
Morjbun, Sulor.

Mögau, Gollie,
Mirgundirnom, Bassargot,
milda, Lajasian,
Main, Kita, mir –
Main, borga, magas, Kolo
magas, Contas,
Morgau, ijso.
Mass, Lagy
Mundu, Couran,
Manusia, bayntan,
Mûnk, Lala,
magajah, mwandsah son
dara,
Mujtun, pisouk,
Mastussuk, pande pisouk,
Mûnz, karta, parda,
Mûndzar, parde, parda,
Mutrija, Suda sarampuan,
mank, Licos, Liens,
Mölel, souse,
Mellos, ad Batabia bnine
Gubernia, Cajo Bosse
Sousau t –
mund, mabot
mann, Lacky, Laki,
mond, boulan, bolan,
maja, oberan,
mat, mund, sobott,
mark, Gajsaer,
mass, mit tampa maca-
nak,
Mujtun, pande bellag.

Digitized by Google

Mrokny, Tarrotanda.
Mrsny, rekus.
mrsny, pipuk.
mrsny, Tambaga Koning.
mus, Kutta, betta, Soja.
milef, Sufu.
mutlfolz, Cajo Sufu.
mitt, Dengan.
mittag, Saterga aaj.
mittun, Tengah.
mit, auch, Sambil, Sama.
mildalmdsig,
millfatig, Dermawan.
mäkelar, Djastan.
mitt, dengan.
mitfelbe, dengan pejakh.
Mrs, lebeh.
mhist, terlebeh.
Mrsfliz, Djara manu ja.
Mrsmal, Sdajakh Kalj.
Mans, oran.
Milz, Calomaj,
Mönch, pande bouxon,
Maap, Ticar,
mäzr, just toudong toudong,
in toudongs sind sie da
and dem pflugen gabaus
Mädnera shropatigkeit
mast, Siang,
Mitag, Singaay
mon, maa, biang
Mensch, Domsh, Sajuse,
Mrrrabig, mirorig, grau
Cochlearia armoracea
Caout Capada Jayor bomon
Mäd, Sarkbboru, Jagor,
maucor, bato roam,
Mutbubjar, Cajoui,
mutbabos, Cajo Cajoui,
mirabbilna, daun Sirih
Magdzalm, Socla malaga,
Mäsorla, Djaa lwee,
Mistbrot, Jarjes,
Mrrrthaupt, Simpol,
Mors jorn, matta soulan,
mangos, mangos,
maaglabaum, mangi,
Mondfoot, Sapsoe,
mudat, pajave
Dafft, opium, amphi
oen, amfioen,
Mücke, njamor,
Mirrmuskator, pargoe
Eing tamboe, ram,
bue
Mossard Lycopodium,
ratta pajoha
Moodtoralu, Nonipont
Saibo,
Mirr, binua, Sowcoet,
mon, Kiridi,
Madlizba, Seroj,

Digitized by Google

meel/ tepong.
meesteren/ **cureren**/ beroubatti, beraubat.
mengsel/ batsjamporhan. **menghen**/ tjampor.
menichmael/ banja kaly.
mensch/ manusscia, manusia.
merck/ **zegel**/ tsjap, tanda. **merchen**/ bertanda-acan.
merrye/ couda betina.
mes/ pissau. **mesmaker**/ pandey pissau.
met/ **mede**/ den-gan, appa.
metser/ **metselaer**/ outos gedóng, toucan bata.
merckt/ bessára, passára. **markt-gangh**/ hougari.
merckt-ganger/ bandári. **inde volle mezckt**/ pada ramayn bessara. **merren**/ **toeven**/ brenti.
metael/ tambagga.
meten met een elle/ ourat-acan, beroucor.
meten met een mate/ soucat bersoucat.
meulenaer/ jure, kissar. **meulen**/ kissaran.
meulensteen/ batou-kissáran, batou pipis.
meynedingh man/ orang basompa dousta.
meynen/ sanca, fikir. **meyninge**/ artinja.

MI.

Michie/ tsjabang. **michie**/ **soogen**/ toudjo dengan matta.
middich-mael/ maccan catenga harri.
middagh/ tenga harri, wactou lohor.
midden/ de ting'ah. **middelen**/ **beyden**/ bagyken.
myden/ melalou, lalouwy, jangan.
min/ koerang. **minderen**/ berkoerang. *Kurang.*
myn heer/ tuanko.
minnen/ **beminnen**/ casseacan. *mídea, tengah.*
mirakel/ botan heraan.
misbruyck/ sallah. **misbruycken**/ **lichtheerdelick gebruycken**/ berseména-mena.
misdaedt/ doosa. **misdader**/ orang doosa.
mismaken/ beenasía roupa.
misstalte/ djatdjat.
mis/ **niet geraecht**/ tieda kena.
misval: misdracht/ bouda djatou, tida jaddi.

Digitized by Google

MO.

Modder/ ſlyck/ Lompor. *Lompur.*
moede/ lelláh. **moede van gaen/** lellá djalan.
moede-maken/ menboat lella.
moedt/ hati. **den moetverlozen geven/** berylang hati. **eenen moedt nemen/** mengambil hati. **hebt goeden moet/** berſoukala, tatap hati.
moeder des hupsgeſins/ Ibou derri rouma. **uñ moeder/** Ibou mou.
moedigh man/ orang ſouka.
moet willigh man/ orang nakal.
moeye/ mama perampouan.
moeyte/ ſouſſa, ſoucar, ſouſſahan. **ſich nergens mede moeyen/** tiadda fadouli acan appa-appal.
mogelyck/ doenlyck/ berdápat, takot adda.
moghen/ brole, berole, dápar. **mogende/** bercawaſſa.
mol/ ticos-moudoh. **mooyas/** paya.
mondt/ moulut. **mondtvol/** moulut pounoh.
mondt van een riviere/ quale bouca.
monſteren/ bertoenjock.
mooy/ orange ſelam. **mooyden/** menboenoech.
mooydenaer/ penamoan. **een menſch mooyder/** penamoan-orang orang manuſſia.
mooyghenſtondt/ pagy hary. **mooyghen/** iſſok, eſſok.
mooytier/ leſong. **ſtamper van eē mooytier/** alou-leſong.
mooywe/ lembot.
moſtert/ ſawi, ſeſawi. **moſtaer-zaet/** bidjy-ſauwi.
moſſel/ coupang, roumis, bya.
moſſel-ſchelpe/ coulit-coupang.
motte/ ſchieter/ oular-caïn, giggas.
mouwe/ tang'an bajou.
mouwen/ hembds-mouwen/ tangan badjou.
mop/ ſchoon/ cierlick/ biſey, permey, mendjelis, baic-paras, baic-roupa.

M U.

Muer/ dinding, tepa, paggar batou. **bemuert/** bacotta.
mugghe/ djamoc, iamoeck.

Digitized by Google

mosa, Kadja.
mond, Bulang.
monath, Sabulang, Sa bu_
lang.
mond, Bunu.
morgnu, Besok.
das morgnes, pagwaj.
mith, tiappe.
mitter, Mao.
mitterbrudr, Sanak.
mitterschwester, bibi.
morgen, moreu, mesim.
Morio, mùsaj.
Maria, mariam.
mord, Sajor,
mordwuth, titus mordoc,
morgel, tanah kilking,
Midrigaz, garam Tenga,
Midel, Tenga, Tenga,
mista, kuroq,
mistat nisps, gala,
Malatta falbwisch, tanah ma_
laiou_
Nagnu, amredal,
Nagrall, Tesnan,
Nisch, Tangoug,

Digitized by Google

Nagy, nun nagy, Abrigstu nan_
Gy.
nabu, meimang.
nakund, bloss, talanjang.
nadal, jarong.
näiss, kumanja.
näjnu, Manjej.
nähnadal, jarong manjej.
nägal, Ossok, pakel.
nagal am fingro, Kuku.
naja, Dikkat.
näjro, lebi dikkat.
naro, gila.
naja, idom.
nuigna sess, menjemba.
Nulba, Tjinkor.
nzligkeit, gundanja,
ajuca nuthu, nawamu.
ngkow pinja nama.
ist grund gnädigen, habis.
acht, da ganza Kol, Sawalaman.
ssabi, angst, dekat.
nu, nicht, Djangan.
ng, nagga, Ka.
ffnung, Gerongtiches.
ssen, beissl, Mampeer,
ssen, manyait, maniayt.
ägel, potol,
ssung, nawania,
ssen, baton,
r. Sein notwendig erwünschtes
macan.

Nasuan, ambil, ambel,
Nuigna, boat bambar,
Nazbun, basso,
Nazzinuna, icat,
Nuidig, lelcat jakat,
Nadj baron,
narstig, slidig, terede,
Nuiro, baxas,
Nun, sacaran,
nuin, lida, tseda,
nirgnuid, lida baram,
nicht, lida ada,
Nimmand, lida sapa,
nabel, tanda pasot,
nacht, malam,
nagal am fingro, Ko,
Kou, Kokbu,
Nadel, jarom,
Nicht, awak neene,
nupu, tsoubou,
Naja, idom,
Nacht, gila,
Nagelnuigrung, chanel
Ke, Chaneke,
Nordun, bara, bara,
Nicgalan bnuuunuid,
Nibren besaar,
Nascesta, balong, liat
saare,
nachbaun, baxal
nadelfest, Ikan Cou,

macan.

muytmaker/ ſa orang jang menboat orang-orang ya gogga. **murmureren**/ baſongut, coucouroubou gumouroh. **murmelen**/ bebyſe.
muſſcheliaet/ caſtoery.
muys/ tykos. **muys van een handt**/ tapack tang'an.

MY.

My/ Beta, amba. **myne**/ beta ponja.
myn huys/ roema beta. **myn heer**/ tuanko.
myle/ ſejam ialan.

NA.

Nacht/ Málam.
na by/ ampir. **naderen**/ de ampirken.
na by gekomen/ men dekati.
naekomen/ commedien datan. *Een naaier, mendjahit.*
naeſte/ jang ampir. *naar een Zaker oort, árah.*
naecht/ horian. *naar, Ka.*
naelde/ iarom.
naeyen/ djahit, mendjahit.
naeywerck/ djahittan. **naey-hoef**/ baccol mendjahit.
naghel/ ſpycker/ labang.
naghel van binghseren/ koukou.
naghel/ **cruydtnaghel**/ bong'alawang.
namaels/ commodiën, comediën.
naecken/ ampirken.
name/ namma. **genaemt**/ bernamma.
nat/ baſſa. **natmaken**/ baſſa-acan
natie/ djenis orang.
naers/ **eers van 't lichaem**/ pantat.
nauw/ **niet wydt**/ ſompit. **nauw gedwongen**/ ſaſſá.

NE.

Neder/ **beneden**/ De bawa. **neder-bucken**/ tonda touron. **neder-balen**/ touron. **nederdrucken**/ tinde cabauwa, tindi, acan, bertſiop. **neerſtigh in't leeren**/ radjing adjar.
neve/ ſuſterling/ ceniny.
neen/ tiadda, tida. *Tjidda. geentins, Bukaa, óockan.*

neerſtigh/ radjing.
neffens/ ſiſi.
nerghens/ ca manna manna tida.
neſt van een voghel/ empong boerong.
net/ mouboel.
nete/ **van lupſen**/ telloor coutoc.

NI.

Nichte/ **ſuſterling**/ Ceniny byny.
niemandt/ tieda ſjappa.
niet waer/ boukan.
niet/ **neen**/ tiada.
nimmermeer/ ſacali-cali tida.
nieuw/ **onlanghs**/ barou.
nieuwe tydingen/ gabar barou.
npt/ **npdigh**/ bantjil.
npghen/ boat ſomba.
nypen/ coubit.

NO.

Noch meer/ lagi. **noch niet**/ boulúm, boulúm lagi.
nochtans/ wellakian. *noviſ, bilom jeraḥ, jiṭaḥ.*
noemen/ bernamma, namma.
noden/ **nodigen**/ ſalaccan, mintakan. *oetaja*
noorden/ outara. **noorde winde**/ angin outara.
notaris/ jure toulis.
nootemuſcaet/ boa palla.
nopt/ ſakaly tieda.

NU.

Nu/ Sacaran. **nu eerſt**/ barou ſacaran.
nuchteren/ modou.
nuchteren die noch niet gegeten heeft/ boulom maccan.
nut/ **noorboirlick**/ gouna, menfa'at.

OC.

O/ **Ja**/ **och**/ Eyjo.
ochermen/ caſſien, eyjo tuan, ſajiang.

OE.

Oeſter/ Tereypip. **oeſters**/ tyram.

Digitized by Google

Noss, gabung, Kuang.
Noss nisslang, noss bochuz, Sakaiu.
Noss sädlich, Tadapat tjada.
Nuss, bonnuspal,
Nawj,
Nuspalbaum, Noss,
Negalbaum wilder,
Nuske laut,
Nagelbaum caffee,
Nünke,
Nida, bekaroe

O Volk, Hexawang!
O frau! ja Fräulein.
O Jungfrau der Ehelich, akaw
Obj Manja.
Obsessen ninnu, Jsaua,
Jakob,
Obsenbassen, bacatax,
Och, bgito in,
Och, lobot lamby,
Ochsenfleisch, daghy lambo,
Ofen, talinglam,
Ofl, minyam, muagia,
Ohan, klapor,
Obligation, Cartas Sapty,
Ohl, timor,
Ohnan, bixi roccon, Arroso
Sarba, Capomba Kling,
Jarolisa tolsa Violat Jagba
Jam tolsan Mark ninnu banna
auf der Insel, ajenne, dem Ge-
Eigenen gleich, sum Judigo
zu nehmen
Obrigkeitsleute, Cadda,
Ohne, mana,
Ohl salm, minyam Calappa,
Ombrelli, Bonga para
Orangen, Semadang,
Ohnanarbaum, Nida waja,

Ohl, akaw.
Ohmbala, Kerlaki.

Digitized by Google

Obm, Diatas. Atas,
Ofj, Sanpj.
Ofric, Ofabukka
Ofrinn, Bukka
Ofr, Koping.

Digitized by Google

oever der Zee/ pasir.

OF.

Offeren/ sombahan, persumba. **altaer des reuch offers**/ sombasan berassa itou.
offitie/ carjahan jabbattan.
ofevaer/ chasida.
oft/ **ofte**/ pandéi atton.

OL.

Olye/ Minjack. **boom-olie**/ minjac pohon cayou.
olyphant/ **elephant**/ kayja, Gaya.

OM.

Om dieswille/ Canna, itou, tagal. *ontrent Sakira sladar, sakkadar.*
om dat/ **ten eynde dat**/ sepaya.
om/ **om dat**/ carna, caranna, tagal.
omcinghelt/ bercouliling. **omcingelé**/ couliling-acan.

ON.

Onbeleeft/ Tida, baboudi. **onbedacht**/ alepá.
oncost/ baja.
onder/ debava.
oncupsch/ doftenna.
onderstaten/ sakeinja. **onderwysen**/ berayet.
onlanghs/ tade.
onlancr thien daghen/ barou sapoele hary.
ondoet dat/ orey ytoe.
ontnaghelen/ tangal labang.
ontkleeden/ tangal kain.
onderste/ jang de bava.
ontfangen een gift &c. tauma.
ontfangen een vyendt/ **pets aenbeerden**/ sambot.
ontfanghen/ **een gift**/ tryma.
onrecht/ tiadda haros. **onrechtvaerdigh**/ ta betul.
ontrent/ tempat sanna.
oneffen/ tingy rindah. **onghelyck**/ tieda samma.
onghenevcht/ sogoel haty.
onghesondt/ sakit.

Digitized by Google

onwilligh/ tieda mau.
onweder/ toffaen.

OO.

Oock/ Addapoen. *ooit, perada, perrah.*
ooghe/ matta. *mata* **oochappel**/ byjy matta.
oom/ mamma.
oordeel/houccuman. **oordeel Gods**/kiamar,cayamat.
ooze teling'a. **oorcussen**/ bantal.
oorlof/ souda katta. **oorloghen**/ prang. *Sapasang.*
oorsaeck/sebab,sebabnja. **oorsprouck**/**af-komst**/assal.
oost/ tymoor.

OP.

Op/ Atas. **opdoen**/ boeka. **open**/ terboeka.
openlyck/ ma'adabar.
openhertigh/ betoel haty.
opganck der sonnen/ matta hary ydoep.
opgheven/ **verlozen**/ allahken.
opgaen/ **opklimmen**/ naik.
opwicken/ tou'as.
oprockener/ peng'assut.
op de heup dragen/ meng'gandong.
oprollen/ goelong.
opperste/ **overste**/ jang besar.
oprecht/ benar. **oprysen**/ banckit.
opsegghen/ batja.
opsicht/ lyat matta.
opstaen/ banckit.
opvoeden/ ydopken.
opwaerdts/ naick atas.

OR.

Oranjeappel/ Lymoen manis. *oorlog schip, backely Lappa?*
ordineren/ **in orden stellen**/ ator-acan.

OS.

Os/ rund Lemboe, sapy. *Lembus.*
osse dryver/ combala lembou.
ossevleesch/ daging lemboe.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

OU.

Ouen/ Kalleboet roty, tendor.
oudt/ touwa. **ouдt man**/ orang lelacki touwa.
ouders/ ybou-bappa.
over/ **teghen over**/ jybrant. **overal**/ dunnya ſagal.
overblyven/ tingal terlebe.
over ſulcks/ demikien.
over-dragen/ **aenbrengen**/ meng-adou. **over-dwars**/ malintang. **over-denchen**/ beringat-ingat. **over-denckinge**/ fikirram. **overeynde**/ dyryken. **over-eynde ſtaen**/ bediri.
overhooft/ capalla, panghoulou.
overgaen/ lepas.
overgeven upt de mond/ moutah.
overhepdt/ orang beſar.
overgieten/ beſalin.
overlanghs/ boudjour.
overleden/ maty.
over-loop van water/ ayer paſſang.
overlooft/ banja harga.
overlupt/ ſang'at.
overmorghen/ calmarin doulou.
overprieſter/ chali, Himam.
overprieſters/ Himam Himam. **of aldus**/ ꝓ Himam.
overſchryven/ bry taeu.
overſpel/ bermoecka. **overſpeelder**/ orang bermoecka.
overtreden ghebodt/ bedouſa.
overtuyghen/ ala, berhouccum.
overvloedigh/ mamoor, terlimpala.
overwinnen/ **overwinninge**/ ala-acan, menang.

OX.

Oxel/ **oxelen**/ Kethee.

PA.

Patientie/ Appa daya.
pack/ **bondel**/ **bale**/ ſa boucos, ſa bondla.
pack/ **laſt om te dragen**/ picólan.

packer/ orang oupahan.
padt/ **een wegh**/ ialan.
pael/ **ſtut**/ touckat.
paer/ dua ſamma.
paert/ goeda, couda.
parten/ **deelen**/ berbagy, bagi.
palleys des Koninck/ asſtana radja.
pampier/ cartas.
panne/ belang'a.
pantoffel tſjerpu, kous.
pappe/ boubour.
papagay/ nori.
paradys/ ſurga, paraïſo.
paradys vogel/ bourong diwata, bourong popóa.
parel/ muttia. **parlemoer**/ **ſchulp**/ indong muttia.
pas/ hat. **paſpoort**/ ſoerat ter lepas.
patroon na te werchen/ atjoeu.
patattes/ **een wortel**/ oubi caſtella, aker.
peys maken/ berdammey.
paſſen/ ſipat. **paſſer**/ matta itick.
paſſeren/ laloeuken.
pavelioen/ **behanghſel**/ calambou payong.
pauwe boerong merack.

P E.

Peck/ Galla-galla.
perijchel/ miskyl. **perſſen**/ **douwen**/ pra.
peerle/ moutiára, muttia.
peerdt/ couda. **peerde knecht**/ combala couda.
pene/ **boete**/ dieet.
penne/ **ſchrypfpenne**/ calam.
penſen/ **mage ende gedermte**/ iſſi-prot.
peper/ lada.
perfeckt/ majelis.
perſoon/ orang.
perſen/ pram.
peſe van een boghe/ taly bouſoer.
peyſen/ fykir.

Digitized by Google

Pfaffrud, Kabetullan.
Pfarla, Mutjara.
Pfattopfaff, Tjap.
Pfeffl, ambara
Pfeffrun, Blattnone, Tjatjar.
Pfarfofa in nigum, Teadrij.
Pfanna zum Eajfebrennen bafan, pati kangan.
Pfard Caiplet, Kuda Carij.
Pfacangan, Sida barofuar
Pfeilgaud blatterlind
Pfiffun, Caulare
Pfahn, boat bonlasan,
Pfaberbaum, tare,
Pfirsch, Charsyn,
Pfaufra, rafsd,
Pflaumen, Tapan,
Pfergan, boatoira,
Pfagan, ayarcan,
Pfuhignun, Conmatay,
Pflat, tugtaffiß pirgan,
Paar Ej nin, dua Calidtilor,
Maffar gabrunnta, Cois
Pforphain, mirabon,
Pfagagij, Nouy,
Pfaudofs, Cajo Conda,
Pfeinzuffs, jastij,
Pfana, aling, alling
Pfadzuker, Pafsok.
Pfaffun, potid
Pfalbarmuffal, bia jabla,
Pfolzallannmafal, bia belac
Pfaffbaum, Cajo bello, bel
Pfaconfofy, Cajo raka mala
Pfarlfraut, Coque,
Pfaffarblatt, daun kada,
Pfaiffbaum, daun beba,
Pfoftlak, gelan,
Pfadfiß, ikan jabla,
Pfeffang, musa,
Pfinang, areca,
Pfandang, jandanus,
Pfaiwantilak, roe ma gocita,
Pfinzfgrad, rompot joe
Pfij
Pfaradiebogal, Coupar
Pfilandur, timpanus,
Pfabe,
Pfard, Conda,
Pfacine, Cartas,
Pfoj Pfinzfe zimmer, Sampoang
Pfarlamentar, Mefa,
Pfal, Pfeilergeftalt, bonlasan,
Pfaffun, Casa
Pfold, tampian, tapian,

Offnstar skaiisar, Tjäbe,
Ingenstar, bia, uxan,
Klank, brak, papan,
Ofling, patjol,
Doctrie Middang, ofsonsta
Hnib anje Inje jaja
Jaffarbjaul, Konge,
Pallästa der indissar Bab-
jaua, den bradnaua, oder
Sambab gabaul, Dalemo.
jannikkoua, Kompotjallias,
Jelka, ofinang, aseka catcka,
Jaxillion, Coupon pogi,
Ofaldua, Coupon mallam,
Ofallauen, tanam,
Ofalospatt, Matri,

PI.

Piecke/ ſpieſſe/ Tomback.
pyl van een boog/ anac-pana. **pylhoker/** tarkas panna.
pyne/ ſakitan, ſanſara, penjakit.
pynigen/ penakit-acan, hecſixa.
pylaer/ tonckat tyang rouma.
pyloot/ malin capal.
piſſen/ kintſjing, berkintſjing **piſſe/** kitſjing, ayer ſeni.
piſpot/ priot berkintſjing.

PL.

Plaetſe/ Tempat.
plagen/ ſoukar-acan. **plage/** ontong tſjelacca.
plancke/ deele/ pappan. *papan.*
planeet ſter/ kelyh tros matta.
planten/ poten/ tanam. *Plantagie, Tanamman.*
plat/ effen/ rata. **platte boote/** pondi *pype.*
platteel/ blacke ſchotel/ pingan.
playſant/ tempat baick. *Heel plaiſelyk, aanneemelyk, Tiba.*
pleghen/ beaſſa.
plomp/ onſchaep/ tompo tompor.
plom/ onvermuſtigh/ bodóc.
ploegh/ mengal, gala. **ploegen/** meng'gala.
pluchen/ leſen/ pongut pouter.
pluyme van voghel/ bolou borong.

PO.

Pocher/ ſnoecker/ Moulut beſar.
pochen/ grootſpreechen/ bonkaken moulut beſar.
pongiaert/ ſamſir, kris.
poper/ huſpoeder/ oucat bedil.
pols vande handt/ boe petick petick.
pompe/ bomba. **pompen/** hela bomba.
pondt/ katy, catti.
poorte/ pintou. **poortier/** pongolo pintou.
porcelepne vaté/ mancko. **porcelepn/ crupt/** gelelang.
pot om te koocken/ prioc, belanga.
pothacker/ pandey brouſſa prió.

Digitized by Google

PR.

Practiſeren/ Bermoeſelehaty.
praten/ toutur, bèrkatta, bacatta-catta.
predicant/ orang, kiſſa, pandíta. **predikken**/ kiſſa-acan, rewayat. **predicatie**/ rewayat.
preſenteeren/ bryken.
preſent/ ſombaham.
prieſter/ chali, lebbêê, himam.
prys/ berharga. **pryſen**/ mulja.
prince/ ſultaen.
principael/ jang beſar.
printen/ bertjap.
proeven/ raſſaken.
propheet/ nabbi. **propheteeren**/ bernabbihi.
profyt/ **winſt**/ laba ganda. **profiteren**/ berlaba.
proviande/makannan. **proviande**/ **victualie**/ backal.
proviantmeeſter/ pongolo bonarey.
provooſt/ kayou myra.

PS.

Pſalm/ Maſamour.
pſalm-boek/ pſabour.

PU.

Pupr/ Samatta juwa.
put/ **waterput**/telagga. **putten water**/timbang ayer.
put water/ ayer telagga.
punt/ **ſpitſe**/ oudjong, matta.

QU.

Quade/ Djahat. **quaedt**/ **mzeet**/ nakal.
quaet rocken/ aſſut. **quaden aert**/ Iman djahat.
quaet-hert/ **ſtuurs**/ bing'is.
quale/ djahatnja, penjakit.
quellen/ ouſſe, brinja, berdiſſenda.
queſtie/ miskyl.
quetſen/ louca-acan, berloucka. **quetſuure**/loucka.
qupl/ **ſever**/ lyor, ayer lyor. **quylen**/ **ſeveren**/ balyor.
quickſilver/ raaſſaa. **quytſchelden**/ lepas qutang.

Digitized by Google

Kadastre, pandita
Kossat, Nabel.
Kaspan, Tjoba
Kalbas, obat.
Krossat, Nabij.

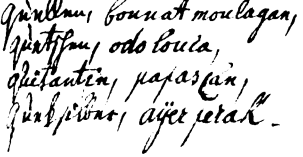
Quallan, bonnat moulagan,
Kattiran, odo louda,
Quitantin, papasqan,
Kabsiwas, ajer jetak.

Digitized by Google

Zaza, Tikkitus.
Zaeesna, Tjirm.
Zafunu, Bilang.
Zaiku, Katta — Liebel von niemand mengompat, om pat.
Zaguna, regang.
Zaiß, Kaia
Zaiß, Baas.
Zaiawaie, Angoraham.
Zaida, Kulit.
Zaud, liggu, Lattjau, suitu, bibir.
Zaiß, bagütuat, Hattaiaan.
Zaißtiau, Hasta.
Zaffaub, pabitjaraan.
Zaiß, ant niaduna, unter vas= Brongestua faldrau, Pady Zaba — Zaiß gasat in Zubgsaan, väderhu, Pady Zaga — Zaiß, der auf Zo trogen wässt, und auf= schigt faldrau in Mäzga= und wird, pady Tipar — Zaißbolstaa, padyloppen, Zabba pesak
Zady, atap,
Zaty Lättal, intong.

Digitized by Google

RA.

Rabbauwt/ Haramy.
rach/ **ſpinne-webbe**/ lauwa-lauwa.
raden/ befikir.
radys/ capalla ſayor bomoula.
radt/ **wiel**/ goulong.
raets-man/ orang pitſjara.
raetſperſoon/ orang betſjara.
raet geven/ menadjer, meſjaurat.
raechen/ kna.
ram/ bierebery laky.
ranche/ **tack** tjabang.
rantſoen van eten/ tadah maccan.
rantſoen/ **geldt geven**/ derhamken teboes.
rapen/ **opnemen**/ ambil.
rappigh/ **ſchurft**/ koudil, korap.
rappier/ pedang.
raſch/ lecas.
raſen/ **getier maken**/ ingar-bangar.
rauw/ belom maſſack, manta.

RE.

Recht/ Betoel. **rechten**/ betoelken.
rechter/ **richter**/ jure hoekom.
recht doen/ **Juſtitie**/ hoeckom.
rechtveerdigh/ ſamporna. **rechtſgheleerde**/ fackeeh.
reede/ **ancker plaetſe**/ labohan.
recken/ penjangken.
reedelick/ ſedang.
re/ **hinde**/ rou ſa dara.
regael/ ratjuyn.
reghen/ oejen. **reghenen**/ beroejen.
reghenboogh/ benang rayja.
regeeren/ tongou. **regeerder**/ pongolo lyma.
regiſter/ taffetar.
rekenen/ berkira, kira-kira.
rekenſchap houden/ pegang berkira-kirahan.
reuck/ bauw. **reuck geven**/ membri bauw, babauw.

Digitized by Google

repcken/ oenjoeck.
repnighen/ bertioejy. *meAhàhirkan.*
repſen/ pegy negry lain.

RI.

Ribbe/ **des lichaems**/ Rouſſock.
ridder/ **rijder**/ jure-bacouda, **oele balan beſar.**
rieckken met de neuſe/ tſjong.
riem om te roepen/ dayong.
riem om me te ſcheppen/ pangayong.
riem/ **gorde**!/ Icat pingan.
rif/ **zandt**/ ayer kring.
riwier/ ſong'ey, ſongei. **riwier-wiſch**/ **ican** ſongey
riet/ **groot en dick**/ auwar, bambou.
riet/ **clepn en dun**/ raboo.
rinck/ tjytjin, tſjint ſjingnja.
ringen/ tjintjin. **ringen dragen**/ ber-tjintjin.
ryck/ caya. *Kaja.* **hy is seer ryck**/ dia caya bamjac.
ryden te peert/ bergouda. *Berkuda.*
ryghen/ ekat ekat.
ryp ongheſtooten/ padee. **geſtooten ryp**/ braas.
ryp inde bolſter/ padi. **ryp uyt de bolſter**/ bras.
ryp gekoockt/ naſſi. **ryp-ſlamper**/ alou pilang.
ryp/ maſſac. **ryphepdt**/ maſſacnja.
ryp werden/ menjadi maſſac.
rynoſter/ rhinoceros, badac.
ryſen/ ney. **ryſt op**/ bangon ney.

RO.

Robynſteen/ Parmatta, poudy.
rock/ bajou badjou. **een rock met mouwen**/ badjouw.
roeden mede te meten/ kayou ſipat.
roer te ſchieten/ bedil, eſpingarde.
roer van een ſchip/ camoudy. **de man te roer**/ orang jang pegang, camoudi.
roeren/ **de pot omroeren**/ arou, mengarou.
roeringe des waters/ arouwi ayer.
roeren/ **verroeren**/ begra-acan.
roepen pemant/ rowa, pangil.

Digitized by Google

Laiß, Kaja,
[illegible], Saruw, Zufan.
Zufan ruff Laut, pengruwah.
Zufunan, bilanqueaqueca
Zattan, bytiata,
Zaiß Zattan, ora Caian,
Zaiß, Cajalan,
Zaiß, Cajan,
Zattan, barentyn,
Zabun, manhiuri,
Zagdzun, houcum, zan
ganio, Zsuzi, Tsiuti,
Zaiß, merac,
Zaiß Zaiß, mingam djarak
Zattan Zsiratabu,
Zaiß Hattal, Jntong,
Zattan, jangil,
Zagun, udan, gujam,
Zaiß, bras,
Zagun, balacca,
Zoßn, Cambang mawe,
Zoßa ——— merac,
Zaiß ——— poeti,
Zaißdoggun, gabba, jesak,
Zab, anjing lavot,
Zaiß Zaißdogal, bourong,
Zaiß, Zaiß, badac,
Zaiß, bamboes,
Zattbaun, bajoedien,
Zoßnißun Laut, Cendol
Cendol,
Zatßindiß, daun tasibeb,
Zaba, gagau
Zabun Zadu, Calampgaga
Zogun, Zoßun, Jkan jare,
Zaigun, Koutoul,
Zaißblumen, Karaknaßi,
Karaknaßi,

Digitized by Google

Zogan, Caviar, Gellorik—
Kan.
Zoff, mera, mejrah,
Zuna, pingan, Schwarz Salan
Zupan, pangil. Kan—
Zug, Sifra, Sifzebat.

aefa, Haron,
ifa, Compot, perfalian.
lat, olam,
laxf, Talian,
axfa, Mexfico, Tasiam
ouk,
ual, Afis, Coran—
anno, Caraf,

Sellauga, Color, onlar,
Selsthrow, Saal,
Saud, palzyt, gaffyk,
Sarfyk—Sarsik,
Scalk, jaCeat,
Sindow, mafsakan,
Saugno, minienky,

Digitized by Google

roeſt van yſer/ karattan beſi. **roet**/ arang bara.
roeyen bedayong.
roggh̃e/ gandom.
rolle/ **van zyde werck**/ goulong.
rollen **pets laughs de vloer**/ gouling, gouling acan.
ront boulat.
roodtſom/ calouling, couliling, bercouliling.
ronnen/ **dat vet is**/ bekal.
rooken/ berasſap. **rook**/ asſap.
root/ myra.
room/ **ſtremlis**/ dadee.
rooſen **van neglentier**/ bong'a mawer.
rooſen **water**/ ayer-mauwar.
rooſten/ **overt vuur**/ garing-garing, tounou.
rotten/ **verrotten**/ bourock.
roven/ **piljeren**/ rampas, merbout. *perabut*
rovers/ mouſou. **roverye** de merbout. *roove, perabut*
rus/ myra roupa. **ruſpnen**/ ſebiep.
ratte/ **muys**/ tycos. **rotte-cruydt**/ oubat-tycos.
rouwe/ **vroeſſenis**/ doucka. **rouwigh**/ berdouca, hatti berdouca. **rouwdraghen**/ dalam ſogoul.

RU.

ruet/ **angel**/ **ſmeer**/ Lemack.
ruggh̃e/ belaccan.
ruſten/ branty. **ruſtigh**/ ſouka haty.
ruſtinghe **tot krygh**/ zyreh.
ruydigh/ **ſchorſt**/ koedil, korap.
ruym/ luwas. **ruymen**/ berluwas.
ruyter jure bacouda, orang begouda prang.

SA.

Sabel/ Pedáng.
ſacht/ **ſlap**/ lombot.
ſack/ **hoozen-ſack**/ &c. carong, cadut.
ſacrament/ ſacramento.
ſadel van een peerdt/ plana gouda.
aedt/ benyh, bidjy. **ſaepen**/ taboer.
affraen/ koenjit.

Digitized by Google

ſaghe/ girgajy. **ſaghen het hout**/ bergirgajy.
ſaghet/ orang girgajy.
ſalf/oubat coyo. **ſalvē/ſmerē**/bobo oubat beroubatti.
ſaligh/ ſemporna, mouminla, bermoumin.
ſalpeter/ tſjindawa, miſſieu.
ſalveren/ toelongken.
ſamen/ te ſamen/ ſamma, ſamma-ſamma.
ſammelen/ berempon.
ſangher/orang bydoen. **ſanck/geſanck**/menjanjihan.
ſant/ paſſir, kreſick.
ſadt/ **verſadight**/ kinjang. **verſadight-werden**/ berkinjang. **ſatyn**/ attelas.
ſauſſe/ quah.
ſapſoen/ mouſim.

SC.

Schade/ **verlies**/ Jelang rougi. **ſchadelyck**/ ſayang.
ſchadelyde/ merougi.
ſchacht/ **ſchamelheydt**/ chawat.
ſchaeckſpel/ tſjator.
ſchaef/nyjis. **ſchaven**/bernyjis. **ſchaefyſer**/pahat-nyjis.
ſchaduwe geven/ **beſchaduwen**/ berbayang-acan.
ſchale/ **balance**/ naratja.
ſchamen/ maloeuken. **ſchaemte**/ maloewen.
ſchaep/ domba, birebiry.
ſchaepherder/ combala birebiry.
ſchaerlaken/ ſackelat miera.
ſchaers/ coerang.
ſchaffen/ bobo naſi.
ſchamel van goedt/ kasſieen arta.
ſchamelheyt van beyden/ tempa maloeu.
ſchaemachtigh/ ka malou'an. **ſchaemte**/ malou.
ſcharen/ **menichte der volken**/ rajat.
ſchaer/ **ſcheer**/ gonting.
ſchalck/ tjeredick.
ſchantſe/ kouta.
ſchat/ **goedt**/ arta. **ſchatten**/ bry oeuſoer.
ſcheede van een rapier/ ſarong pedang.

Digitized by Google

balz, garam, garang,
afsin.
baum, afsam.
baubam, Mama.
bfaszin, Tajam.
bog bfajing, Jakira, Kisa
bfon, Sisej.
bfwaij, Etot, Ehor, mad bolt
bfenum, Laj,
bgnijn, malanan,
bad, Negj,
bflingftan, Cantfican,
bamafzin, tombo,
bkwangwanb, magasti,
bfikan, baikj,
bafran, Conijt, vihor
bafran, Eurdema,
bfnuind, pandekan,
bfnuind, pandebezy, vifi,
bega, bytchirta,
bfacdy, vaja, Totan,
bagan, beccata,
bfla, bocfock, Granires
bfa, Sempa, Sonja
bfajuan, malon,
bfy, manis, Temor,
bafzanfoz, Cajo Sajan,
bafzanfoz, Cajo Sjna vitar,
bantbafoz, Cambang, Sitor
bubafzan, daun canzal,
bauroklabas, daun idop,
bauroblatt, daun Sjam,
bauas, afsam,
bauasfalz, garam afsam,
bandbortiod, i kad Swangi,
bingelkijf, ikan Kweetang,
bafalbaab, ikan pefang,
bmabag, ikan gotitas kgia
bafanz, Kandidj,
bfifibrata, Koura Koura,
bnawolf, kalan kouso,
bkonjiva, kala Sijpiling,
kalasbjrkiag,
bgabbin, monget Todpas,
bnzidbab, matti kaltoe,
bbaab, Shamon,
bnospak, nanda,
bnabwal, bartwal, medsa
boubous, zu babalia bamat
wan dan bugapinglarrak
bandon - ombour -
bfnglfiar, panpeling,
bnalong, pajeda laut,
bafpaamun, patir,
bfaslaij, raja walj,
bfier, bamfj,
bnabif, Sampilavot,
bandalog, rotl, fijndara
merai, galbi, bourg,
wnifab, pochj
bondag, jon

Bafsnin, gantieng,
Bfarom, Tjukkär.
Bfingfülbu, obat pofsan.
Bfingflip, malu.
Bfiridu, Fadlakk.
Bfsidu, Tjoej.
Bfwag, fatta, lemàk.
Bfuuk-wuzel, patjar tialong.
Bgamungadengnu, bibit.
Bgbaroop di Jabud gnu pflagna
Bgnaidu, pande boat payegan.
Bgwastar, adde parapas,
Bhultaun, baon,
Bhwnigun, dyer,
Bin, dia, dya,
Bjwaag, itam, padang,
Bfila, apon, bajbas
Boun, mattary,
Bpip, Kapal,
Bsuta, prauw, prau,
Bsuwa, perak,
Bsuwil, Tjolok, Blitam,
Bedarang,
Bdua, tehyKalla, dausa,
Bfwar, brat,
Balzentar, Sardawa, -wan
Balzentara-fennia, Sarda-
Batna, Kora,
Bell, negle,
n, bantatara, matty,
bingul, Karmi, Staermin,
bfara, goething, goethieng,
bfaldu, Galvanetta,
befeld, Salwaelde, pisau,
Beginy, ronda,
Baat, potlul,
bflaftiny tydon, fidor,
Bfostan, tomya,
Banda Jos, Santal mire
Banwfiz, Tjendana,
Balin, Salle,
Baribobadun, Saribo,
bflafatta, Tieus boeSeck,
Bfwrdpfif, tiotjoet Jandan,
Bazdrun,
Banblaafa, Tripan, Stolo.
Buton,
Buffunka, ulayk,
Balw, wadong,
Buarnid, wawo,
Bfidbadun,
Bam, eia bamboeje, wel,
kedie boedangen, ale die
kuafta anpoene zalemaken
ia de grond batabimba,
qua dan Sabuitkloft dan
6 Jaeren de Jagd die,
dauff Konpen
aefe kedinge tuin Kapt,
boedangen, auf 3 jaren,
muff 6 Jaer Tagd
Elappa

ſcheedemaker/ panjarong.
ſcheef/ yroet,
ſcheel ſien/ joeling. **ſcheel oft dechſel/** talap, toutoep.
ſcheeren/ bergonting. **ſcheermes/** piſſou penjoukor.
ſcheet/ contoet.
ſchelden/ jompa.
ſchelferen/ patjah.
ſchelle/ colit.
ſchelm/ harammy. **ſchelmerye/** ſeronay.
ſchelpe/ colit carang.
ſchenckel van een been/ toelang kaky.
ſchencken wyn/ bobo arack.
ſchenden/ beenaſſaken. **ghe ſchent/** beenaſſa.
ſcheppen water/ timbang ayer. Scheppa, menjadikan.
ſchepper/ Godt/ Allah.
ſchermer/ outos bertankis. Schelyk, goede, goed,
ſchermutſen/ berlawan. Kuijong.
ſcherp-ſinnende/ tadjam, tadjang.
ſcherpen/ aſſa. **ſcherp-rechter/** hakim.
ſchimren/ ſappoken.
ſchepden ghevecht/ poblah.
ſchicht/ panna. **ſchieten/** tembak, paſſang.
ſchicken/ ſepnden/ kirim, ſouro.
ſchier/ ampir. **ſchielick/** ſegrá.
ſchynen/ roupa.
ſchynten/ hacken/ berah.
ſchyne/ yris.
ſchilder/ orang berlukis. **ſchilderen/** berlukis.
ſchilt/ der malien/ priſy **ſchiltwachte/** kawal.
ſchildknecht/ ſakey iabat preſi.
ſchillen eenige wucht/ bokayou.
ſchil/ koepas. **ſchillen/** koepas'i.
ſchilpadde/ penjou. **een zee ſchilpad/** corcora.
ſchimmelen/ bertjindawan.
ſchim/ ſchaduwe/ bayang-bayang.
ſchip/ cappal. **oorlogh-ſchip/** cappal prang.
ſchipper nachgoda, anachoda.

Digitized by Google

ſchoen/ caous caüs. **ſchoenmaker**/ pandey caüs. jüre menboat caus.
ſchole/ benderſah. **ſchoolmeeſter**/ gouro, ſida.
ſchoon/ **cierlyk**/ biſey, permey, menjelis.
ſchoonheyt/ baick paras.
ſchorſt/ corap, koudil.
ſchotel/ pingan.
ſchouder/ bahou. **ſchouderblaedt**/ belicat.
ſchrabber/**ſchrabbe**/kaïs gen'gais. **ſchrapen**/berkykis.
ſchramme/ tanda-louka.
ſchreeuwen/ rowa ſang'at.
ſchreeve/ oeris. **ſchryven**/ nang'is.
ſchricken/ kejut.
ſchrift/ ſourat. **ſchryven**/ ſourat beſourat.
ſchryf meeſters/ jüre toulis. **ſchrift geleerde**/ chatib.
ſchryden/ **overſchryden**/ lanca.
ſchryden met de beenen wyt van een/ cancang.
ſchryn-wercker/ pandey pitti, ſermala.
ſchryf inckt/ dawat.
ſchroomen/ bertakot.
ſchudden/ goyong goyong.
ſchuldt/ outang. **ſchuldigh**/ beroutang.
ſchuldenaer/ orang beroutang.
ſchuppe/ **ſpade**/ ſoudock, peng'gali.
ſchuylen/ boenjy. **ſchutten** ſanga.
ſchuym/ boy. **ſchuymen**/ bowang boy.
ſchuyte/ praeu. **ſchuytvoerder**/ orang bepraeu.
ſchuyven/ ſoerong.

SE.

Secreet ſpreken/ Katta terboenjy.
ſecretaris/ pongoulou-corkon.
ſeghel/ tſiap, **of** tjap. **ſeghelen**/ bobotſiap.
ſegenen/ **ſegen**/ **welvaert**/ daulat, ſalámat.
ſegende/ palihara.
ſeeghen/ **viſnet**/ poukat.
ſegghen/ **ſeggende**/ berkatta, kattanja.
ſegwoort/ ſepatta.

Digitized by Google

bfromibuny Tulis, Serat. gefrombu oradu, Ter- defilirat.

bfromibas, juuse Tulis. Lampia, und Claffaron

bfromun, geyer. 46

bfuby, Sapato.

bfuftus, Tukan Sapato.

bfuffft, Serat,

bafu, pandang, pelihat, li-

bin, Mariakaitu lat.

bfuemun, Bernang,

bufu, amat, terlalu.

bufu gau, terlalu amat.

bigun, Dudokk.

bufu Mahaja, Mahigna, Sangat, amat, maha.

bubbu, Tomun, Tsiwi,

bfuudtu Linga, gapit,

bfollopfun, pande Kontsi,

Orak, Brosu,

Sinkan, ini brosu,

Stark, Graf,

Stik, Sapparagan, -gan,

Stabun, marsuiri,

Stob, Caju, totang,

Stilla, astra,

Stuffun, paian,

bfumbun, Sadab,

bfoggun, Bengali,

bagun, gërgasien,

bfffinun, Alessia baicki,

Stuia, Sato,

gal, Alizun auf den Fuß ja-

ba, in Form Loß Lipa Sol

Langaldung valet auffall,

und da ufbbafun Loyalun -

mun baut, da nida Kaffi-

ga Lipa gabu, und Sabon den

Skol - 125 d weit 1000 und

Suipfalzun den drunn Sti-

ufzun Lagelt sind

bfuvagan Suips, Ketam,

den Suipfabbun wird der Stab

Sank Brown gemacht

bfumbus, fictilis,

Bfuud, goeta,

Bfuft, Dowba,

Bas, garam, garram,

Bfuuzun, andior,

Bzuufun, Lemata,

Bfuiuun, Teman,

Sfinlun, Bfuide, rebor,

Bfuuiff, boat, fanior,

bnu bttu, tonical

bnudun, Sunan,

bfuuuun, Barna,

Bfuffus, oran Tuaparan,

oraa Pia yaran,

Sinuna, astoate,

Skozzun, gallan,

bfuuin, Sabi,

Saaobuuuiyala,

Silber, pejaakk.
Visar, Soeggoh, Schelik.
Kingelbaum, Cajo calowaj,
Kinin, Lawa,
Leika Von acetum, piaffers
Kerzi, Kerzi cafse, jetüs,
Behanzy, Kandil,
Kamyang fafszniga auf d.
fleisch in das ungum batadinum
auf welches, Wan zahlen das=
selbst wird, bin Fragen bis zu
Vierzig 50 Lakkas Vijnz, ord
20 Ranaffas zahlen — bis zu=
Dreyßig 30 Lakkas,
Vijnz, oder 10 Ranaffas zah=
len — für Jakkar auf die
zahlen mußen 98 in Handel
17 1/2 Kadien Von 10 marijah
betrug — für zahlen Ranaffa
= 3 pikol = 375 D zahlen.
Schnallwaag, Saats,
Band Von grosßem Einfluß, de=
ack —
Arm, Lambon manaro,
Bellagan, Buckel,
Brafil, jalan,
Brüstern, Jari,
Bonnenblumen, Lambang mat Jari
Baßon, Caßomba
Bäuerin, Chez Coriaria
Blauzy, parang,
Bein, Karax,
Balglos, aiteha,
Brafilholz, bakilandae
Brücke, bouvong Jafanj,
Jafanj —
Branntwein, brovan,
Braten, bintang laut,
Brüngel, foelo babi,
Brandbrand, Salap,
Bonga Jufana —
Borgsamen, Jerfe, Bak
Jatij,
Brunkeleh, bato Kapor,
Baumstein, bato pafi=
ran,
Statua, bato figura,
Bauernfil, Cucalaut,
Bizid, Cochibetti,
Blech, Cappan,
Bellangufol, Cajo ou
Car,
Brein mit Kupferßtifft, bato
focies,
Brakwal, oubour
Boalßo, Timor Jäba
auch Sumatra Salb Eng.
Sumatra Salb gold —
Sumatra Ewe, Tim=
baga Sumatra, Vogel
all Von Jagamiß —

Digitized by Google

ſeker/ ſongo, ſabenar. ſekerheyt/ ſongonja, benarnja.
ſelden/ djarang, tieda banja caly.
ſeltſaem/ heraan.
ſelfs/ djery djouga.
ſenden/eenich goet/kirim. ſenden een perſoon/ſouro.
ſend-bode/ ſouroan. ſendbrief/ ſourat-kiriman.
ſenghen aen 't vuur/ angou. ſengen/ toenoeu.
ſententie/ hoekom.
ſenuwe/ ourat, tali-ourat.
ſerpent/ oular-nagga.
ſeſmael/ nam caly.
ſetel/ ſtoel/ kurſi.
ſetten/ antar.
ſeve/ ſift/ Aya-acan. ſiften/ aya.
ſever/ ſpeckſel/lior, ayer lior. ſeveren/ quylen/balior.
ſeuge/ ſogh/ babbi betina, babbi parampuan.
ſeyl/ layer. ſeylen/ belayer.
ſeylboom/ tejang layer. ſeylſteen/ batou brany.

SI.

Sieck/ Sakit berſakit. ſieckte/ penjakit.
ſieckelyck/ ſakitten.
ſichel/ ſeyſſe/ goloc-iris, piſſaumen gittam.
ſieden in een pot/ ydih.
ſieden/ niet braden/ reboes.
ſiele/ djiuwa, nyjawa, djiuwa.
ſiende blindt zyn/ bouta djouga, pada caliatan.
ſiet daer/liat ſana. ſien/ſienlyck/liat, caliatan, menliat.
ſyghen/ rabah.
ſyde-laken/ talouco.
ſyt ſultra.
ſyn/ ſouda, adda. ſyn handt/ tangan dia.
ſyn vader/ bappanja.
ſyn/ ſyne/ dia ampounja, ampounjanja.
ſy-weghen/ ialan lain.
ſilver/ perack. ſilvere beeker/ tſjawan perak.
ſilverſmit/ pande parack.
ſimpel/ eenvoudig van gemoet/ djina

ſtroop/ maniſſan.
ſtroen/ lymoen beſar.
ſtuelpck majelis.
ſtume hati, acal. **gelpk-ſtumigh/** ſama ſahati.
ſtucken/ tingalam. **ſtuckroer/** kitjil bedil.
ſtugen/ beranjy. *menjanj, njanj. benjanj. banjanj.*
ſtpier/ pongolo kantjing.
ſtten/ doudock.

S L.

Slach/ met de handt oft ſtock/ &c. Pocol.
ſlaen/ de pocal. poekol, *pukul.*
ſlachten: een beeſt/ ſommeleh, bante.
ſlaep bant hooft/ roncka.
ſlapen/ tydoor, bradou, bertidor.
ſlanghe/ oular, rau.
ſlap/ loſ/ lumbot, lembot. **ſlap/ ſlaentw/** lethe.
ſlappen/ berlembot. *ἀδυω.*
ſlap maken/ lembotti, lumbot-acan.
ſlave/ hamba, dugan, laſcar.
ſlecht/ effen/ rata. **ſlechtheyt/ ſimpel/** gyla.
ſlechten/ effenen/ rataken. **ſlecht/ bot/** bodock.
ſlechts/ ſadja.
ſleutel/ annak kontjy, anak kontſji.
ſlepen/ terre, terhela-hela.
ſlicken/ zwelghen/ pirlan, tallánga.
ſlijck/ lompor.
ſlppen/ aſſa, memboat, tadjam. **metſteen/** batou aſſa.
ſlypſteen/ diemen ondzaept/ gorinda.
ſlim/ krom/ erot benco.
ſlinck/ dun/ nypis.
ſlincr/ ſlincker/ kiri. **ſlincker ſchouder/** bahon kyry.
ſliſſchen/ uptvoen/ padám.
ſloot/ gracht/ parit, paya.
ſlot/ ſterchte/ kouta.
ſlot van de kiſtē/ kontjy. **ſlootmaker/** pandey kontjy.
ſlupmeren/ ſlapen/ meng-antoc-tidori.
ſlupten/ de deure/ kiſt &c. toutop.

Digitized by Google

Bellagan, putkkul, pàrol paluchan. Barla, Nàwa,
Bellanga, ulan.
Bellàrig, menganthok.
Bellinsh, Ja Gusa, Puto.
Bellùpkel, Kurtij,
Belsemin, Sabi,
Belwinj, Pùk, Kejkor.
Belzàtrig, jùn, menganthokk,
Nganthokk.
Blaga, Sàhaja.
Blasa nin Strueszter, pàtek.
Blinsh, Sàrdse, obbij,
Blinshnd Sul, Ba papeda.
Blomibsnim, Calamus,
Bnsh, amat,
Bnsh, tali,
Bsoild, Sjasjak,
Bsinj, Sonka, Sjong,
Bsumbung, Gorgo, ztor, Sjo-
uro,
Bsadsha, Koegi,
Bsuuch, Sjsku, Sala,
Bsuuz, Sloaukjait, Sahit,
Bsisbrùsh, Kasen,
Bsùn, Sles, Karang,
Bsuuk, Kalaki,
Bsùk, Kalouj,
Buuemdr, Kamoedi,
Bak, Kendong,
Bakk, Kendang,

Digitized by Google

Kurang Cebar.
Besuaken, Ennak.
Besuaabsak, Ennak
Besuind, Tukan bisy.
Besuindun uit den Besem,
Satu Karang.
uit dun zuyker, gottong.
Besom, bagus.
Besum, Tzaldy.
omirna, Jsmirna.
oorna, matahary.
olinl, Ktjen.
Duatzen, Salitar.
ovirl, Kirkmal Sakiien.
Sato
ni Dna, Juwa,
ni mal ovirl, Dka Ktjen.
yuld, Koetang,

SM.

Smachten/ verlangen/ Matty lemas.
ſmaeck/ beraſſa. **ſmaken pets/** raaſſacan.
ſmal/ courang lebber, ſompit. **ſmallen/** perpytick.
ſmeeren/ met olye &c. bobo minjac, beróubatti.
ſmeer/ vet/ lemác. **verkens-ſmeer/** minjac-babbi, lema-acan-babbi.
ſmerten/ penjakit, ſanſára. *Smorgens, pagi.*
ſmelten/ antſjor.
ſmyten/ ſlaen/ poucol.
ſmoken/ roken/ beraſſáp. **roock/** aſſáp.
ſmit/ pfer ſmit/ pandey beſſy. **ſmeden/** timpa menimpa.
ſmout van de koe/ minjack lemboe.

SN.

Snacken/ Momandang.
ſnaren van inſtrumenten &c. tali ketiápy.
ſnede/ geſneden ſtuck/ yeriſſan.
ſnel/ raſch/ ladjou.
ſnyden/ yeris, yris-acan terſayet. *mengiris.*
ſnymes/ goloc, piſſou ráoet.
ſnyder/ kleermaker/ jure-djahit.
ſnoer/ tali.
ſnoo/ jahat. **ſnoohept/ erchept/** tjeredick.
ſnot/ nana ídong.
ſnuffelen/ bertyum.
ſnupt/ van een beeſt/ ydong.

SO.

Soo/ Begytoe.
ſoo/ ſeggenſe/ toekan.
ſodanig/ begito ſamma. **ſodanige/** ſa begitou, begieen.
ſoheren/ maccan ſedikit.
ſoch/ een bercken/ indong baby, babbi.
ſoecken/ tjary.
ſoenen/ kuſſen/ tſjum, betjum. bertſjum.
ſoet/ manis. **ſoetelen/** juwal maccannan.
ſoldt/ ſoldie ghéven/ bri mouſara.

Digitized by Google

ſolpher / tanna tjambagga.
ſomer / mouſim-camarau, **oſte** mouſſim-angat. camarau, **is ſchoon weder**/
ſommeeren/ berkiera kiera.
ſommige/barang appa. **ſomtyds**/kadang, barang caly.
ſondagh/ hary ſombayang, ahad.
ſonde/doſa. **ſondigē**/berdoſa. **ſondaer**/orang bedoſa.
ſonder u/ carna enkou.
ſoon/ annack laky.
ſoone des menſchen/ jang-anack manuſia.
ſonne/matta hary. **ſonneſchyn**/bertſjaym matta-hari.
ſop/ quah. **ſoppen**/ maccan quah.
ſorghen/ ing'at ing'atken. **ſorghe**/ **verwaert**/ takot.
ſorghelyck/ bertakot.
ſot/ gyla.
ſout/ gáram. **ſouted**/ garami, bobo-garam.
ſout der aerde/garam boumi. **ſout water**/ayer masſin.
ſouderen/ pettry.

SP.

Spantieren/ Bermayen mayen.
ſpade/ ſchuppe/ tſjop.
ſpaden inde aerde/ koerock tannah.
ſpade/ laet/ lambat.
ſpanne van een handt/ djincal.
ſpannen: een boge &c. tree-acan, meng-ante.
ſparen/ tarrou menerru. **ſparen**/ **ſpaerſaem**/ djymat.
ſpatte/ ſpupte/ ſompitan. **ſpupten**/ berſompit.
ſpaeck/ **hout om te lichten**/ pen'ou'as.
ſpeck/ daging baby.
ſpenen/ annack ſouſou.
ſpeelen/majin. **ſpelen**/**dobbelen**/ badjudy, majin paré.
ſpeel tuygh/ pemajin'an.
ſpeelmam// nanta brahy.
ſpelen op de violons/ giſſing herbab.
ſpeloncke/ dalam koerong.
ſpickelen/ bertytick tytick.
ſpycker/ **nagel**/ paco. **ſpycheren**/ paco acan.

Digitized by Google

Sonne, Matta aj.
Geäst, Lama.
Waldtau, beladrea.
Wagonrinn, Bumbu.
Wagen, Lauda.
Weinbeerbaum, Gürsperdor,
Tampat Lauda.
Wirdlau, Main.
Wraffa malaissa, wirdson Ina
galgstau dia chiaviss straffa,
Wahaffa djawi, chiaviss straff
grammet — dia gramma malai
Wr straffa, Bahasa malajo,
grammatik
Wergel, der glaubigna,
Wir ätau Chriè min —
Wagina ra gahau, Ikhá Ika
Wraffa auf dem Wasserlande
Wahaffa Bibàwal Lagin
Wraffa in oder Burglande,
Wahaffa di ätas àrgin.
Wraffa des Adels, Bahàsa
bangsjawan,
Wraffa gemeine, ba pàsa Kat
Wörter-Marktstraffa, baha
ja batai,
Wraffa Sankrit, heilige
Wrdsche der Buchstaben,
Wahinna —
Wamilie, oder malabaffa
die Familie, oder mala
bagna —
Wein, Berdjudj, Badjudj.

Ezzaffa malaissa dia,
Buchstaben, Jadon Ez
arabissa, und Lateinische
Lagta dessa malaissa sin
bin sie sind —

Alif
Bá
Ba
Wá
Djim
Ikhá
Chá
Dál
Dsál
Rá
Zá
Sin
Sjin, Sjá
Sád
Dád
Thá
Zá
Ain
Ghain
Fa
Khaf
Kaf
Lam
mim
nún, nien
Wau
Há
Já
Ja
Ngá
Ga
Nja

Digitized by Google

Brassa, Baasa, Baassa.
Brüngin, Belumpat, Melampat.
Brod, Kotta.
Brunn, Bedsi.
Brünn, mantjuj.
Bruten, Kadjadjakan.
Brunn, sagnu, Kata.
Brücke der große, baserman.
Brüh, Lambat,
bschwad, pidang,

Digitized by Google

ſpille/ windaes/ dauwer.
ſpieghel/ tſjeremyn, tjirment.
ſpieſſe/ lantie/ tombac, limbing.
ſpyſe/maccannan. **ſpyſen**/bri mackan. **toeſpyſe**/lauw.
ſpinnekop/ laba labahan.
ſpinnen het garen/ meng anty, antih benang.
ſpit/ pang'ang. **aen 't ſpit braden/** pangang acan.
ſpits/ſcherp/ tadjam, tadjang. **ſpitſe/ ſcherpte/** matta.
ſpitten/ delven/ koerock.
ſplyten/ tjerah.
ſplinter/ doery.
ſpoeden/ lecas, ſegra.
ſpoelen/ terbaſſo.
ſpoozen te paert/ doery begouda.
ſpoozen van een haen/ ſouſou ayam.
ſpotten/ diſſenda bantjy.
ſpouwen/ overgheven/ montah moelot,
ſpouſel/ ſpeechſel/ louda, ayer louda.
ſprake/tale/ babaſſá, baſſá. **ſpreecke/** bercatta, catta.
ſpreucke/ pekatta'an.
ſpringhen/ lompat. **ſpronck/** terlompat. *melompat.*
ſpruyten/ tombo. **ſpruyt/** tjabang. *Spruyten, pelompat.*
ſpeulen kinderen/ bermeyen annac.
ſpuyten/ berſompit.

ST.

Stadt/ negri, cota. **een hoop-ſtadt/** bendar.
ſtadthouder/ batarouan radja, jure-pegang-negri.
ſtael/ beſi melela.
ſtaen/ bedíri, bediery. **ſtaet ſtille/** diëw díri.
ſtaf/ ſtock/ toncat, batang.
ſtameren/ bagagab.
ſtalmeeſter/ pongolo gouda.
ſtam van een boom/ rahan pohon, batang kajoe.
ſtampen/ tombo, menombo. **ſtamper/** alou, pilang.
ſtampblock/ mortier/ leſong.
ſtanck/ bauw tſjummar, bauw-bouſſock.
ſtandert/ pandjy-pandjy.

Digitized by Google

ſtappen/ lanca.
ſtadthouder/ pongolo lyma bendar.
ſtede/ plaetſ/ tampat.
ſteech/ hart-neckigh/ cras hati.
ſteelen van appelen/ tankey.
ſteelen/ nemen/ tſjouri, mentſjouri, bertjoer.
ſteenen hupſ/ roema batou.
ſteen/ batou. ſteenklippe/ batou karang.
ſteert/ ekour.
ſteetſ/ ſakeran.
ſteecken/ tykam. ſteechyzer/ kebal.
ſtem/ ſwára. ſtemmen/ ingrang.
ſtercken/ berquatken.
ſterck man/ orang quat.
ſterckt/ vaſt/ tegoh.
ſterre/ bintang.
ſterven/ doot/ matty. ſterffelyck/ termatty.
ſteunen/ leunen/ bertoncat.
ſteuen als een ziecke/ mengran, aráng.
ſteyl/ ringy.
ſtichten/ brouſa.
ſtier/ lemboe agam.
ſtieren het ſchip/ páwang commedey.
ſtierman/ malim capal. ſtierroer/ commedy.
ſtyf/ tegar. ſtyven/ bertegar.
ſtyl van een deure/ tyang pintou. ſtyl/ tyang.
ſtilte van wint/ tieda berangin.
ſtil/ hackhupſ/ tandas. ſtincken/ tiuw bouw.
ſtippen/ bertytick.
ſtock/ cayou ſa batang.
ſtoel/ kurſi. ſtoelganck/ bowang ayer beſar.
ſtof/ abou, dully.
ſtooken/ vupz ſtoken/ tiop apy.
ſtorm/ klou.
ſtomp/ tompol.
ſtonden/ maen ſtonden der vzouwen/ caïn datan, tſjimmas-caïn, hjil parampouan.
ſtoozen/ verſtoozen/ gouſſar-acan, amarah.

Digitized by Google

Bekkum, Tulpunk.
Baron, Kintan.
Bogsum, Tikki.
Tikkyinja, Dsam.
Anisemas, Bakiew.
Strasanuk, istekjanns.
Anuzalsanuk, jenguk.
Stain granit, batoe betoel,
graan, batoe te tiangos,
grasawnun, bato potong,
Stok, oetas,
Stok, batang,

6tyúl, karosj.
Bárs, manés.
Atmisj Bárs, stríc
fiú stríc ohna árbar,
Bárs ch átas.
fiú stríc atyafiar,
Bárs dibdvak.
fiú stríc vosau,
Bárs dihaddjan.
[illegible], fauon, Bedil,
tomú fándly fanta,
aranipuan kasta szikrafándl,
Tzza, fintang, anyágbintang,
ho fundbystem

ſtonden aen/ ſahat. **ſtont**/ mure/ jam, wactou.
ſtooten/ toelack.
ſtoppen/ toetoep.
ſtorm/ **tempeeſt**/ ribout, tufaan. **ſtormen van windt**/ bertuffaan. **ſtorme**/ **beſtormen inden zeylag**/ amóc.
ſtorten/ tompá. **van boven neder ſtorten**/ tridjou.
ſtout/ brani. **ſtoutlijcheyt**/ brani hati.
ſtract/ ſabontar, ſáhat lagi. *Tabi, Kalalh.*
ſtralen der ſonne/ tali mattahari.
ſtralen/ pintjir.
ſtraet djalan, **campon**. **heyr-ſtraet**/ raya.
ſtraet-rover/ orang merbout.
ſtraf/ **wreedt**/ hati cras, nacal.
ſtraffen/ **rechten**/ houccum, berhoucum. *-Kan. ryksa, menjiksa.*
ſtrick/ djerat, taly jerat. **ſtricken**/ jerat.
ſtil/**ſtilheyt**: **aengaende windt**/**water**/ tudóo, tedóo.
ſtille Zee/ lacout tudóo. **ſtil werden**: **wint**/ **water**/ bertudóo. **ſtil ſwygē**/ diën, diam. **ſtillen**/ diam-acan.
ſtrycken/ kouſock. **ſtryken't ſeyl**/ touron acan layer.
ſtiefvader/ bappa tiry. **ſtiefmoeder**/ ma tiry.
ſtyfſel om te lieven/ tincal.
ſtronckelen/ terantoccaki.
ſtront/ **dyeck**/ t'ay. (pade.
ſtroo/ djaramy, rompot kring. **ſtroo-halm**/ batang
ſtroyen/ ambour, amboul, tábour.
ſtroom/ aros, ſourattan, ayer.
ſtroopen/ **'t bel af**/ bowang coulit, coupas acan.
ſtrupck van een boom/ kayou pontong.
ſtrydt/ mouſoh. **ſtryden**/ tarmouſoh.
ſtucken/ tampang. **ſtuck**/ ſepengal.
ſtuderen/ **leeren**/ mengody, hadjy. **een ſtudent**/ orang mengadjy.
ſtuur-man/ **piloot**/ malim, jure moedi.
ſtuys van weſen/ mouca aſſam, mouca cras.
ſtuyven/ **ſtof**/ alou berturbang.

SU.

Subtyl/ Outos.

Digitized by Google

ſuchten/ tjinta.
ſuer maſſam.
ſuyghen/ iſſap.
ſuier/ bagy ytoe.
ſus/ ſus/ weeſt ſtil/ diëm diëmla. ſus of dus/ bagini.
ſuſſen/ diemken.
ſuycker/ ſackar. ſuyker-candy/ ſacker batou.
ſuyckerriet/ tebou.
ſuyden/ ſalátan, ſlatan.
ſuyghelinck annack berſouſou.
ſuppen/ mynom. ſuyper/ ſlozper/ Yrop.
ſuyſelen/ bapouſing, capalla.
ſuyver/tſjoutſjy. ſuyverē/bertſjoutſjy,tſjoutſjy-acan.

S W.

Swack/ ſlap/ Lombot lembot. ſwackheyt lembot, toelang. krachteloos/ lethe.
ſwaer/ brat, barát.
ſwaermoedigh/ hati brat, ſogoel hati.
ſwaer van kinde/ bonting, hamil.
ſwart/ hitam. ſwart-maken/ ber-hitam'i.
ſwaluwe/ bourong deroor.
ſweere/ biſol, biſor, bara, benca, pour báta.
ſweer in 't lyf/ ſakit cambong.
ſweert/ vloeckt/ hy ſwoer/ baſompa.
ſweeren/ eedt doen/ verſweeren/ baſompa, ſompa.
ſweert/ ſabel/ pedáng, pedangnja.
ſweet/ peló, plo. ſweeten/ bapeló,berpeló,beplouh.
ſweighen/ taláng, telán, perlan.
ſwellen/ bengca, combongken.
ſwemmen/ bernymang.
ſwerte cozael/ khalbhar.
ſwerte konſtenaer/ orang balick matta.
ſwichten het zeyl/ ſoh layer.
ſwycken/ terſoerut.
ſwyghen/ diëm.
ſwymen in onmacht/ gougor pang ſawan.
ſwyn/ vercken/ báby, babbi.

Digitized by Google

bagu

ator.

op.

ssy-ra

t lemb

'i.

áta.

a, som

bepla

besang, Enting.
besaty, itam.
besenjal, Tjollok,
besene, boat.
besenstur, Sudora pron-
nang.
besiritunu, Bernang.
Strand, pingis laut.
bicht, Tjepe.
bida, Kutra.
bigu, Ada.
Kricht, Dia ada.
bizny, Stallan, Tarro.
bin, Dia orang.
bilbno, gerak.
bilbnoffuind, Tukanje
jak.
bingun, Manjanij.
bizun, Dredak.
boglnich, Sabantar, be-
tek.
Brattun, brattzun, Ngan
get-
Fehn, Tjarij.
Brazap, Bahasa.

Digitized by Google

Sandal malam,
Tobakspfeife, Tarkee,
Tobak, Tobacco,
Tobakspfropf, Tamamaas,
Tobakbaum, Tampaka
Tobenong,
Todtfeind, odus fudijk
Tulpa, Cajo Tika —
Tanzmeister, Tammar,
Taj minjak, Kunda za,
Tuchfleken aus Indien za,
Tuchmeisterin, Wowit Tal
Tuchfeld gemacht, wird
+ gethaugt.
Tanz, Taj,

Tag, Hari — Tagn, Hari.
Tauzen, mingabing.
Tau, Stirk, Tali, Kulit.
Taube, Barung dara.
Taube, nass, Jörmud, Trek.
Taufen, Kia Sarani, Kia
Sarani.
Täglich, alle Tage, Salahari.
Teftamentmachen, Berordnen.
Tagen alle, Tjiap hari.
Tag, und nacht, Tjang malam.
Tag, Jungadz, Sahjangam.
Tontokh hari.
Tolk, Torbista,
Tau, Tali,
Tauenwinde, afsam,
Tellinmuschel, bia pasir,
Tellmuschel, bia Erekesan,
Talpenbaum, Coelit papeda,
Todtbaum, Cajo Tobe,
Thon, Daren Tiee,
Türkisstein, jagon,
Tinta, Tinta China,
Druckfarbe, Kuid,
Sandal malam,

Digitized by Google

SY.

Sy/ Déa.
ſyne/ dia ponja.
ſyn hant/ tangan dia.
ſyn vader/ bappanja.
ſyroop/ maniſſan.

TA.

Tabbert/ Bajou ſackelat, badjou.
tabac/ tabaco. **tabacx pype**/ oudout, oudoutan.
tack van een boom/ tjabang.
tale/ baſſa. **taelman**/ **tolck**/ jure baſſa.
taey/ tegoh.
tafel/ couda-couda, kekouda, doulang ſentap.
taffa/ taffa.
talioor/ tjypir.
tammaken/ memboät djyna.
tamarinde-boom/ pohon aſſamjawa.
tamarinde/ tjimmelagy, aſſamjawa.
tamelyk/ ſedáng.
tamelik groot/ ſedáng beſacar.
tam/ gyna, djína. **tammen**/ bergyna.
tant/ ghigi. **klipper tanden**/ **knerſinge der tanden**/ garatan ghigi. **de tanden keuteren**/ tjonckir ghigi.
tandeloos/ ghigi rongo. **tandt pyn**/ penjakittan ghigi.
tant uyttrecken/ tjabot ghighi. **getant**/ tanger teder ſeny-mole, nempis-mole, baghigi.
tanghe/ ſepit.
tapiſſery kleedt/ parma-dany.
taſten/ **aentaſten**/ **handelen**/ djama, djabat, berdjabat.
taſten: gelyk de blinde/ rába-rába. **al taſtende gaen**/ bedjalan-raba.

TE.

Teecken/ **waerteecken**/ **vooꝛſien**/ Alamat benar.
teeckenen/ bertanda.
teenen der voeten/ annack kaky.
teef/ **wyfje van een hondt**/ antjing betina.
te veel/ bena.

Digitized by Google

teenemael/ ſamoenja.
ten achteren blyvē/ **te hoꝛt-komē**/ tigalken courang.
teerlinck/ **dobbel-ſteen**/ boa-pareh.
te vooꝛen/ jang dhouloe. **'t vooꝛledene**/ jang dhouloe. **'t volgende**/ jang kamoedien,
tempel/ **kerck**/ kebeth. **Teſtament**/ cawoul. **'t nieuwe Teſtament**/ cawoul bharou, bharou. **'t oude Teſtament**/ cawoul lamma, cawoul tuha.
teghen/ temoe. **teghen komen**/ bertemoe.
teghen opſtaen/ berbalyck.
teghenſpꝛecken/ berjawap. *berſawan.*
teghenwooꝛdigh/ ſekaran.
tellen/ byllang. **teller**/ orang berbillang.
temperen het pſer/ ſapoh bisſi.
terwe/ gandom. *tewetea, Katahuwij.*
terwplen hy/ ſedang déa.
te klepn/ **alte klepn**/ kitſjil amát.
te meer/ makin lebéh. **niet te veel**/ tida banjac amát.
tergen/ **quellen**/ ſuwa, ouſſe, brinja, geggay.
terſtont/ ſahat lagy.

TH.

Thien/ Sepouló. **thienmael**/ ſepoloucaly.
thoonen/ toenjock.

TI.

Tyghꝛ/ Harimau, matſjang.
tydinghe/ gabar, brita.
tydt te vooꝛen/ doulou calle. **tydt verdꝛyf**/ bermeyen.
tis niet/ tieda.
tydelyck goet/ arta dunya.
timmerē/ bertoucan **timmeragie**/ pruſahan, pruſanja.
timmerman/ toucan cayou.
tin/ tyma poute.
tyꝛan/ orang nakal. **tyttel**/ gelar.

TO.

Toch/ Adda.
toe/ lekap. **toe: als**/ **tot daer toe**/ *ſampoi* ca ſanna
toebehooꝛen/ jadi ampounja dia.

Digitized by Google

Tang, Dupong.
Tabac, pising.
Tail, bagian.
Thuno, mabal
Thino, binatang.
Thor, pinto.
Thou, mashm, Kia.
Thyar, matjan.
Tinta, Tinta.
Tintmasch, Tampattin
Ta.
Tiff, meja
Toffar, anak prompu
ah.
Tödru, puro.
Trogun, pikol.
Tubun, jaj bebar.
Trädman, Minimpj.
Trubun, Minum.
Trobun, Kring.
Trubun, mabkkak.
Thun, Bebowat
Trübu, Karok, Trübu vashi,
Karok ajer,
Tödru, Membunok, Buok.
Thon, Taekta.
Trubun mashm, Meinabo
Ji, Bokji, -bowat
Tau, bowat. Thun, men
Tuilun, Jagi, Tuilun
Tragun, ail de pista, meng
[illegible]

Tabu jamaud, bunok à la
awang
Tostar, anakk paramp
Tutultaubu, balam,
Thino, binatang,
Tigar, kaimoe,

Digitized by Google

Digitized by Google

tot dat/ daer toe/ ſampei.
toekomen/ datang. **toekomſte/** ary datang.
toekomende tyt/ wactou comedien.
toedoen/ toetoep. **toeganck/** pegy tempat.
toeghedaen/ ber lebeh. **toegheneghen/** khandack.
toegheven/ bry lebeh. **toelaten/** kaboel.
toemaken/ poerbaicky.
toenaem/ nammaenja.
toenemen/ jady.
toereſenen/ terkeira keira.
toeruſten/ gereet maken/ hadirken, pourbaicky.
toeſchryven/ kierin ſoerat.
toeſeggben/ kaboèl.
toeſicht/ terlyat. **toeſien/** tongo, cling, liat bay.
toeſlupten/ catop, toutop.
toeſteeken/ tickam.
toetellen/ terbylang.
toevallen/ toutop diery,
toeven/ beyden/ wachten/ nanty.
toegheven/ bry ou ſoer.
tollenaer/ orang tryma onſour, orang tſjouckey.
tolhuys/ ferdach.
tot voor de kinderen/ paſſing annack.
tonghe/ lyda.
toom/ jure baſſa.
toom van't peert/ kekang kouda.
toorſe/ dy'en. **toonen/** toenjock.
toornigh/ gram/ amarah.
toonen van een kerck/ camoet miskjit.
tot hem/ aken dea. Aku.
touwe/ tali.

TR.

Tracteren: eerlik tracteren oft onthalé/ berhormat.
traech/ lambat.
tranen/ ajer matta.
trechen/ héla, tarick. **trechtangh/** ſepit.
treden mette voet/ yrick kaky.

Digitized by Google

treffen/ kna.
treuren/ goegoel haty. **treurigh**/ ſogoel.
triomphe/bermayen. **triomphere**/bermayen mayen.
trommel/ gendrang. **trommelaer**/ orang gendrang.
trompet/ namfiery. **trompet-blaſen**/ tjop namfiery.
trompe voor kinderen/ gingon.
trooſten/ mongoenjongy.
trouw/ benar. **trouwighept**/betoel. **trouwen**/gawin.

TS.

T'ſamen/ Samma. **t'ſamen-komen**/ ſamma datan.
t'ſamen-ſpreecken/ bercatta ſamma.
t'ſamen-ghe ſworen/ berſomba ſamma.

TU.

Turteldupve/ Boerong koekor.
tuſſchen/ dalam, de tenga. **tuſſchen u ende my**/ de tenga anko daan cami.
tuyg/ **gereetſchap**/ pangawey.
tuyghen/beſiaxſi. **tuyghe**/ſaxſi. **tuyghniſſe**/ berſaxſi.
tuyn/ **hepning**/ paggar. **betuynen**/ bapaggar. **tuyn**/ **hof**/ coubon.
tuyt-canne/ gindy.
tuyten: de voren tuyten/ telinga, baboungy.
tulbant/ dyſtar.
tuyten der vrouwen/ rambot parampouan.

TW.

Tweemael/ doa kali.
twee dagen langh/ ſa pandjang dua hari.
twee en twee/ dua-dua.
tweernen/ **twynen**/ pinter. (louwy.
twyffelen/ **twyffelachtigh zyn**/ hati bimbang, berka-
twiſtigh/ jang beaſſa babanta.
twiſt/ **geſchil**/ tſjidera. **twiſten**/ bertſjidera.

VA.

Vadem/ Sa depa. **met vademen meeten**/ oucar déngan ſa depa.
vaderlandt/ negri bappa, daratan bappa.

Digitized by Google

Urbarok, dimanna, manna.
inbrumkoumu, jadisa maratta.
inwasku, polok.
inigabast, Sabran.
inistoskun, Kiajatu.
inwumdun, Balek.
inkasasku, balek Tengok.
inbukaust, Bada Kanalan.
inglük, Fji laka.
ingwesost, trada biasa.
inkraut, Kompot.
inordnung, banije.
inrug, Sala.
inskia, Kotor.
inzwiwilfkait, Taj.
inu, Kitta orang.
intrawabb, dibauwa.
inwasgaust, lang terlaw malu.
inwasserafast, Busang.
inzaichiga gebust, guguz arak.
inzasku, lang derijpan banja.
intail, ingatarag.
jatting, Bappa.
jmeindun, babat.
Jorbergun, Chasij.
jmeibgun, Mergapong, Mergapongj, Kapong.
Urbarsaldigt, terglalib.
Urbarlagun, Cerfi kir.
karastun, mendalilkan.
Urbarsalbun, meriavong.
Urbarwindu ord, alak.
Urbarlicnastun, Cerlalu.
Urbarzeichen, antara ita.
Urbargegun, disabarag.

Urbarwasta sasku in dus batschiabaj

1: Sindam, poulo oebj, 1 stund no: don ouwust.
2: Barbam, poulo lusij, 3 stund no: don ouguj.
3: Mowibbandam, poulo baloe, 1 stund o: don Barbam.
4: Elbuar, poulo merjangan, 1 stund südlon pidam.
5: Rubsaksun, poulo Jammer Kisiel, 1 stund so: don Elbuar.
6: Laidun, poulo jamok, 1 stund 60: don Rubsaus.
7: Badar Tomit, poulo Soerie, 1 stund 6: don Laid.

Digitized by Google

Vrchartnu, carang.
Vredrobnu, Rufak.
Vredrup, Sajang.
Vrekanfnu, Djuval.
Vrob, ajat.
Vromenfe nu, Tambak.
Vrqal, boel, Kanda, Manjakk.
Vrqunqat, jaja, jafa, Sukafjita,
Vrqunqat, fop, Sukka.
Vrsl, gadiakk.
Vrsotrel nu, Sapi-ampat.
Vrsqrjuttel, ampat jelima.
Vrqual, buin nu, Kitolk atasnja.
Vrtatnu, berysta doulou,
Vrtatsfanig, todto, Hordofan,
Vrtbrqiban, Hrbrnel, noubacan,
Vrbrqnfnu, byatas,
Vrucodrbnu, Loyleky,
Vrbrnolbnb, diatas Marg,
Vrugnfnud, Salit,
Vrkrnfl, dokapa, -puan,
Vrkrnfl, -mb, dokapa jaram,
Vrvrfnud, jiz, tida fou,
Vrbnu, diatas, -ga,
Vrdnu Lang, Laubat bi-
Vrur Dafka dillnu, Carna
epa,
Vrlaub, minta dolu,
Vrfnu, tida fongo,
Vrja, adda Sauza,

Vrucnogliff, tida bara,
Vrubnu, tide Jaama,
Vitriolöff, trous, min
gam,
Vrbaupf, jouval,
Vrclirfnu, ilam, ilan,
Vrofandt, batack,
Vrofrfnu, laren,
Vrqrafnu, kampa,
Vrqrafy Campa,
Vrbrgabnu, ampo,
Vrobnu, bacar,
Vrnl, bangke,
Vrldrsnnin, kita ba
pa,
Vrulfarbiga bacca
ayalla,
Vrobnubaun, cajo nisse,
Vrquibaun, cajakaja,
Vrila, Kouklebock,
Vrattnu, bapa,
Vrogel, bottok, bouton,
Vitriol, Trous,
grün — bitpe,
blaue — ritto,
weiße — poch,
Vrorstad, Campong,

Digitized by Google

vaeck/ antoc-tidor, pantoc. **vaeckerigh**/ menantoc.
vaen/ **vlagge**/ **wimpel**/ tongol.
varen/**met een ſchupt**/baprauw. **varē**/**ſeplen**/belayer.
vaert-vel/ ſalamat-alicum.
vader/ bappa. *Bapa.* **groot vader**/ nene lacki.
valck/ radja wali.
vallen/ gougo.
vallepe/ padang.
valſch/ jahat. **valſchelyck**/ jahat haty.
van daer/ derry ſana, deri ſana.
van nu vooztaen/ ſakaran poelang.
vanghenisſe/ kantjing orang.
vanghen/ **vatten**/ tankap. **vanginghe**/ tawan orang.
varen een ryvier op/ moudick ſongey. **varen een ryvier af**/hielier,ſpag'ay. **varē om laegh**/ illir,hilir.
vaſt/ **ſterck**/ togó, toggó.
vaſten/ poaſſa, amal, pantang.
vat/ **in't gemeen**/ baccas.
vat/ **een ton**/ tong, gendrang cayou.
vatten met beyde handen/*ſambot* dengan doa tangan.
een mooydt vatten of verſtaen/*pongut* bacattahan.

VE.

Vechten/ Backaley.
vechter/ **ſchermer**/ orang betanckis.
vechtmeeſter/ outos betanckis.
veder/ **plumme**/ boelong boerong.
vee oft beeſt/ benatang.
veel/ banjac, banjae. **veelderhande**/ banja iynis.
veerdigh/ moſteyt, adir.
veeſt/ contoet.
veegen/ ſapoe.
vel/ colit.
veldtheere/ pongoulou lyma rayat.
velthoen/ ayam outan. **veltmuys**/ tycos.
venckelſaet/ jiremanis.
venyn/ byſſa, ratjun. **venynigh**/ byſa.
verachten/ bantjy.

Digitized by Google

verachteren/ cingal commedien.
verraedt/ fetena, douraca, hiſmouhan.
veranderen/ gantyken.
verantwoorden/ berjawap. verantwoordt/ jawap.
verarbeydt/ terprouſa.
verarmen/ kasſien datan.
verbaeſt/ takot. verbaeſt werden/ jadi hati courang, tercoudjut. verbaeſt ſtaen van verwonderinge/ tatſjangan. verbaeſt maken/ memboat tercodjut.
verbernen/ toenoeu iady.
verberghen/ boenjyken. *menghàÿbkan.*
verbeteren/ de poerbayken.
verbeyden/ nantyken.
verbieden/ mehon lepas.
verdubbelen/ melapis.
verbinden een wonde/ bobo oubat.
verblyden/ berſouka.
verblinden/ bouta-acan. verblinden: de oogen verbinden/ icat matta.
verboden/ cata jang'an. verbot/ tieda dapat.
verbondt/ beloſte/ cáwoul, bedjandjyhan.
verbozgen/ ſembounjy, berſembounjy. verbozgenheit/ſemounjyhan. in't verborgē/ſeperti *baſamounjy.*
vervolghen/ terékoet.
verbrandt/ tertoenou. verbranden/ bakar, angous.
verbranden van de zonne/ angous de matta hari.
verciert/ ſouda poerbayky. vercieren/ poerbayky.
verckens/annac babbi. verckens boſtels/ boele babi.
verklicken/ ſombá fetenah. verklicker/ peng'adoe.
verkloecken/ verſtouten/ memboät brani.
verkoelen/ ſudjo-acan, berſoujoeck.
verkoopē/menjuwal,djouwalken. verkooper/orang bejouwal. verkoch/lacou ſouda,menjouwel ſouda.
verkozten/ coerang. verkozt/ berkourang.
verkout in 't hooft/ ſebi ſemah. verkout/ ſnuttigh/ beringon, verkouwen/ berſoujock.
verkracht/ bo'at jahat.
verkrachten/ digaggay, diſuracan.

Digitized by Google

Arbond / Csudnik / predjedjaz.
Klapot.
Mutnikar, Kebakagji, kebka-
kagji, kabakagji.
Szekvárdigna, Kuhabar.
Ulutan, kasva,
Sagrebec, vas pleternik, ovčjoug
skelatar,

Digitized by Google

Digitized by Google

verlegen/ membrole, berolé, dapat broelée.
verhommen/ ydop poelang.
verdeelt berbagy.
verdacht/ bering'at. **verdenchen**/ teringat.
verderven/ binaſſa-acan, rouſſakan, beénaſſa.
verderf/ binaſſahan. **verderffenis**/ beenaſſaken.
verdienen/ labaken. **verdient**/ berlaba.
verdinghen/ bro'at.
verdobbelen/ **verſpelen** / berjoedy.
verdoemen/ derhoka.
verdoen hem ſelven/ boenoh djerienjá.
verdraeyt/ balick.
verdriet/ ſogol.
verdrijven/ bowanken. **verjagen**/ alóu, ouſſir.
verdrinchen/ matty lemas.
verdroghen/ berkring.
verdruyſteren/ berlindong. **verduyſten**/ ter landan.
verduynen/ terantjoer.
vereenighen/ berſamma damey.
verergeren/ jady jahat.
vergaderen/ berhimpon, bacampon, bacompol.
vergadering/ berhimponan, campon, campong-an. *Kompol*
vergaen/ **omkomen**/ yelang, rouſſa.
vergift/ ratſjun. **vergeven**/ **vergiftigen**/ ratſjouny, membri maccan ratſjun. **vergiftigh**/ biſa, biſahan.
vergheeſs/ ſallah.
verghelden ballas.
vergiffenis bidden Godt/ toubat ken Alla.
vergheten loupa. (maäf.
verghieven/ **te weeten**/ **misdaedt**/ ampon, berampon,
vergieten/ bertu'ang.
vergrammen/ jady amarah.
vergrooten/ beſerken.
vergruppen/ berſallah.
vergulden/ **vergulden**/ bermasken, bobo ayer mas.
verhaeſten/ berlecas.
verhanghen/ begantong.
verharden/ tegarken.

Digitized by Google

verheucht/ foucká. verhapren/ ganty ramboo.
verhooghen/ tingyken. verhooren/ terdeng'ar.
verhuuren/ berſywa. verhupſen/ ganty roema.
verjaghen/ boerujnja, alou, ouſſir.
verhieſen/ berpilleh.
verlangt/ groote/ berſambat.
verlaten/ antarken.
verleggen/ veranderen/ berganty.
verlieſen/ yelang, ber-yelang.
verlieſen aen hoopmanſchap/ rougi, merougy.
verlochenen 't gheloof/ balic nabbi.
verloſt/ lepas. verloſſen/ lepas-acan, memohonken.
verloven/ ten huwelick/ tounangan.
vermaken/ veranderen/ gantyken.
vermanen/onderwijſen/adjerran,gra-acan,beringat.
vermeerderen/lebeh-acan. vermindert/bercourang.
verminderen/ courang, courang acan.
vermenghen/ tjampor, tjampor-acan.
vermetelheydt/ brány.
vermeyen/ gaen plaſſieren/ bermayen.
vermogen/ konnen doen/ mendapatken.
vermogen/ macht/ coäſſa.
vermoeden/ takot adda.
vermoorden/ de boenoeh.
vermuywen/ berlembot.
vernachten/ barmalam.
vernapen/ djahit-poula.
vernederen/ rinday, mouda-acan.
vernemen/ onderſoecken/ prixa, prixay, bedengar.
vernielen/ ruyneeren/ benaſſa-acan, rouſaken.
vernieuwen/ barou-acan, ganty laía.
vernuchteren/ balic maboc, poele maboc.
vernuftich/ ſubtyl/ pandey, beracal baic, outos.
vernoeghen/ menbayar.
verongelycken/berdong'oe,boat ſalla, capada orang.
verooordeelen/ berhouckum, berharam.
verooorſaken/ bermoulany, berſabab.
verpachten/ berſwa. verpoozen/ ganty brouſa.

Digitized by Google

thalinfuu, ilang.
thafadfuu, mentjoba.
thaftändig, bisa.
thatmilmu, bagi.
thatraamu, pertjaja.
thawändnau brif, Eraan.
thiel, banjer.
thelündigm, pizaffau, ment-
jeritèakar.
thelangmu, Rindau, Rindauij.
thelündigmu, Mewartèakan,
thewiendnau, mengùrang,
mengùtankan.
thatwiendnau, pengùrang.
thuerüfnau, rüfnau, Haan.
thatwerfen, Selàng.
thawändnat fija, fis,
Hhejaàn tertjanggang,
tertjanggang.
thatlnof, Kahilangan.
thelicamu, gabatlafnau,
Hilang.
thewünftigg wuld, Budi-
man. Bagt, Budij.
thafmuu, befuroh, basuroh.
thafafnau, Pertkalakh.
thuflaufau, falobau, perkhauf.
thafafat fija, Berjakhir.
thatraamu, pertjaraj.
thelündigm, mengchabatkan.
nemartèakan, mewartakan.
thelündigtag, fawahng,

Digitized by Google

Digitized by Google

verquiſten/ bowanken. **verraden**/ typouken.
verre/ jaáuw, djau. **verroeſten**/ berkaratan.
verrotten/ bouroch. **verroeren**/ begrá.
verrijſen/ **van den dooden opſtaen**/ bangon derri matti, berbangkit, ydoep poelang.
verſaden/ kinjangken. **verſamelen**/ empouken.
verſchalen/ **wyn**/ ambera arack.
verſcheuren/ bertjárick.
verſch/ ydop.
verſenden/ bekierim. **verſetten**/ gantyken.
verſchepden/ laín.
verſchieten de verwe/ beroubah warna.
verſchimmelen/ bertjindawan.
verſchicken/ poerbaicky. **verſchycken**/ berkejut.
verſchyvē, uytſchyvē/ ſalin ſourat, berſálin ſourat.
verſepen/ baleyer.
verſieden/ abis antjoer.
verſuert/ maſſam jady.
verſilveren/ berperack.
verſincken/ tertingelam.
verſinnen/ befikir.
verſlypen/ aſſa poelang.
verſmaden/ tieda ſambot.
verſmelten/ berantjoer. **verſmeden**/ bertimpa.
verſoecken/ bertjouba, barſjoba.
verſorghen/ barang ing'at.
verſotten/ jady gyla. **verſparen**/ bertaróo.
verſpeyden/ bertaboer.
verſpelen/ **verdobbelen**/ berjoedy.
verſpieden/ menjalo-y, berſolocan.
verſtant/ akal, boudi.
verſtaen/ mengarti, ambil artinja.
verſterven/ termatty.
verſtooren/ amarahken. **verſtooten**/ boang.
verſtoppen/ bertoetoep.
verſtouten/ tegar direy.
verſtroyen/ betjerey.
verſuypen/ berloupa.

Digitized by Google

verſtricken/ bejerat.
verzwacken/lombot-acan. **verzwaren**/ bratti.
verſwyghen/ berdiem.
verteeren/ maccan biaya.
vertalen/ berjuerebaſſa. **vertellen**/ betjittera.
vertieren/ **koopmanſchap verhandelen**/ lacou.
vertinnen/ bertymaken.
vertollen/ bry ouſoer. **vertoonen**/ bertoen joeck.
vertreden/ ſourot. **vertrecken**/ beſoerut.
vertrouſten/ bermongoénjongy.
vertupſchen/ bejoedy.
verbloecken/ berſompa. **verwallen**/ jady beénaſſa.
verwolghen/ ber ekoet. **verwoeren**/ ſoerochken.
verwachten/ benantyken. **verwerven**/ broeleken.
verwateren/ ganty ayer.
verwen/ membri warna. **verwer**/ pandey-tjelop.
verwen/ **linwaet**/ telap kâin.
verwerpen/ bowancken.
verweldighen/ branyken. **verwinnen**/ alácan.
verwinteren/ bernauwon. **verwiſſelen**/ berganty.
verwonderen/ heran. **ick verwondere my**/ beta, mengheranla.
verboꝛghen/ boenjyken.
veſten van de ſtadt/ parit cota.
veeſt/ **vyſten**/ **wint laten**/ contut, bacontut.
vet/ **ſmeer**/ lemac. **geſmolten vet**/ lemac antſjor.
vet maken/ memboat gomoc.
veulen/ **jonck peert**/ annack gouda.
veynſen/ bertakot. **vijgen**/ kaſſem, boa-araa.
veegh/ **ſterffelick**/ memaout.

VI.

Vpandt/ Satrou. **vpandigh**/ baſatrou.
victualie/ backal. **victualie**/ **eet waren**/ maccannan.
vierhant/ ampat ſagy. **vierendeel**/ ſoekou.
vierdach/ **feeſtdagh**/ hary ſombayangh, hary-bay.
vylſel van pſer/ ſerbock beſy.
vyle/ kykiſſan. **vylen**/ kyckis. **vylſel**/ ſampa kyckis.
villen/ coupas, colit.

Digitized by Google

Digitized by Google

bogal, búrong, borong,
bogalugt, Ruma burong.
bolle, pume.
borgabúng, kidjong tanak.
borratt, zawàdak.
bor, talamàin, talamaij, gi=
thon, Nhon, ghon, thorsson.
thorsson, kiddu, Ninta, pin=
dos Roda, pel a atara.
bogilsáhga, pasturat, pásturat.
thon, Deij, Deijsada.
thon dum mann, Deij sada asrang.
talu.
, Deij Jdwoh.

Digitized by Google

vinden/ boele, dapat.
viſch/ ykan, ikan. **viſſchen met de hoeck**/ meng'awil.
viſſchen/ bonohykan. **vis hoeck**/ matta kayil, cayil.
viſſcher/ orang bamoucat, orang meng'awil.

V L.

U liefden/ Tuhan amba. **uwe**/ ampounja tuan.
vlamme/ njala api. **vlade**/ **vlaepe**/ ſircaya.
vlack/ **niet ſtepl**/ gooſſong. **vlack**/ **effen**/ ratta.
vleeſche/ bouly, jamboul, ſera'ykatja.
vleeſch/ daging. **vleeſch-ſoy**/ coà daging.
vlieghe/ lálat. **ſpaenſche vliege**/ counang-counang.
vliegé/ turbáng. **vliegéde**/ baturbáng. **vleugel**/ ſayap.
vlieger **van papier**/ wou.
vlieden/ **looyen**/ lari, balari. **gevlooden**/ ſouda lari.
vlieye/ coutoc-andjing.
vloecken/ ſompa. (ſang ayer.
vloedé 't **water**/ ayer paſſang. **vloed van't water**/ paſ-
vloot **van ſchepen**/ anckatan capal.
vlot: **van hout**/ **riet**/ &c. rakit.
vluchtigh/ laryken.

V O.

Vocht/ **natachtig**/ Baſſa. **vochten**/ **natten**/ baſſaken.
voeden/ **opvoedé**/ plaira. **voeſter**/ penaſſo, indong'an.
voeghen/ rappat.
voelen/ berraſſa.
voerman/ orang menbowat.
voghel/ bourong. **voghel-aes**/ enpoon bourong.
vol-laeden **ſchip**/ cappal ſarat. **vol**/ penoh.
volck/ orang.
volkomelick/ gnap ſacali, poutus.
volkomelyk/ **nakomen**/ tourut poutos.
voldoen/ **betalen**/ bayer.
volghen/ icot, mengicot.
volwaſſen/ ſouda beſar.
vol waſſen **hoorn**/ gendum tertumbo.
voncke/ bong'aapy.
voor een **eerlyk man achten**/ berkiera, ya ſa orang bay.
voor/ adapan. **voorby-gaen**/ lalou.

voorbanſen/ menarry doulou.
voordzincken/ baminum daulou.
voorgaen/ icot djalan.
voor-ouders/ voor-ſaten/ moyang, nene-moyang.
voorſichtigh/ ing'at ing'at.
voorſinghen/ menjanjy daulo.
voorſitten/ berdoudoc ca-adapan.
voorſlach/ voorloge/ djam-taboo.
voortreden/ ialan doeloeu.
voorwaer ſongo, ſonggo.
voorwaerts/ dehoelou.
voortbrengben/ bauwa turbith, jadiken.
voortdrijven/ bourou, ouſſir. voortganck/ berjalan.
voorme/ calboet.
vouwen/ toevouwen/ lypat.
voortaen/ van deſer tyd af/ derri pada wactou ini.
voor zeggen/ bercatta daulou bri tau deri daulou.

V R.

Vraghen/ Bertanja. vraghe/ tanja.
vreck/ gierigh man/ orang kykir.
vreemt/ dagang. vreembelinck/ orang dagang.
vreede/ pays/ beſtant/ dammey.
vreeeſen/ berrakot, takot. vreesachtigh/ penakot.
vreught/ ſouka háty.
vriendt/ ſobat, quiha'y.
vriendinne/ ſobat parampouan.
vryman/ geen ſlave zyn/ mardeka.
vrouwe/ parampouwan, parampuan.
vroegh/ pagy hary.
vrucht van een boom/ bokayou.
vrucht baren/ kinderen/ berannacken.

V U.

Vuur/ Apy. vuur ſtoken/ bobo apy.
vuyl linnen/ Kajin loutack.
vuyl over zyn lyf/ of zyn doen/ ſaffarouni.
vuyl/ beſmet/ tſjoumar, tſjamar.
vuylſpeeken: een vuyle mont hebben/ tjabor.
vuylheit/ uyt vaeghzel/ ſampa.

Digitized by Google

wächter, dabërban, pernaktje-naëtj.
Eslagen, Tinbang.
Slagen, podatj.
Wandren, umfangen,
Kuliling.
Wachten, Waatj. waatan. bernaëtj.
Bewaaren, Waatij.
Wald, utan.
Wapenschild, Kabenaran.
Water, Benár.
Waterachtig, benár.
Wesen, sebáb ora, ora sebáb.
Sebabija.
Selang.

Digitized by Google

wäschen, Kipas,
Wasser, nileg,

UY.

Uyt/ oft **al uyt**/ Abis. **uytbroeden**/ ingram.
uytbrengben/ bava delouwar.
uytbeelen/ bagyken.
uytbomste of epnde/ oudjong. **uytdoen**/ padam.
uytgieten/ touwang boang calouwar.
uytdzincken/ **uytſuppen**/ mynom abis.
uytbouwē/ **perſen**/ pram. **uytdzingē**/ pouterken-pra.
uytdzoghen/ krimken.
uytganck/ djalan calouwar.
uytgheven/ **geldt beſteden**/ **uyt-gift**/ balanja.
uythangben/ gantong alamat.
uytleenen/ minjam.
uytmeten/ ouckor calouwar. **uytnemen**/ terambil.
uytroeyen/ **met een becken-ſlagh**/ momken.
uytropen/ been aſſaken.
uytſpannen/ brenty.
uytſpannyen/ bowang.
uytſpuyten/ poeleé.
uytſtellen/ tangó.
uytſtorten/ tuangken.
uyttrecken/ calouwerken.
uytverhoyene/ terpileharani, terpile-calouwar.
uytwendigh/ deery louwer. (war.
uytwyſen/ keliaran. **uytſprake**/ bercattahan-calou-

WA. kawal.

Wacht houden in oorlogh &c. pegang ſembang, pegang jaggang. **wacht-houdt**/ adjing-jagga.
wacker zyn/ djagga, berdjagga. **wacker**/**waerdigh**/ ſjiwaer iſt? manna adda? **waer af?** carna appa? (pat.
waer by? de manna? **waer?** manna? *nara*
waer gaby? manna pegy? **waer mede?** ken appa?
waeromme? carna appa? carnappa?
waerheyt/ ſongo ſongo, benaran. **'t is waer**/ ſongo.
waerheyt ſeggen/ carta ſongo. **waerachtigh**/ benar.
waerteeckenen/ alamat benar. **waerſegger**/ wailly.
wayer/ kypas. **wayen**/ tyop ang'jn.
waghen/ **kerre**/ pedáty.

Digitized by Google

waggbelen/ log/ goyang. waggelinge/ tergoyang.
wallen/ koutta.
wal-visch/ ican mina, gadja mina, päus-päus.
wanckelbaer/ bimbang, oejong tida togó.
wanckelmoedigh/ bimban hati, goyong hati.
wandelen/ gaen wandelen/ bedjalan pegi datan.
wanne/ nyro. wannen/ tampy.
wangheloove/ tieda pertjaya, tieda petsjaya.
wanneer/ mannacalle, mannacalla, tatkalla.
want/ ende om dat/ carna sebab.
wapeninge/ harnas/ packeyan prang.
wapenen/ gheweer/ sinjata.
warm/ pesam. warmen/ bedyen.
wassen/ groot worden/ ydoep tombo.
was van bien/ lilin.
wassché linné/ basso, baba sso. wasch-bat/ baccas basso.
wassther linnen/ benara.
wat/ appa. wat is dat? appa itou?
water/ ayer, ajer. versch water/ ayer manis.
water meloenen/ tymon.

W E.

Wegh/ djalan. wegh-wyser/ málim.
weghen te gaen/ jalan.
wegh/ absent/ tieda sini.
wegh draghen/ teroohken.
wegh ganck/ wederom gaen/ combalyken.
wetenschap/ elmou.
weder keren/ wegh gaen/ poelang.
wederom brengen/ hentar poelang.
wegh jagen/ njicehken. wegh looyen/ lary.
wegh werpen/ bówang.
wedden/ betarro.
weder krygben/ dapat poelang.
weder spreecken/ tegen spreecken/ djawap.
weduwer/ weduwenaer/ leláky baloeu.
weduwe/ parampouan baloeu.
weeskindt/ pyatoe. weeshuys/ annack pyatoe.
wee/ weedom/ pijne/ sakit, sakitan.

Digitized by Google

Vlasina, pannas.
Vlastnu, niaxt.
Vlasuiny, Manappa.
Vlasuinu nisht, manappa
Liida.
Vlad, appa.
Vrstuina, Jabar.
Vlud obarshall dru, ubalabad,
Diatas angin.
Vlud, untarshall dri, Lirbad,
Libawak angin.
Vladarnu, Kombaly-jiula.
Vab, appa. Ngappa.
Vlanu, in posafon, Dijtax.
Vlubbru, Setina.
Vlar vuijto, Sijapa takn.

Vlassalu, Tukkar.
Vlang, jallang.
Vlaklaufnu, pigi.
Vlakwarnu, buang
Vlujes, lembek, oktat, ok
kat.
Vlardun, gassfan, Djadj.
Vlysnuffall, Kafahn.
vijsnu, bfahn.
Voglyngfallnu, Kaidlaan.
Kaidlaan, Kidla.
Vlang, Djalan.
Vinibilnal, basapa Djen
Vlam, ugakala, maxakala.
pilamana
bifsra zait, aufnina, Jakala.
Vninzalna Jafsrablabniga,
Jagnrbaulu, Lontar.
Jafsrzalu dru grok, ga
bang, Lontar ontar
vnig, Selyliki
vo, Dymaia,
vinaru, mexaxy
vagu, jexas,
vufe, Saja,
Jafbrawbinu, alijs,
vafsrgold, potkaabe,
vaxe —
vo ifsb, maxaaden,
vafsbr, ajer, baja,
vofl, bousa,
vab Jagt ifs, ubaasata,
vafsra, naxty,
vab, ifs, Kavada,
vinb, Jatan,
vnib, joeth,
vnin, angot,
vnin, rolfa, angor mexa
— vhifa — joeth,
vandaru, Kamnatja
banga,
vand, fista ito, vbb
vinjul, anjingajer,
vninzaufa, araudo
arouda, Jadlab-

Ulnic, Angor.
Ulnicnu, manangi.
Ulnichnu, unjuk
Ulnich, unich farba, putty, tinta.
Ulalchar, Sappa.
Ulalch, Junia.
Ulnudnu, balek.
Ulnnig, Pedikj, Sedikj.
Ulnuignar, Lebi Kurang.
Ulnnu, Kappan.
Ulnoftnu, Lempar.
Ulnidnnu, Kombalj.
Ulind, Angin.
Ulnftnu, Jau.
Ulofnar, Derimanna.
Ulofkubouna ab, Flammat
Ulolpnil, mura
Ulofkfurkund, Enzak.
Ulofnnu, Tingal.
Ulollnu, Mau.
Ulnitar, Jakdan.
Ulnigk, blug, Budiman.
Ulnigkact, Budj.
Ulnpu ldl, ada.
Ulnk nauc, Kbudj.
vanga, Couton bol-
lock
Uvag addum, Lalan,
Uvagkuk, Cajo Lajj,
Uvinjkuk, Jaun Cajia
Lon-
Uallkiff, pawons,
Uvudlkrajja midjkal ka
dubdra, Tuku tuba,
Uvagdom, vidaa,
Ulkn, Jinta Coung,
Uvibiel, parappa itu,
Uafkuit, Benay
Uvag, Jalaa,
Uir, Kanj, Jfo, Kamo,

Digitized by Google

wee/ wee my/ adoy. **wee u/** haramla mou.
weeck/lembot. **weeck maecken**/memboat lombot.
weechlimps/ pinjit.
weechſchale/ narratjá. **wegen met de ſchael**/timbang.
weenen/ nang'is. **weende** menangis.
weerlichten/ kylat.
weerdigh/ berharga.
weerdt ende lief/ ſouca daan bercaſſe.
werpen met een ſteen/ louterken batou.
werp-tol van kinderen/ gasſing annack.
wel/ baick. **welvaren**/ adda baick. *welaan, mari.*
welcke/ appa, maya.
weldaet/ bóat baick. **weldadigh**/ bakti.
weldaden/ kabakti'en.
werck/ kardja'an. **wercken**/ kardia. *membuat*
wellekom/ adda kyta datan. *Bakardja*
wencken/ roowa.
wenden/ balick.
wentelen/ goelier.
werden/ datan lagy.
wereldt/ dunnya, dounja.
weeren/ berlawan.
weſelken/ eechhoornken/ toupas.
weten/ tahu, tau. **wetenſchap**/ teracál, berkenel.
wet/ agamma, ſabda. **wet boek moſis**/ kitap taurit.
wetten/ **ſcherpmaken**/ aſſá. **wetſteen**/ batou-aſſa.
weven gaten/ tanty, tenoen.
wepcken/ rimdam.
wepden der beeſten/ benatang de padang.
wepffelen/ balic, baljick.
wepgheren/ tieda bry.
wepnigh/ ſedekit. **wepnigher**/ ſedekit lagy.

WI.

Wichtigh/ Brat.
wicken/ oplichten/ anckat.
wie? ſiappa? ſiappa? **wy/ alle**/ ſegala kami.
wie is deſe man? ſiappa orang ini?
wieroock/ occopan. **wenſuyn**/ cominjan.

Digitized by Google

wildt verckken/ baby outang.
wildt beest/ benatang, benatang outang.
wilde-man/orang rimba. **wildtwolck**/ orang outtang.
willen/ mau, hendac. **wille**/ kendhati.
winckel of kraem/ cadey. **gout-smits winckel**/ cadey padey mas.
winde/**windaes**/**spille**/dauwar. **windē**/**ypsen**/poutar.
windt/ angin. **zee windt**/ angin laout.
winnen met strpden/ manáng.
winnen met koopmanschap/ laba, balaba. **De stadt winnen**/ Ala negri.
winter/ mouſſim-bá, mouſim mouſim, oudjang.
wisschen/ **wegen**/ ſappo.
wisselen/ **mangelen**/ toucar. **gelt wisselen**/ ourop.
wit/ poute, pouti. **witten**/ pouteken.

WO.

Woestlandt/ Negry rimbá. **woest**/ **daer geen volck woondt**/ ſounjy. **woestyne**/ rimba.
wolcke/ auwan, noang, miga, lang'it.
wol/ boeloe domba **oft** rambot bierebiry.
wolle laken/ ſackelát *boulo*-domba.
wonde/ loucahan, lyang, loucka.
wonder/ heraen. **wonderlick**/ terheraan, herani.
woonen/ beroemá.
woordt/ **'t mannelen van een eyndt**/ ytick jentan.
woordt/ **een woordt**/ ſepattah. **woorden**/ katta'an.
worpen/ **warpen**/ limpar, lontar.
worghen/ pouterleheer. (glang.
worm/oft **worm gebiert**/oelar, tſjatſjing. **wormen**/
worstelen/ macarofo, goemoel, meloutur.
wortelen/ **wortel kappē**/berakar. **wortelē**/**peen**/oubi.
wolf/ harimau.
woorden-strydt/ backaley, banta.

WR.

Wraake/ Ballas.
wreet/ nakal. **wreechen**/ ballasken.
wrpven/ koeſock.
wringhen/ poutar.

Digitized by Google

Hilly, Häkendakk.
Hillan, völlan, Hëndakk.
Hut, Hjagat,

Digitized by Google

...ssa-mal. ...tama.
Zoestermal, ...ma.
Drittermal, ...tiga.
Zwanzig, ...wa balj; ofenis.
Schuppok, pohak, ...ow 50
Catti = 62½ ...batalka —
Zunga, bat,
zäsun, gigli, Rigli,
zima, zima poch,
malaka, zima poch malakka,
barka, — — — — barka,

...jundgesun, Kusakki, Kilang.
...samen, besama, saja an, ...ansoaria.
...sonnaan alter Kopfkin, mendea-
...gar, dengar.
...lashu, lashu, Bejar.
...glais, besaaa jama
...aka, gigi.
...asshniss, Jagingigj.
...nsan, Janda.
...nit, vaktu, Kala.
...nnishu, Subek.
...nga, Karbiprom-
...ndng.
...ashi, barrak.
...mmaman Tukan Kajo.
...shu, Gjop.
...ru, Kmeta.
...ara, gusia.

...zwisti, knopfok, patiroj.
Zasun, gigji
Zoll, upetij.
Zuckro, gula
Zuckrig, balalu kang.
Zuckrig, balalu lama
Zuckrig, balalu banjer
Zuckrwurzig, balalu ke-
dekil-
Zulass, Diblakkan
Kalj.
Zwiebel, bawang
Zwingen, bakka
bakka.
Zeit, Zeman,
Zunge, Jakij.

WY.

Wy Kyta. *Kanŷ.* **wy alle**/ ſegala kami.
wycken: uyt den weegh ſtaen/ lalou. **wyckt**/laloula.
wycken/ſoeroet. **wyckinge**/ **af wyckinge**/lalounja.
wyder/ luwas lagy. **wydt**/ luwas.
wydthept/ louwaſnja. **verheydt**/ djaunja.
wydt/ **verre**/ djau.
wydt open: als een deure/**wydt**/ **een plaetſe**/ louwas.
wyf/ **myn wyf**/ iſtryamba.
wyn/ coa-anger. **wyndzuyven**/ boa-angor. **wyn-gaert**/ coubon angor. **wyn ſtock**/ pohon angor.
wynrancke/tanckey angor. **wyn-keerne**/bidjy angor.
wyn-ſuyper/ pandey minum angor.
wyn-pype/ thon-angor.
wyſen/ **aenwyſen**/ toenjoeck.
wys/ beracal, alim. **wysheyt**/boudiman. **wyſelik**/ deng-an boudiman. **ee wys man**/ſa orãg beracal.
wyſe/ **maniere**/ adet, tſjara, eſte adet.
wyſe eens liedts/ *raggam* ſa-menjanjihan.
wyſer des murwerks/alamat. **aen wyzẽ**/ toundjoc.

ZE.

Zee-ſtrandt/ **den oever**/ Pante laout, tepi laout.
zee/ laout. **ter zee gaen**/ pegi ca laout. *Lâwut.*
zee-ſtrydt/ prangan laout. *Lâwut.*
zee-roover/ mouſo-laout, ſalat.
zeyl/ layer. **zeylen**/ belayr. **Het zeyl ſtrycken**/ tourong-layer. **'t zeyl op windẽ**/gouling layer.
't zeyl ophyſen/ terre-layer. **top-zeyl**/ layer pon-
zee-katte/ ſontong. (gapou.
zeer doen/ **ynnẽ doen**/ memboat *ſakit.*
zeepe/ **omte waſſchen**/ ſabon. *Sendea, meajûrah.*
zelwers/ tſjimboroang-hati.
zegenen/ paliharakan.
zever/ **ſpeckſel**/ lior, ayer lior.
zeghel/ tjap.
zyne broeders/ ſoudara ranja.
zyn/ dia ponja. **zyn moeder**/ iboun'ja.

Namen der principaelſte Leden des Menſchen, zoo wel van buyten als van binnen.

Het hooft/ Capalla.
hayr/ ramboet.
hooghhooft/ day'a.
hyndhzauwen/ knyng.
oogbe/ oogen/ matta.
oog appel/ bidjy-marta.
oogh-ſchellen/ cloupou-matta,
ooghenlick/ berkitjap matta.
neuſe/ idong.
mangbe/ kake/ pypy.
lip/ lippen/ bibier.
tongbe/ lyda. (gaham.
tanden/ gygy. backtandt/ gighi-
kakebeen/ toulang-wang, rahan.
kaecke/ pipi. kinne/ dagou.
baert/ jangot, djangot.
knebels/ miſchey, muſſey.
oozen/ ooze/ teling'a.
hals/ oft necke/ tingco koudaok.
den keel/ leheer.
de ſtrot/ rokong'an.
ſchouder/ bahou.
ellebooghy/ finckou, of ſikou.
bozſt/ dadâ.
bozſtken/ ſouſou.
orſel/ keteé.
nabel/ pouſat, tanda prot.
de zyde/ lambong.
ſlincker/ kiery.
rechter/ kannan.
den middel/ pingan.
heupe/ pongon.
dye/ paha.
knye/ loutot.
kuyten/ betis.
ſcheen/ toulang kring.
enckelauwen/ matta caki.
hiele/ toumit.
balhan de voet/ tapack kaky.
voet/ cacky.
rechter voet/ kaky kanan.
den-grooten teen/ indong kaky.
deandere teenen/ annack kaky.
armen/ ling'an, tang'an.
handen/ tang'an, iary.
palme handé hant/ capac tangan.
dupm/ indong tang'an.
vingheren/ djari tang'an.
kleyne vingher/ klinking.
nagheln/ coucou djari.
ribbe/ rouſock.
het hert/ djantong.
leber/ haty.
longe/ ofte looſe/ paroe, parou.
milts/ limpa-jantong.
de galle/ ampedou.
darmen/ darm/ tali prot.
buyck/ prot.
blaes/ ari ari.
ſchaft/ ſchamelheydt/ chawar.
boozhuydt/ coulop.
kloot kens/ ſchamelheydt/ bópler.
bzeyn van 't hooft/ outoc capalla.

Van Geſlachten.

Vader/ Bapa, bappa.
moeder/ ibou, indong maa.
grootvader/ nene of nini-laki.
grootmoeder/ nene parampouan.
myn wyf/ iſtry amba.
myn man/ ſouamy amba.
ſoon/ annack lelaky.
dochter/ annack parampouan.
dochters man/ mynantoe.
dochter/ oft ſoons kint/ tjoutjou.
bzoeder/ ſoudara lelaky.
ſuſter/ ſoudára parampouan.
ſuſter die ouder is/ caka parampouan.
ſuſter die jonger is/ ade parampouan.
ſwager/ ypar-laki-laki.
ſwagherinne/ ypar parampouan.
behoudvader/ mintuwa.
behoude moeder/ myntuwa parampouan. (ba.
myn ouder bzoeder/ abang am-
myn jongher bzoeder/ adey.
oom/ mama lelaky.
moepe/ mama parampouan.
ooms kindt/ ſoon/ ſeneny lelaky.
ooms dochter/ ſeneny parampou'an.
ſuſterlings kindt/ ſepoejang.
bzoeders kindt/ còmon.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Naemen der twaelf Maenden, de welcke niet altydt met de onſe accordeeren: om datſe altydt met de nieuwe Maen beginnen, ende voleynden alſſe de andere nieuwe Maen weder ſien. Haer Jaer begon Anno 1602. den 22 Mey met de nieuwe Maen, ende wordt ghenaemt: *Machgaran:* welcke is haer eerſte Maent van 't Jaer: ende als de Maen thien daghen ouder is, houden in Indien een groote Feeſt. Den 9 Maent van 't Jaer, genaemt *Rawnelawen*, is het begin oft inganck van haren vaſten, beginnende met de nieuwe Maent, ende de thiende Maent, ghenaemt *Sawwalen*, met de nieuwe Maen is haer vaſten ten eynde, ende houden weeder een groote Feeſt. was Anno 1600. den 15 Meert. Anno 1601. den 5 Meert. ende Anno 1602. den 22 February, &c.

Duytſch.	Maleys.
1 January/ *Almaharan.*	9 Rammaláen.
2 Febuary/ *Saffe.*	10 Sauwáel.
3 Meert/ *Rabjul awal.*	11 Dúlcahidda.
4 April/ *Rabjulachir.*	12 Dulhidjá.
5 Maytus/ *Djumat-ilawal.*	1 Machgarara.
6 Junius/ *Djumad ilachir.*	2 Saffer.
7 Julius/ *Raydjap.*	3 Rabiol, áwal.
8 Auguſtus/ *ſiaban.*	4 Rabiol, áchgir.
9 September/ *Ramalan.*	5 Joumadil, áwal.
10 October/ *Sauwal.*	6 Joumadil áchgir.
11 November/ *Dulckaida.*	7 Rayab.
12 December/ *Dulchaidja.*	8 Sebaen.

Namen van de Dagen der Weecken, de welcke niet met de onze over een en komen: wantſe in Indien den Vrydagh houden voor haren Sabboth, na de Wet van Machomet.

Duytſch.	Maleys.
1 Sondagh/ *Hari ahat.*	3 Alhat, ahad.
2 Maendagh/ *Hari iſheney.*	4 Isna'en.
3 Dingsdagh/ *Hari-ſallaſa.*	5 Salaza.
4 Woensdagh/ *Hari-robou.*	6 Raboe.
5 Donderdagh/ *Hari chamſ.*	7 Kamis.
6 Vrydagh/ *Hari djumahaiit.*	1 Jouma'át.
7 Saturdagh/ *Hari-ſaptou.*	2 Sáptoeu.

Een Jaer/ Sa-tawan, ſe ta'on.
een half Jaer/ Tinga ta'on.
een maent/ Saboulan, ſe boelan.
een weecke/ Sa djoumahat, ſe joumaát.
een Dagh/ Hari, ſa hari.
een uure/ Djam, ſe jam.

Digitized by Google

Een/ Sa, ſuatou, twee/ dua, doa.
dzie/ tyga. vier/ ampat.
vyf/ lima ſes/ anam, nam.
ſeven/ toudjou. acht/ delappan.
negen/ ſambilan. thien/ ſapoulo.
elf/ ſablas. twaelf/ dua blas.
derthien/ tygablas.
veertthien/ ampatblas.
vyftthien/ lyma blas.
ſeſtthien/ ſapoulo nam, namblas.
ſeventhien/ toudjoublas.
achtien/ delappanblas.
negenthien/ ſambylanblas.
twintich/ dua poulo.
eenentwintich/ dua-poulo-ſa.
twee en twintich/dua-poulo-dua
dzie en twintich/dua-poulo-tyga.
vier en twintich/ dua poulo ampat,
vyf en twintich/dua poulo lyma.
ſes en twintich/ dua poulo nam.
ſeve ē twintich/dua poulo toujoe
acht en twintich/ dua poulo delappan.
negen en twintich/ dua poulo ſembilan.
dertich/ tygha poulo.
eenen dertich/ tiga poulo-ſa &c.
veertich/ ampat poulo.
vyftich/ lyma poulo
ſeſtich/ nam-poulo.
ſeventich/ toudjou poulo.
tachtentich/ delapan poulo.
negentich/ ſembilan poulo
hondert/ een hondert/ ſaratus.
dupſent/ ribou, ſa-ribou.
thiendupſent/ ſalaxſa.
hondert dupſent/ ſepoelo laxſa.

Om te antwoorden op de Vzage/ de hoe veelde? zeght men

de eerſte/ jang ka pertama, *oft* jang ka bermoela.
de tweede/ jang ka doa. de honderſte/ jang ka ſa ratus.

Om te antwoorden op de Vzage/ hoe veelderhande? gebruyckenſe

eenerhande/ ſa djenis. tweederhande/ doo djenis.

Men voeght ook wel perkara daer by/ als

eenerhande/ oft eenerley/ ſuatou djenis perkara.

Als men groote dingen noemt/ als Landen/ Steden/ Huyſen/ Schepen/ &c. ſpreeckt men alſus

eene ſtadt/ ſa-boa negri. dzie ſchepen/ kapal tiga boa.

Als men van vier voetige Beeſten/ Vogels/ of diergelycke ſpreeckt/ zoo gebruyckt men ekor, als

vier koe beeſten/ ſapei ampat ekor.

Als men van Geldt ſpreeckt/ zoo gebruyckt men kepeng, als

een reael/ reael ſe kepeng.

Als men van pets dat dun en black is ſpreeckt/ zoo gebruyckt men le, als

twee bladen papier/ kartas doa le.
een mat/ tikar ſa le. een bladt/ daon ſa le.

Digitized by Google

Sato = 1 Satu. Sawatu.
Dua = 2
Dilka = 3
Ampat 4
Lemma 5
Anam 6 nam.
Tujo 7
Delappan 8 Sawlapan.
Sambilan 9 Sembilan.
Sapulo = 10 pulok.
Saplas = 11 Sabelas.
Duablas 12. Duwa belas.
Duapulo 20 pola.
Duapulo Sato 21.
Dilkapulo 30 tyga polo.
Ampatpulo 40
Lemmapulo 50 lyma polo.
Anampulo 60
Tujopulo 70 tudjupolo
Delappanpulo 80
Sambilanpulo 90. Sembilan
Sarattos 100. ratus.
Serrives 1000. ribu.
Salakkza, 10,000.
Tudjoh laksa, 70000.
100: Sapoulon polo Sapoh,
1000, auman lyma Dea
Dua polo, Sapoulon
1000,000, Sapoulon dua dia
polo, Dua polo auman polo,

2/3 Tailu, Duwa pertiga.
3/4 Tailu, Tiga per ampat.
1/10 Tail, Sapersepuloh.
Radixa, de Dixte.
Rasabelas de eeffe.
Kalima puloh Tudjoh de 57.
Pertama, permula de eeffe
Atu ucal, Satu Kali
Duaucal, Duwa Kali
Tlugucal, Tiga Kali.

Digitized by Google

Präsens

Beista pükol, ich pflege
anglaw, — sie
ijol — es
Kamij — wir pflegen
Kamu — ihr
maiakaitu — sie —

imperfect.

Beista pükollak, ich pflegte

perfect.

Beista kivak pükol, ich habe gepflegt
etc.

Plusquamperf.

Beista kivallak pükol, ich hatte
gepflegt etc.

futur.

Beista akan pükol, ich will pflegen
etc.

Pükollak anglaw, pflegt
Kamu ihr
owalamu
owak kiau

infinit.

Pükol, pflegen
Kivak pükol, gepflegt haben
Akan pükol, pflegen wollen
Ming pükol, pflegend
Mang pükollak, die, der pflegt
Mang kivak pükol, gepflegen haben
Mang kivallak pükol, die gepflegen hat.
Mang akan pükol, pflegen wollen

Digitized by Google

De CONJUGATIE.

Duytsch.	*Maleys.*	
Ick hebbe/	Amba.	adda
ghy hebt/	tun.	
hy heeft/	dya.	
wy hebben/	kyta.	
ghy luyden hebt/	kamoe.	
sy luyden hebben/	orang dya.	
Ick hebbe gehadt/	Amba.	adda jang souda.
ghy hebt gehadt/	tun.	
hy heeft gehadt/	dya.	
wy hebben gehadt/	kyta.	
ghy luyden hebt gehadt/	kamoe.	
sy luyden hebben gehadt/	orang dya.	
Ick sal hebben/	Amba.	adda
ghy sult hebben/	pada tun.	
hy sal hebben/	pada dya.	
wy sullen hebben/	pada kyta.	
ghy lieden sult hebben/	pada kamoe.	
sy luyden sullen hebben/	pada orang dya.	
hebt ghy luyden/	adda la kamoe.	
laet ons hebben/	béar kyta adda.	
laet hem hebben/	béar dya adda.	

Och oft

Ick hadde/	Amba adda.
ghy hadde/	tun adda.
hy hadde/	dya adda.
wy hadden/	kyta adda.
ghy lieden hadde/	kamoe adda.
sy lieden hadden/	orang dya adda

ó jicke

Digitized by Google

Duytsch.		Maleys.	
Indien dat	ick hebbe/	jickelou	amba adda.
	ghy hebt/		tun adda.
	hy heeft/		dya adda.
	wy hebben/		kyta adda.
	ghy luydē hebt/		kamoe adda.
	sy luydē hebben/		orang dya adda.

Ick ben/	daer	amba sajiá.	sana
ghy zyt/		tun sajia.	
hy is/		dya sajia.	
wy zyn/		kyra sajia.	
ghy lieden zyt/		kamoe sajia.	
sy luyden zyn/		orang dya sajia.	
Ick hebbe geweest/		amba sajiá.	
ghy hebt geweest/		tun sajia.	
hy heeft geweest/		dya sajia.	louda
wy hebben geweest/		kyta sajia.	
ghy luyden hebt geweest/		kamoe sajia.	
sy luyden hebbē geweest/		orang dya sajia.	
Waer ick sulcx/		jickelou amba.	
waert ghy sulcx/		jickelou tun.	
waer hy sulcx/		jickelou dya.	sekien
waren wy sulcx/		jickelou kyta.	
waert ghy luyden sulcx/		jickelou kamoe.	
waren sy luyden sulcx/		jickelou orāg dya.	
al ben ick/	swart	wellakin amba.	ytam
al zyt ghy/		wellakin tun.	
al is hy/		wellakin dya.	
al zyn wy/		wellakin kyta.	
al zyt ghy lieden/		wellakin kamoe.	
al zyn sy luyden/		wellakin orāg dya.	
Ick/		Amba, beta, ako.	
ghy/		tun, tuan.	
hy/		dya.	
wy/		kyta.	
ghy lieden/		kamoe.	
sy lieden/		orang dya.	

EYNDE. SOUDAHAN.

Digitized by Google

Secka, inj, dit.
Sie, dat, 3Fn.
Selbſt, Dirj.
Sewelde, welcha, jang.
wie, wat, apa, mana, wjapa.

Digitized by Google

Digitized by Google

1: Am Nasama Kotta, ahk barmahzigan Kobarmeed,
Disnj Klakj Jrakkmanj Jrakkimj.
2: Allah Lob, Kjra au gott, Segala pudi á Kan á allah.
3: ——— ——— Segala pudj bagj allah.
4: Ria groyer, ab Kind vird, nasto Jsowa vird ab,
Makin besar anakk itu makin ejlokk nja.
5: Maka Segala anakk radja itupoin Kadagjnalah,
im alla ab Königbindor vird kall —
6: Nikkt Gon Jm Dalbgütnow, Djadi ada Dei padaar
la Duaja padanja.
7: Ria König und weiner pjn, allb jnnen Datarlgamm,
Hendakklah jang radja itu ada teslebek budinja Dejja
da Segala awang jang laju —
8: Dar Grossat Lagi, Naby Já ud.
9: Land jaka, Tanah djaloa.
10: Jusk Jdmar, pulau timor.
11: Ala Jaor Kürig, Tuwanku radja,
12: Maka Kinde, Kudanku laki.
13: mnina König, Radjanku parampuwan.
14: Jr König alexander, jang radja is Kaadr.
15: Enikma mam, awang Kaja.
16: Gabok König, Radja jang Kesar,
17: jnnina Königin Alaidung, padjanku jang
indah.
18: Ala Jaor, Segala Tuwan.
19: Ria Kindmindarf, Kinga Kanjakk.
20: Nagstragt, Kawal pada malam.
21: Ria Kilbaguor Kaper, Djawa Dej pada ma
lakk.

22: Jiù Engel, Melaikat deri pada Saworga.
23: Enguat Kudjan deri atas.
24: Bodoh, jkan lawut.
25: Jalan yang sand, kumah bata.
26: Gross stadt, Negeri jang besar.
27: gunung dan Gulfgunung, dan gading.
von Eisen, dan timbang.
28: Alla Christusfolk oban wudsaid, ist mihal,
segala jang atahuwan jang tjada ada dengan budi ita fija p'adanja —
29: Ular ijstana Jaar, ujaja tuhan.
30: Wado isto, appa ita.
31: Wajtu Christ ijst diatas, anakku fijapa inj.
32: Mein, unser Vader, p'apa besta.
33: Dar saar komt, Datang tuhan.
34: Mahi gold, mein Jaar, jid flahij, ja Tuhanku.
35: Abendmaal, Sama manusija.
36: Das kraak, Sangat sakit.
37: Almächtiger gott, mahá Kawasa alah.
38: Jiù Christ dan dönig, Surat deri pada radja.
39: Ein Lammas, jesus dan soja, Sawatu
Gilid dalam maligi.
40: Jiù Sonne Mann, awang minda jang bajik tjipa.
41: Bischof, dan gesalbt, bajik parasnija.
42: Jiù drij Fürsten Jungen Fleisch adapawn dan-
gaj itu tiga kasta dalamnja —
43: Gott allein sind macht, pagi anglos Kapatuan
ajer angasor —
44: Gnad Amsterdam, negri amsterdam.
endlich ein jahr, bapa pada tahun —

47: übersetzt ins malaiische, bersalin dalam bahsa malayo.
48: ein fleischiger Mensch, orang malajaw.

Fiff

Jef, beta,
Jeng, mouta,
ja, jaa,
Ja, dalam, dalan,
Jungfrau, ana dara,
Jungfrauschaft, dalam jarot
Jastrumunt, mündisch, Cöttyap-
ren,
Jüngling, Bouda, Cattsida,
Jagt, Tanroan
Jet knochen nicht, tieda, tieda
tau,
Jugend nicht, tieda mau,
Jahr nicht, tieda da,
Jaucht nicht, tarima Cafe,
Jalappa, Tambarg bore,
Jrdig, Nila
Jüngster, bodda, tiapon
aijet-
Jantaja,
Jndianisch, peretty,
Jasmin tree malaty,

K

Kalb, Chicko,
Kinlacht, Capas,
Kerl, tatar,
Kiff, ikan
Kommt nicht, pondara,

fungaro, järyary,
fidel, fagy,
fiaston, Fackalayo,
fraina fuss, paramparam
Fackalayo,
flaiff, Calyes,
flutemann, caro, Kalosan
fub, gouma,
fubmaays, gouma,
finistar, Naj moeda,
fruar, linbfabus, Emoeda,
flingrandur fiff, Terbang,
terbaa,
fruß, Timbael
fruyftaiu, fato timbael,
trufl boa,
fodanny neddftany, Roxging - Jangaria, Roxging
Hoppanam, paramparam -
flof, Courtou, anijng,
flinga, Calar,
fubfaiu, maniny
fraunfaay, Fajor Campa,
fuignubaum, Jaringin,
fuignafat offiud: vadjor &
adnata - aus Jnsher Nelau
Za Dab braunöll in offindia
Jnsea, Selamoff, vadjor
sam

galbmalniffa Königs fri
ba, von die dub Christ Christ
Koening
grünfarbe d Königl: bi
Vorst, biron,
Esel d Jaardfarbig, meroe
wini d galiffi, poeti -

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SAMENSPRAECK

In 't

Duytſch en Maleys.

Digitized by Google

Een t'ſamen-ſpreeckinge van 't aenkomen van een Schip: Waer van den Capiteyn voor den Koninck preſenteert, ende watter paſſeert, op de Ooſt-Indiſche manier: met ſeven perſonagien: als, David, Abraham, een Ghelubden, den Poortier, den Koninck, een Vrouwe, den Capiteyn van 't Schip.

D. Zyt ghegroet Abraham
A. Ende u ban ghelyckte David.
D. Van waer komt ghy ſo vroech gegaen?
A. Ick kome vande marckt.
D. Wat hoort gy nieuws? zynder geen nieuwe tydinge van eenighe ſchepen?
A. Ick hebbe hooren gheſchut ſchieten / 't welck is een teecken van vreemde ſchepen.
D. Ende ick hebbe hooren ſeggen datter een ſchip van Guiſerat aenghekomen is.
A. Wat brengt het voor koopmanſchap mede?
E. Het is ghelaeden met Amps / met Dadels / Rozynen: Ock brenght het ſeer veel fyn Lywaet van alle ſoorten / met veel Katoen.
A. Iſſet alſoo? dat 's een ſeer goede tydinghe.
D. Jae / ick hebbe het voor de waerheydt hooren ſeggen.
A. Dan ſal (wilt Godt) het Lywaet / ende andere goederen goeden koop worden.
D. Jae (wilt Godt) het ſal meede veel arme lieden wel komen / die wesnigh gekleed zyn: want het Lywaet lange duur geweeſt is.
A. Dat is de waerheyt:

Digitized by Google

Satoe berkatta ſamma derry ſampey Capal: deri manna Nachgoda datan ádap páda Sultaen: Lagi appa datan, t Ieire negry Ooſt-Indien: deng'an toujouh orang, bagi, Daoedt, Ebrahim, ſatoe Sydá fidá, Pongolo, pinton: Sultaen, ſatoe parampoe'an, jang Capitaen Capal.

D. Effalemalecom, Ebrahim.
A. Malecom ſelam Daoet.
D. Derri manna datan pagí harí?
A. Beta datan derri pakan.
D. Appa achgabar? tieda gabar barou derri barang Cappal;
A. Souda beta deng'ar boenjí bedyl, jang itoe alamat derri Cappal dágang.
D. Lagi hamba deng'ar catta jang ſatoe Cappal derri Guiſerat ſouda datan.
A. Appa pervinjága dè bávadi'a?
D. Ini ber'iſi: ken Senam, ken Gorma, Zebibt: lagi bavadía banja káyin álus derri ſamoe'á jenis: lagi Capas banja.
A. Begitou? itoe gabar banja baick.
D. Ia beta deng'ar catta ſach begitoe.
A. Jang datan (Inſialla) káyin, lagi barang barang lain jadi morra.
D. Ià, (Inſialla) lagi jadi baickken orang kaſſieen, jang tieda berkayin: carna kayin lamma mahal.
A. Itoe ſongo:

Digitized by Google

oock den ongheſtooten rijs /
ende den gheſtooten rijs / ende alle andere
eetbare waren zyn mede ſeer duur / als
vleeſch / viſch ende ander toeſpys.

D. Het ſal nu beteren: want het nu den tijd is
dat de ſcherpē van Bengale / Moeſelipatan
eñ van die quartieren oberkomē / de welcke
alle lyvaet / eñ geſtooten rijs mede brengen.

A. Wie is dit die hier komt op deſen grooten
Oliphant / den welcken ſo veel volcx heeft
die hem naer volgen?

D. Dat is dē Sabandaer met dē Secretaris.

A. Ick ſie daer oock vreemde lieden op ſitten
wat of dat voor lieden moghen zyn?

D. Het is den Capiteyn van Gupſerat / die nu
eerſt met zyn ſchip aengekomen is / dē welkē
nu voor den Koninck ſal gebracht worden.

A. Wat heeft dat te bedieden datter een
Oliphant met root laken bekleedt is / daer
de trommelen ende tromperters met de
ſchermey ſpelers voorgaen?

D. Den Oliphant die ghy ſiet / ende den
man dien in dat huyſken ſit dat op den
Oliphant ſtaet / is een teken dat zy den brief
van harē Koninck / aen onſen Heer brengen.

A. Wie draeght nu den brief?

D. Den man die op den Oliphant ſit.

A. Wat is dat voor een man die'er op ſit?

D. Het is een edelman vandē Koninck die hy
daer toe verkieſt.

A. Waerom is dit al ghedaen?

Digitized by Google

lagí padée,
braas, deng'an ſammoenja.
macca nan láin poen máhal: bagi
dáging, ykan jang lá ouck láin.
D. Sakaran baick poelang: carma ſakaran
moeſim cappal derri Bengalí, Moeſelipatan,
lagi benjaer ìtoe dàtan; jang de'a bava
ſammoenja, kajin, deng'an braas.
A. Siappa itoe jang datang ſini atas
Gayja beſar, jang adda orang banjá
de ekoet dé'a?
D. Itoe Sabandaer deng'an Pongolo Cornoa,
A. Beta liat lagi doudock átas orang dagang,
orang appa tácok itoe?
D. Itoe la Nachgoda Guiſerat jang bárou
dátan deng'an Cappal dèa, jang de bava
de'an'adap pada Radja.
A. Appa alamat itoe, jang ſatoe
Gayja, ter packay ken ſakelat miera, jang
gendrang orang namfieri, daan orang
ſerenez ialan doulouw;
D. lâni Gayja tun liat, jang
orang doudock dalam rincka atas
Gaya, itoe alamat día bava ſoerat
derri Radja dí'aaken Tuankyta.
A. Syappa bava ſoerat ſakaran.
D. Orang doudock atas Gayja.
A. Orang appa itoe doudock de atas.
D. Itoe ſaetoe Orang kayá derri Sultaen
terpilleh.
A. Carna appa kiryja itoe?

Digitized by Google

D. Om de eere handen Koninck / daer den brief van daen komt.

A. Ende wat is dat / dat ick sie soo veel mans als jongēs achter komē / die yder wat in de hant draghē / met geschilder de kleedinghē overghedeckt?

D. Dat zyn de presentē die den Capiteyn aen den Koninck presenteren sal.

A. Is dat voor den tol van zyn goederen? oft moet hy den tol behalven betalen?

D. Neen / den tol is noch seven ten hondert.

A. Wat eer bewijst den Koninck weder hier voor haer lieden?

D. Dat is / als sy binnē by dē Koninck komen / die feesteertse daer eerlyck.

A. Wat doetmen daer als dan?

D. Daer eetmen ende drinckt men / daer wort van alderley spyse en fruyt gebracht / daer wort ghespeelt / ghedanst / met veel wenchden die daer bedreven worden / soo op de trompettē ende schermeyen / ende handt fluytē te blasē / op den Veel te spelen / oock doet den Koninck een kleed op de hier-lantsche manier halen / dat hy den Capiteyn vereert.

A. Is dat de manier hier van 't landt?

D. Jae / het is alsoo hier de manier by desen Koninck / ook by de andere Koningen alsoo gheweest.

A. Doet den Koninck dan yets meer?

D. Neen / dan als dit alles ghedaen is /

Digitized by Google

D. Carna de gormat Radja, jang poenja ſoerat.

A. Lagi appa itoe beta liat datan banja orang daan boudack bavo commedyē ſa'orang orang dalam tang'an, deg'an pertia berlukis ter toutoup;

D. Itoe toeffá ſombahan pada Nachgoda jang día ſomba aken Radja.

A. Adde itoe carna ouſour arta día? attoeu bayar déa ouſour lain?

D. Tiede, ouſour lagi derri ſaratos toujou.

A. Appa gormat de bry Radja carna itou ken dé a?

D. Itoula, manna calla di'a maſock pada Radja de bry gormat bang'ia.

A. Maya bekerryja ſana?

D. Sana de'a maccan mynom, de bava berang maccanan lagy barang jenis bókayou, lagy di'a bermeyen, narry deng'an ſoucka banja adda ſana, bagy ken tyop nanfiry, daan ferreney, deng'an, de tyop banfi, daan de giſſing harbab: lagy ſoeroh ambil tuan kyta ſatoe ſalin tjerre negry ſini, jang de bryken Capitain.

A. Itoe adda tjerre negry ſini?

D. Ia, begitoe adda tjerre Radja ſini, lagi Radja Radja jang douloeu adda poen begitoeu.

A. Bekerija Radja barang láin?

D. Tieda, janii ſouda jang ſamoenja itoe,

Digitized by Google

Doetse den Koninck met een Olyphant
weder naer huys brenghen.
A. Ick sonde dat alles wel eens willen besien.
D. Wel laet ons haer volghen.
A. Sullen sy niet al binnen zyn?
wy hebben te langh ghewacht.
D. Neen / want sy moghen niet
binnen de poort komen /
of daer moet eerst een
teeken vanden Koninck komen.
A. Isset alsoo? komt laet ons dan haestich gaen.
D. Siet ghy dit wel?
hier staense noch alle en wachten.
A. Het is waer: maer wie is dat /
die daer met dat vergulde mes
inde handt komt?
A. Het is een ghelubde van den Koninck.
A. Waer sal hy met dat mes gaen?
D. Hy komt hier om den
Capiteyn binnen te halen.
A. Hoe hiet dat mes?
heeft het anders geen naem?
D. Jae het wort ghenaemt Slap /
welck is gesepdt / een teken vanden Koninck.
A. Aen wien sal hy het ghebodt doen?
D. Aen den meester vande poort.
A. Ick sie dat hy de Slap overgheeft.
D. Dat is waer: komt laet ons hooren
wat hy seggen sal.

de ſoeroh Tuankyta deng'an Gayja
combali pada rouma di'a.
A. Beta ſoucka de líat itoela ſammoenja.
D. Baick boela kíta ekoet di'á.
A. De'á belom ke dalam?
kíta lambat béna ternanti.
D. Tieda: carna dé'a tieda dapat
maſock pintou,
attou mau doulou datan
derri dalamalamat Radja.
A. Adda begitoe boela kita ialan lekas.
D. Adda kíta liat?
ſini dieri lagi ſamoenja de nanti.
A. Itoe ſongo: lági ſjappa itoeu,
jang datan deng'an piſſou bermas
dalam tang'an.
D. Itoe ſatoe ſida ſida Radja.
A. Manna ijá pegi deng'an piſſou itoeu?
D. Ijá datan carna
maſſock Capitain.
A. Appannama piſſou itou?
tied'adde namma lain?
D. Ia namma ini Si'ap.
jang artienja alamat pada Radja.
A. Aken ſjappa dia ioenjong ſabda?
D. Aken Pongolo Pintoeu.
A. Beta líat dia bri Si'ap ken orang.
D. Songo itoe: boela kita deng'ar
appa I'a berkatta.

Digitized by Google

Den ghelubden oft tSiapdragher ſpreeckt teghen den Poortier.

G. Hola / waer zijt ghy Poortier?
P. Hier ben ick: wat is u begeeren?
G. Ontfangt het gebodt van onſen Heer.
P. Ick ſal 't hooren (believt het Godt)
G. 't Gebodt van den Koninck is (wilt God) dat ghy den Capiteyn met zijn volck ſult laten binnen komen.
P. In den name des Heeren / eere ſy onſen Koninck

Den ghelubden ſpreeckt teghen den Koning.

G. Sijn Majeſteyt ſal weten dat den Capiteyn hier voor de poort is.
K. Wel dat 's goet: hy ſal terſtont binnē komē maer gaet de Vrouwen hier roepen.
P. Wat believt zijn Majeſteyt?
K. Is alle dingen ghereet? om de vreemde lieden wel te feeſteren?
P. Het is altſamen gereedt Heer Koninck: eerſt hebben wy ghehanghen het blauw zyden kleedt / met goudt geborduurt / over 't hooft tot eenen Hemel: ende alle de ſtylen met roo zyde bekleedt / daer nae over 't hooft van zijn Majeſteyt een root Fluweel kleet met goude loofwerck / ende daer de vreemde lieden ſitten

Seſida attou orang bawa tSiap catta aken Pongole Pintoeu.

G. Hou, manna tun Pongolo Pintoeu ?
P. Beta ſini appa mau kamoe ?
G. Samboet ſabda Tuan kita
P. Hamba deng'ar (Inſialla)
G. Sabda Radja (Inſialla)
kamoe bri Nachgodà deng'an orang dia maſock ke dalam
P. Biſmilla :
dáulat Tuankyta.

Seſida berkatta aken Radja.

G. Daulat Túankoe
jang Nachgoda adda ſini de pintoeu.
C. Baick itoe : di'a maſſock ſahat lagi :
rowa jang parampou'an ſini.
V. Appa mau ſerpada ?
C. Adda affil ſammoenja ?
carna de ſamoe orang dagan bay baick ?
V. Adda ſamoenja affil túankoe :
moela moela adda kita gantong
jang kaji biroe ſultro,
ken káſap bermas,
ken lang'it atas Capalla :
lagi tiang ſammoenja ken ſultra miera terbalut,
la'in de atas cappalla ſerpada,
ſatoe ka'in mockemal myra,
ken kaſap mas berbong'a,
lagi tempat orang dagang jang doedock

Digitized by Google

een groen Fluwelen kleedt /
daer een gouden Tyger
met een Kenoster in staet :
ook de vrouwen die dansen sullen /
in root ende groene zyde gekleedt /
met de goude ketenen om den hals /
ende de goude halve manen vol ghesteenten
op haer borst gehangen /
met noch ringhen met robynen / diamanten
aen haer vingheren gheseecken /
ende aen haer voeten ende armen
haer goude armringhen.

K. Wel maeckt dattet alle eerlijck
ende wel is /
op dat ick niet beschaemt en worde.

V. (Wilt God) alle ding sal ghereet zijn.

K. Laet den Capiteyn binnen komen.

G. Hier is hy Heer Koninck

K. Voet den Tolck binnen komen /
op dat ik met den Capiteyn spreken mach.

G. Hy kan selve de Maleysche sprake wel.

K. Voet hy? heeft hy hier meer gheweest?

G. Jae hy / Heer Koninck :
het is Capiteyn Salomon
die hier ober twee Jaren was /
als hy met twee schepen
van Mecka quam.

K. Spreydt dat kleedt daer neder /
legt daer een dubbelde fyne mat op /
ende laet den Capiteyn sitten.

C. Eere sy den Koning:

Digitized by Google

ſatoe kajin mockemal yjou,
adda dalam ſatoe Harrimou mas
deng'an ſatoe Badack,
lagy parampouan jang bernarry,
dalam ſultra miera daan yjou ter packey
deng'an tali mas de la heer
daan boelan mas pnoh ken parmatta
de atas dada bergantong,
lagy tjintjin, deng'an parmatta poedi beram,
bobo de iary,
lain de kaky daan tang'an
poenja glang mas.

K. Baick karyja ſamoenja májelis
deng'an baick,
jang'an ako brulle malouwan.

V. (Inſialla) ſamoenja adda moeſteyt.

K. Soroh Nachgoda maſſock.

G. Adda ſiny Túankoe.

K. Soroh maſſock jurebaſſa,
carna ako dapat berkatta ken Capitaen.

G. Ija taeu dierinja baſſa Maleyo.

K. Begitoe? adda yja lagy kemaree?

G. Adda, Túankoe,
itoe Nachgoda Soliman,
jang adda ſiny lepas dua tawon,
tat kalle yja ken dúa cappal
derri Mocka datan.

K. Bobo kajin ytoe de beva,
bobo ſatoe tykar dúalapis jang alus deatas
ſoeroch doedock ken Nachgoda.

C. Daúlat Chayalam:

Digitized by Google

verſoeckt van my als ſlaef hã zijn Majeſteyt/
om te moghen ſpreecken.

R. Segt wat y belieft.

C. Alſoo ick door Gods genade
allhier op de Reede van zyn Majeſteyt
gekomen / ende aldaer geanckert ben./
ſo iſt dat als ick van myne Koninck ſcheyde/
om allhier aen uwe Majeſteyt
den brief te behandigen /
heeft hy my noch met den monde belaſt/
hoe wel het inden brief mede ſtaet/
ſoo uwe Majeſteyt eenige ſchepen /
galeyen / fuſten /
oft ſloepen van oorloghe
van doen heeft:
uwe Majeſteyt ſal 't hem ontbieden
met brieven:
want in ons landt
van alles overvloedigh is
van Ammonitie van Oorloge:
als groff geſchut/roers/ſpietſẽ/kortelaſſen/
rondaſſen / harnas / buſkruydt / lonten /
buſkoeghels van alle ſoortering:
oock en ghebreeckter yſer noch loot / koper
noch tin / noch watmẽ ſoude mogẽ bedenckẽ.

R. (God ſy ghelooft) dat uwen Koninck
my een goedt hert betkoont/
Godt wilt hem weder vergelden.

C. Amen.

R. Geeft daer den Capiteyn wuchyt te eten/
dat daer geſongen ende gedanſt wordt/

Digitized by Google

ſomba hamba Sirpada
aken ſomba hamba.
K. Katta ſouka kyta.
C. Bagi beta deng'an anoggerha Alla,
ſini de Tlock Sirpada
datan, ſana poen berlabo:
adda tatcalle ampa tingal Radja beta,
ken bava de ſiny ken Sirpada
jang eſtemy kyrim'an,
ſoeroch dia beta ſombah ken moelot,
wellakin boenji foerat begitoe,
jickellou ſirpada barang cappal
gòrap, fuſta,
attou ſampan prang
adda bergoena,
ſirpada hamba de bry taeu
ken ſourat
carna dalam negri kyta,
addo ſamoenja ma moor,
jang ſinjata prang:
bagi bedil beſſar, eſpingard, tomback, pedang,
preſey, zyereh, oubat bedil, ſomboe bedil,
bó'a bedil barang jenis,
Lagi tieda coerang biſſi, tima itambagga
tima poutee, lagi appa dapat tjinta.
K. (Alhemde lilla) jang Radja kamoe
kaſſche haty ken d'ako,
Alla de balas ken d'ia poelang.
C. Amien.
K. Bryla ken Capitaen bo kayou ken maccan,
ſoeroh bejanjy deng'an narri,

Digitized by Google

laet de kleyne trommels slaen/
ende den handt-pijp blasen/
dat oock dē Heelspeelder op zijn Beel strijkt/
Set eeten voor den Capiteyn/
gheeft hem van die gebraede Geyte/
van het gesoden Hoen met dat soppe/
laet hem mede de Rijvier-visch proeven/
schenckt daer wyn voor den Capiteyn.
hola Capiteyn zyt vrolick/ eet ende drinckt
al en drink ik niet/het is om dat ick medicyn
ghebruyck.

C. Ick bedanck zyn Majesteyt/
ick doen niet dan eeten ende drincken
ende ben vrolick.

K. Gaet haelt daer klederen voor dē Capiteyn/
brenght een root pyken/
een ghevverwde tullebant/
met goude passement/
een geel kleet met goude om ghewrocht
een goudel met goude
Arabische letters/
een pongiaert met een gouden ring/
vol ghesteenten/
het heft van swart hoyael/
laet hem den Sabandaer dat aendoen.

C. Reverentie sy den Koninck:

K. Laet daer de Oliphanten verschten/
doet een Buffel dooden/ ende geeft de helft
aen de bootsghesellen van den Capiteyn/
wantse in Zee niet veel
versch vleesch gegeeten hebben.

Digitized by Google

ſoeroh poukol narfana,
deng'an tiop banſi,
ſoeroh orang harbap gaſſing harbap,
bobo mackan adapan Nachgoda,
bri ken dí'a derri itoe cambing pangang,
derri ayam reboes ken quach,
bri raſſa deri pada ekan ſong'ey
bobo arack ſana aken Nachgoda
hou Capitain ſouká, mackan minom,
jickáko tieda minom, ſábab amba
ber'oubat.

C. Daúlat dergaheyo Túankoe,
beta tieda kerrija lain ke mackan minom
deng'an ſoucka.

K. Pegi ambil ſalin aken Nachgoda
bava ſatoe bajou ſultra miera,
ſatoe tanckollock warna,
ken kaſſap mas,
ſatoe ka'in kóning berſouji ken mas,
ſatoe ekat pinggang
deng'an ſoerat mas t'jere Arab,
ſatoe cris deng'an bawar mas
penoh ken parmatta,
capalla cris de khalbar ítam
ſoeroh Sabandaar packey de'a.

C. Daùlat Tuankoe.

K. Soeroh Gayja berlawan,
ſoeroh ſatoe karbou ſommeleh, bri ſeting'ach
aken Gallaſſi Capitain:
carna dalám laoet dia tieda
mackan daging idop

Digitized by Google

C. Reverentie sy den Koninck /
verſoeck van myn aen uwe Majesteyt
verlof om te gaen / alſo het laet is.
K. Wel ſoo ghy 't beghoert:
maer komt my alle daghe beſoecken.
C. Soo het Godt believt.
K. Laet den Capiteyn een Olyphant geven
om mede naer huys te ryden:
gheeft haer dese ſoete Oranje appelen /
met de Granaat appelen mede.
C. Godt bewaer de Koninglicke Majesteyt /
K. Godt der goden sy oock met u.

EYNDE.

De tweede t'ſamen ſprekinge, ſoo men eerſt aen komt in een vreemdt landt, om ververſchſingh te koopen, een Duyts-man, een Indiaen, ende haer Koning.

D. Godt groet u myn Heer.
I. U sy van ghelycken ghegroet.
D. Met verlof myn heer / dat ick u aenſpreke.
I. Wat iſt dat ghy my wraghen wilt?
laet het my hooren?
D. Weet myn heer niet /
of hier eenige vreemde ſchepē onlang geweeſt
zyn / die uyt vreemde landen quamen?
I. Ja / hier hebben drie ſcheepen gheweeſt /
maer zyn weder weeck gheſeylt.
D. Hebben sy langhe gheſeylt gheweeſt /
I. Neen ontrent drie weecken

Digitized by Google

C. Daúlat dergu heyo Túankoe,
ſomba de parhamba Sirpada
mehon cambali, carna hari petang.
K. Baick bagi ſoucka ka moe:
wellakin datan ſa hari hari.
C. Inſi Alla.
K. Soroh bri-aken Capitaen ſatoe Gayja,
carna ija poelang ke roema,
bri ken dia itoe limoen manis,
deng'an boa delima ſarta.
C. Alla de toelong ken Sirpada cheyalam.
K. Alla te Ala adda ſarta kita.

SOUDAHAN.

Jang dua barkatta ſamma tatcalla moela ſampey dalam ſatoe negri dagang, ken bly maccanan ſatoe Orang-Hollande, ſatoe Orang-Indinen, deng'an Radja di'a.

D. Eſſalémalécom Tûan.
I. Malecom ſelam.
D. Sentaby tuan beta berkatta ken tuan.
I. Appa mau kamoe bertainja ken amba?
byer amma deng'ar.
D. Tieda tauw tuan hamba,
jicke barang cappal dagang barou adda ſini,
jang datan derri negry iauw?
I. Ija adda la tyga cappal ſini,
wellakin ſouda ballayer poelang.
D. Adda dia lamma ballayer?
I. Tieda, barang tiga ioumat.

Digitized by Google

D. Wat hebben sy hier ghedaen?
I. Sy hebben hier anders niet gekoft dan
verversingh / als Oranghe-appelen /
Limoenen Benanes / Honich /
Rijs / Koeyen / Buffels /
Bocken / ende Schapen.
D. Hoe langhe waren sy alhier?
I. Ontrent twintich daghen.
want sy hadden veel sieck volck /
die sy hier aen landt in een hups brochten.
D. Sterf daer veel van haer volck?
I. Ontrent ses man dat wy weeten /
maer dat isser veel weder gebetert.
D. Haelden sy ock hier vers water?
I. Ja sy / uyt een Rivier
die achter dien hoeck leydt.
D. Is't goedt water?
machmen met de Boot daer by?
I. Ja / gy moochter met u boot uyt en in zeylē.
D. Weet ghy niet
waer sy voort wilden?
I. Haer meyninge was / soo sy seyden / naer
Atchein / of Bantam om Peper en Nagelen
D. Soo moeten het geweest zyn Hollanders.
I. Wat zyt ghy voor lieden?
van waer komt ghy?
D. Wy zyn goet volck / en komē uyt verre landē.
I. Hoe hietmen u landt?
D. Ons landt is ghenaemt Hollandt.
I. Wat komt ghy hier doen?
D. Wy komen hier voor contrarie windt /

Digitized by Google

D. Appa día kerryja ſini?
I. Día tieda bly la'in ke
maccanan, bagy lymoen manis,
lymoen cap'as, píſſang, ayermadoe,
bras, lemboe, karbouw,
cambing, deng'an bierebiry.
D. Barrapa lamma di'a ſini?
I. Barang dúa poele hary,
carna adda banja orang ſakit,
jang de tancko ſini dalam ſatoe roema.
D. Matty banja orang dia?
I. Barang nam orang deng'an taeu kita,
wellakin banja adda ſombo poelang.
D. Dia adda de ambil ſini ayer manis?
I. Adda dalam Song'ay
de balaccan oujong ytoe.
D. Adda ayer baick?
dapat ampir ken ſampan?
I. Ija, tun dapat deng'an ſampan kélouwar maſſoc.
D. Tieda túan tau
manna dia mau poelang?
I. Khandack dia adda, bagi catta dia,
k'Atche attou ke Bantam ambil lada.
D. Itoe la Orang-Hollanda.
I. Orang appa kamoe?
derri manna datan kamoe?
D. Kita orang baick, datan dérri negry iaou.
I. Appannama negry kamoe?
D. Negry kita namma Hollanda.
I. Appa bowat engkou de ſini?
D. Kita datan ſini carna angin ſallach,

Digitized by Google

en ſouden geerne verderſingh hebben:
want wy langhe in Zee gheweeſt zyn.

I. Wel ick ſal 't den Koninck aendienen/
datter vreemde ſchepen aengheko omen zyn.

D. Soo't u belieft/ ick ſal twee man
met u nae den Koninck ſenden.

I. Wel ick ben te vreeden.

D. Hoe komt daer ſoo veel volcks/
die alle gheweer draghen?
oock hoor ick gheluydt van
Trompetten en Schermepen.

I. Dat is den Koninck met synen ſtaet.

D. Isſet alſoodan ſal ick hem ſelver tegen gaen
om hem ſelve reverentie te doen.

I. Wel/ gaen wy t'ſamen.

K. Wat zyn dat voor lieden die hier komen

I. Heer Koninck dat zyn lieden die komen
uyt verre landen/ hier door contrarie wind/
hadde garen verver ſing voor haer volck.

K. Doetſe hier komen/
dat ick ſe mach hoorren ſpreken.

I. Wel heer Koninck:
hier zyn ſe.

K. Wat zyt ghy voor lieden?
Wat komt ghy hier ſoecken?

D. Heer Koninck wy zyn Kooplieden/
die uyt verre Landen komen/
ende zyn door ſtorm hier verballen.

K. Hebt ghy lange in Zee gheweeſt?

D. Ontrent vier maenden.

K. Waer is u meninghe voorts te ſeylen?

Digitized by Google

jang mau bly maccanan,
carna kita adda lamma de laoet.
I. Baick beta pegi ſomba ken Sultan,
jang cappal dagang adda datan.
D. Jicka tuan mau, beta ſoeroh dua orang
ſarta moe pada Rayja.
I. Baick beta kaboel.
D. Boót appa datan bagitoe orang banja
ſammoenja tanggong ſinjata?
lagi beta deng'ar boenji
namſieri deng'an ſeroney.
I. Itoe Sultaen deng'an Rayat di'a.
D. Bagitoe? beta pegi diry hamba
ken ſomba aken dia.
I. Baick, pégy dua kita.
K. Orang appa itoe datan ſini?
I. Tuankoe itoe orang datan
derri négri iauw, ſini carna ang'in ſallach,
mau mackanan ken orang dia.
K. Soeroh kemaree,
jicka ako dapat deng'ar berkatta.
I. Baick Tuanko:
adda ſini.
K. Orang Maya ankou?
appa datan kamoe tjari ſini?
D. Tuanko kita orang ſoudagar
jang datan derri negry iauw,
karna toffaen goegor ſini.
K. Adda tun lamma de laoet?
D. Barang ampat boelan
K. Manna khandack kamoe poelang baleyer?

Digitized by Google

D. Onse meening is naer Bantam /
om Peper / Nagele Notemuscháte / en Folie /
ende alsoo wy nu hier verhallen zyn /
versoecken aen uwe Majesteyt
om hier eenich versch Water te halen /
ende eenighe verversing te koopen.
K. Wat Coopmanschap brengt ghy mede?
D. Wy brengen gout / silver / laken / korael /
yser / loot / tin:
ook allerley koopmanschap /
als spiegels / messen / scharen /
kammen / byllen /
trompen / slupten / glasen /
en watmen bedencken kan.
K. Dat is goet:
hier is ook van alles ghenoegh /
als koeyen / buffels / bocken /
ende van bruchten /
soo veel ghy van doen sult mogen hebben:
ook sal ick myn volck belasten /
dat sy u van alles verkoopen sullen.
D. Godt bewaer den Koninck.

De derde t'samensprekinghe, om in de Indische Landen verversinge te koopen, een Duytsman met een Indiaen.

D. Godt groet u myn vriendt.
I. U van ghelycken myn Heer.
D. Hebt ghy niet dat myn dient?
I. Wat syt ghy voor lieden?

Digitized by Google

D. Khandack kita mau ke Bantam
ken lada, Bong'a lawang, Bópalla, bas bas,
carna kita ſakuran gougor ſini,
mehon aken dulli ſerpada,
ken ambil de ſini barang ayer manis,
lagi ken bli barang mackanan.
K. Appa parviniaga kamoe bava ſerta?
D. Kita bava mas, pérack, ſackelat, pólam,
biſſi, tima itam, tima poútee:
lagi barang jenis jenis parvinjaga
bagi t'jierement, piſſou, gonting,
ſiſir, t'jirment matta,
gingong, banſi, katja,
lagi barang dapat t'jinta.
K. Baick itoe,
ſini poen adda banja barang barang,
bagi lemboe, karbou, cambing,
jang bókayou,
adda banja barang bergoena kamoe:
lagi ako ſoroh orang beta,
de iuwal ken kamoe ſamoenja.
D. Daúlat Túánko.

Jang tyga berkatta ſamma, dken bly mackanan dalam negry India, ſatoe orang Flandris daan orang Indiaen.

D. Alla bri ſalamat ſóbatkó.
I. De kamoe begitoe quiha'hy.
D. Tied adda baran mau beta?
I. Orang appa enkoú?

Digitized by Google

Waer komt ghy van daen?
D. Wy zyn Koopluiden uyt verre landen
ende souden geerne hier handelen.
J. Wat soeckt ghy voor waere?
D. Ick soeck eerbaer waere /
om myn boeck te eeten / die veel sierck zyn:
want wy hier wanende in See gebeeft zyn.
J. Dat is te lang in See te zyn /
ick soude veel haest sterven /
dat ick soo langhe op de See was.
D. Waren daer gheen lieden /
die ter See niet waren en wilde /
de werelt soude niet voorsien woorden.
J. Het is de waerheyt /
oock moet'er lieden zyn
die het landt ploeghen.
D. Seght vriendt / hebt ghy eenighe koeken /
schapen / koeyen / oft eenige vruchten?
J. Soo ghy wilt met myn gaen /
ick sal u van alles genoech wysen.
D. Is'et verre te gaen;
ick en gae niet garen voor beesten /
want'er dickwils veel wilt gedier is /
als Tygers / Lenosters / oft Slanghen /
daer ick ver vaert voor zy.
J. Het is hier by / over dese valy /
hier is geen gedier om vreese voor te hebben.
D. Wel laet ons dan gaen.
J. Segt my nu wat ghy al begeert /
ick sal u verkoopen wat ghy wilt.
D. Ick hebbe van doen ossen / koeken /

Digitized by Google

derri manna tun datan?
D. Kita orang soudagar derri negry laau,
mau viniaga de sini.
I. Aita maya tjari kamoe?
D. Beta tjari maccanan,
ken maccan orang beta, adda banja sakit:
carna kita ampat boelan dalam laoet.
I. Itoe lamma bena doudock de laoet,
Béta lécas mary poelang,
jickelou béta bagy lamma de laoet.
D. Jickelou tieda adda orang
jang tieda maau pégi de laoet,
jang dunja tieda sjappa liat dia.
I. Songo itoe,
lagi poen mau orang
jang de nangala tannah.
D. Catta sobat, adda tun barang cambing,
birobiry, lemboe, attoeu barang bokayou?
I. Jicka enckou mau ialan sarta beta,
barang barang amba toenjock kamoe.
D. Adda iaau de ialan?
beta tieda souka de ialan dalam outan,
carna banja kaly adda bénatang iahat,
bagi Harimou, Bádack, attou Oular,
jang de manna amma takot.
I. Adda sini ampir lepas pádang ini,
sini tied adda bénatang, ken adda takot.
D. Baick boela kita dua.
I. Catta beta appa khandack moe sakaran,
beta berjuwal kamoe barang souka.
D. Ako adda bergoena lemboe, cambing,

Digitized by Google

ende bruchten / als orangie-appelen / limoenen / granaet-appelen / benanes / melck / honich / suycker / suyckerriet / gheſtooten ryys / ende ongheſtooten ryys.

J. Wel / hier is van alles ghenoech.

D. Wat looft ghy dien Oss?

J. Wat wilt ghy daer voor geben / silver / oft wilt ghy ruylen met koopmanschap?

D. Ick sal u silver voor den Oss gheben / ende voor de bruchten sal ick ruylen andere waere.

J. Ghy sult my gheben / soo't u belieft / vijf groote realen / goet silver.

D. Dat is te veel / ick mach soo niet koopen.

J. Hoe veel wilt ghy gheben?

D. Ick sal u drie ende een half gheben.

J. Gy sult my vier ende een vierendeel geben.

D. Ick en mach niet lange dinghen / wilt gy een vierendeel min als vier hebben?

J. Wel neemt hem nae u.

D. Ghy moetse aen de schuyt doen brengen.

J. Dat sal ick doen / als ghy ghedaen hebt.

D. Hoe veel 't duysent vande limoenen / orangie-appelen / granaet-appelen?

J. Ghy sult gheben twee groote spiegels / vier druck glasen / ses scheer messen.

D. Ick sal gheben vier kleyne spiegels / ses messen / seven trompen / ende tien scharen.

J. Dat is te goeden koop /

Digitized by Google

lagi bokayou, bagi lymoen manis,
lymoen kapas, bodelyma, piſſang,
ſouſou, ayermadoe, ſakar, teboe,
braas, deng'an padee.
I. Baick ſini adda ſamoenja.
D. Barappa tun harga Lemboe itoe?
I. Appa tun maau bryken itoe, pérack,
attou mau tocker ken harta?
D. Amma bri pérack ken Lemboe,
jang bokayou beta toukar
ken arta lain.
I. Kamoe bri, jicka mau kita,
lima ryael béſar, pérack baick.
D. Itoe banja bena,
beta tieda dapat bli begitoe.
I. Barrapa tun mau bri?
D. Amma bri ken kamoe ting'a ampat.
I. Enkou bri ampat ſe ſoekoe.
D. Tieda beta dapat tauwar lamma,
tun mau coerang ſe ſoukoeu ampat?
I. Baick ambil la kamoe.
D. Tun oenjock dia ke ſampan.
I. Amma boat begito, tatkalla ſouda kerija kita.
D. Barrapa ſeriboeu itoe lymoen kapas,
lymoen manis, bodelima?
I. Enkou bri dua tjirrement beſar,
ampat katja minom, nam piſſou benjoukor.
D. Beta bri ampat tjirrement ketjil,
nam piſſou toujou gingong,
lagi ſépoelo gonting.
I. Itoe morra bena:

Digitized by Google

ick sonde beleeven zyn dan myn Meester.
D. Wel ick sal u deese twee hyllen
noch meer gheven.
J. Hout daer / ick mach niet langer staen.
D. Hoe veel sal ick gheven
voor de mate vande witte rijs /
melck ende honich?
J. Ghy sult t'samen gheven
een elle root laken / ende twee ellen swaert.
D. Ick sal u een elle groen /
ende een elle geel laken gheven.
J. Neemt wegh: wilt ghy yet meer?
D. Nu niet / het woort laet /
ghy moet my dit alles doen draghen /
ende den Os wel vast doen binden /
ende inde schuyt doen brenghen.
J. Hier zyn wel Arbeyders /
die geldt verdienen willen.
D. Ick had bedonghen te voren /
dat ghy dat selver doen most.
J. wel is dat alsoo /
dan sal ick dat laten doen.
D. Ghy moet ons alle daghe
brenghen dat wy van doen hebben.
J. Komt morghen weder /
ick sal u goede koop gheven.
D. Maer segt my eer ick gae /
is hier niet een huys te huuren /
om dan ons sieck volck in te legghen?
J. Sijnder veel siecke lieden?
D. Omtrent twintigh persoonen.

Digitized by Google

pongolo béta de bakeleyken amba.
D. Baick beta bri itoe dua tjirroment marta
lagi lebeh.
I. Ambil, amma tieda dapat diri lamma.
D. Barrapa beta bri
pada foukat bras poutee,
ayer foufoe, deng'an ayarmadoe?
I. Tuan bri ſamma
ſatoe gas ſackelat miera, dua gas itam.
D. Hamba bri kamoe ſatoe gas ſackalat yjouw,
ſatoe gas koning.
I. Ambil la: mau tun barang lain?
D. Sakaran tieda, patang hari datan,
tun ſoroh tangong ſini ſámoe'a,
lagi Lemboe, terékat tegoh
de Bava dalam ſampan.
I. Adda ſini orang Oúpáhan
mou brouſa ken derham.
D. Beta bro'at, douloeu,
jang dieri kita bowat itoe.
I. Baick adda bagitou,
beta ſoeroh bówat?
D. Tun dapat ſa hari hari
bava barang bergoena kita.
I. Datan iffock
beta bri morra ken tuan.
D. Lagi catta doulou amma ialan,
tied adda ſini ſatoe roema terzywa,
ken doedock orang ſakit kita.
I. Adda banja orang ſakit?
D. Barang dúa poelo orang.

Digitized by Google

J. Wat ſiechte hebben ſy?
D. Sy hebben veel den rooden hupchkoop/
daer zijnder die de kooztſe hebben.
J. Hier zijn veel lieden dier wel raet voor hebbē
oock ſalmen wel een hups vinden.
D. Wel morgen als de Boot komt/
om water te halen/ ſal ick mede komen.
J. Komt alſt u belieft/
ick ſal in hups blijven.
D. Het wordt donckter/ ick moet gaen/
het ſal middernacht zijn/
eer wy ſcheen komen ſullen/
want de rydier is lang om af te dryven.
J. Gaet/ God ſy met u lieden/
D. Blijft met Gode.

De vierde tſamenſprekinge, van eender die in een boſſchagie verdoolt is ende weder den wegh geweſen wordt.

Jacob een Duyts, Gabriel een Indiaen.

J. Hola hou/ en hoort daer niemant?
hou maets/ hou waer zijt ghy?
ick vrees/ick in dit bos verdwaelt zijn ſal
ick en ſie hier gheen wegh uyt te komen/
't is beſt ick op deſe bergh gae/
om te ſien oft ick een uythomſt ſien kan/
mijn dunckt ick inde baleye/
eenighe hupſen oft hutten ſie/
ick moet door deſe wildernis gaen/

Digitized by Google

I. Sakit maya adda día?
D. Banja adda ſakit prot bedarah,
adda poen jang adda de mam.
I. Adda ſini orang jang tau ken oúbat,
lagi poen dapat ſatou rouma.
D. Baick iſſeck tatkalla ſampan dátan
ken ambil ayer beta datan ſarta.
I. Datan manna mau kamou,
amma tingal de rouma.
D. Klam la amma mau iálan,
jadi ting'a malam
tatcalla kita datan ke cappal,
carna ſong'ay penjang ken hylier.
I. Pegi, Alla ſarta kita,
D. Tingal ken Alla.

Jang ampat barkatta ſamma, de ſatou orang beroutan dalam outtan, lagy poulang iálan de tonjoek orang

Jáackoub orang duyts, Jebrail orang Indiaen.

I. HOu, hou, tida ſyapa deng'ar?
hou teman, hou manna kamou?
takot amma beroutan ſini dalam outan,
tida beta liat ialan ſini ken calouwar,
baick amma ialan atas boukit ſini,
ken liat tida béta liat tempat calouwar,
takot amma kelih dalam padang
barang roema attou bobarong,
beta dapat ialan pada rimba ſini,

Digitized by Google

mijn dunckt ick volck hoore/
hier staet een man
die sal ick naer den wegh wyseghen/
Godt groet u mijn vyendt.

G. Godt gheve u gheluck heer/
van waer komt ghy soo voet?
ende soo besweet zijt?

I. Dat sal ick u seggheu heer/
ick ben met ons volck gheweest
in't bosch om voghels te schieten/
ende ben vanden wegh gheraeckt/
daerom ick naer yemant soeck
die mijn den wegh wysen wilde.

G. Hoe is uwen naem?

I. Mijn naem is Jacob/
ende hoe hiet men u?

G. Men hiet mijn Gabriel.

I. Dat is een goede naem.

G. Segt my Jacob waer wilt ghy zijn?

I. Ick waer garen in onse schepen
die daer op de Rede gheanckert zijn.

G. Ghy zijt hier te verre uyt den wegh/
eñ moogt van avont niet inde schepē komē.

I. Ick soude noode aen landt vernachten/
ons volck soude dencken
oft eenigh quaet my aenghekomen waer.

G. Blyft hier te nacht slapen/
morgheu sal ick met u gaen
om den wegh te wysen.

I. Alst anders niet zijn en mach
moet ick patientie hebben.

Digitized by Google

takot amma deng'ar orang:
ſini terdiri ſe orang
dia beta tanja ialan.
Eſſalemsalecom kya'y.

G. Alla bri ſalamat kita tuan,
derri manna tun ſekeen myemh
deng'an berplouch.

I. Amma bercatta ken tuan,
beta ſouda ſerta téman kita
dalam outan ken bounouh bourong,
beta berouran de iálam,
carna itou beta tjari barang ſjappa,
jang mou toenjock ialan ken amba.

G. Appannema tuan?

I. Namma beta Jaackoub,
lagi bagi manna namma tuan?

G. De bri namma beta Jebrail.

I. Itou namma baick.

G. Catta beta Jaackoub manna mau anckou?

I. Souka beta dalam cappal kita.
jang de tlock ſini berlabo.

G. Anckou ſini iáau de ialan,
tieda dapat perang itou datan dalam cappal?

I. Soukar beta bermalam ke darat,
teman kita takot
barang iahat datan ken amba.

G. Tingal ſini tidor malam ini
iſſock beta begi ſamma kita
ken toenjock ialan.

I. Iickelou tieda dapat lain
appa daya beta.

Digitized by Google

G. Want het is perijckel
by nacht te gaen bande Tygers.
J. Ick sal dan blijven ghelijck ghy segt /
maer ick hebbe grooten honger en dorst /
want ick lange gheloopen hebbe
door bosschen en wilder nissen /
ende hebbe my aen den doorn ghequest.
G. Komt in huys ick sal u eeten doen geven /
ende sal een hoen doen dooden.
J. Geest my eens wijn de palm te drincken /
eñ geeft my een jonge Kokes-noot t'eeten.
G. Komt laet ons gaen
het eeten is ghereedt.
J. Gaet ghy eerst sitten /
ick sal naer komen sitten.
G. Hola / laingt daer water /
om de handen te wasschen /
nu eet Jacob / ghy en eet niet.
J. Ick doe niet dan eeten.
G. Proeft van dat ghesoden
oft ghebraden hoen.
J. Het eeten heeft goede smaeck /
want ick goeden honger hadde.
G. Dat is goet / maer drinckt eens
van desen Wijn.
J. Wijn dunckt dat'et gebranden Wijn is.
G. Jae't / men brantse van Rijs.
J. Sullen wy niet slapen gaen /
want wy moeten morghen vroech op?
G. Alst u belieft /
u slaep plaets is ghereedt.

Digitized by Google

G. Carna adda miskil
malam berjalan ken Herrimou.
I. Amma tingal bagi katta tun,
wellakin beta banja lapar deng'an daga,
carra lamma beta lari
dalam outan daan rimba,
lagi amma louka pada doury.
G. Maſſock de rouma beta ſouro bri maccan,
jang de ſouro ſommele ayam ſekoer.
I. Bri beta ſakali tuack ken mynom,
deng'an ſatou Nyour mouda ken maccan,
G. Boula kita maccan,
maccanan ſouda ader.
I. Doudock tun doulou,
kita doudock commediën.
G. Hou, bri la ayer
ken baſſo tang'an kamou,
mackan Jaackoub, tida maccan.
I. Beta tida bowat la'in ke maccan.
G. Raſſa pada ayam reboes,
attou ayam pangang.
I. Jang maccanan adda ſedap raſſa,
carna lapar beta tain adda.
G. Baick itou jang mynom ſakali
derri Arack itou,
I. Amma fikir itou Arack âpi.
G. Ija, de brouſa deri Bras.
I. Tida kita pegi tidor,
carna iſſock kita bankit derri pagi?
G. Tatkalla ſouka mou,
tempat tidor ſouda aſſil.

Digitized by Google

I. Hola Gabriel sullen wy niet op /
om op den berch te gaen?
G. Het is noch te broech /
gy moocht noch wel een nuve slapen.
I. Neen / het is dach / laet ons op.
G. Wel ick sal komen.
I. Wat wegh sullen wy gaen?
G. Wy moeten door die bosch gaen /
dan komen wy by een rivier /
daer wy door moeten gaen.
I. Is de rivier seer diep?
G. Tot over de knyen.
I. Moeten wy dan noch verre gaen?
G. Van daer moetē wy over eene hoogre berch
en de koomen in een valeye.
I. Maer in dese bosschagie
zyn hier gheen sieke roovers /
die de lieden haer goet benemen?
G. Ja / hier komen dan onse vyanden /
die de lieden vanghen
en rantsoen gheven.
I. Soo ist hier niet sonder groot perijckel?
G. Somtijts doodense sy die lieden wel.
I. Segt Gabriel /
als wy over deese berghe zyn /
sullen wy dan de scheepen sien moghen?
G. Wy sullense terstondt mogen sien /
dan moeten wy de rechterhandt om gaen.
I. Moeten wy Oost of West gaen?
G. Een weynich Zuydt /
daer nae Noordt aen.

Digitized by Google

I. Hou Jébrail tieda kita banckit,
ken pegi de iálan?
G. Barou lági.
tun dapat lagi tidor ſejam.
I. Tieda, ſeangla, banckit kita.
G. Baick beta datan.
I. Ialan appa kita pégi?
G. Kita dapat jalan dálam outan ſini,
poulang kita ſátoe ſong'ey,
jang kita iálam ſibrant.
I. Song'ey itou adda dálam?
G. Lepas loutut.
I. Ialan kita iaau derri ſana?
G. Derri ſana ialan kita de átas boukit tingi,
e poelang dalam ſatou padang.
I. Lagi dalam outan ſini
tied adda orang merbodt
jang de ambil arta orang,
G. Ija, ſini datan orang ſoutrou kita,
de tangkap orang
daan de ſouro tebous.
I. Jicke begien adda miskil beſar ſini?
G. Barang cali poen de bounoch orang.
I. Catta Jebrail,
jicke kita lepas boukit ſini,
dapat kita liat cappal?
G. Kita dapat liat ſahat lagi;
derri ſana kita ialan ke kánan.
I. Dapat kita ialan Timor attou ke Bárat?
G. Sekit ke Sálatan,
commediën ke Outara.

Digitized by Google

J. Ick sien de strand ende de Zee /
waer van ick seer blyde zy /
ick sal (wil God) nu haest t'scheep zijn.
G. Wat sult ghy my gheven /
dat ick u den wegh ghewesen hebbe?
J. Men sal u wel betalen
als ick t'scheep kome.
G. Wel ick sal moyghen weder komen /
ick moet nu weder naer huys.
J. Gaet /
Godt sy met u.

EYNDE.

De vyfde tsamen sprekinge, om te leeren koopen ende verkoopen.

Lucas, Jan, Moyses.

L. Godt gheeft u gheluck Jan.
J. Ende u alsoo Lucas.
L. Wat maeckt gy hier so vroech in de kaude?
hebdy hier langh geweest?
J. Omtrent een ure.
L. Hebt ghy veel verkocht van daghe?
J. Wat soude ick alreede verkocht hebben?
ick en hebbe noch geen haut-gift ontfangē.
L. Noch ick oock niet.
J. Hebt goeden moet / 't is noch vroech /
Godt sal ons eenige kooplieden toesenden.
L. Myn dunckt hier komter een /
myn Heer wat wilt ghy koopen?

Digitized by Google

I. Beta liat páfit deng'an Láout,
ken manna beta ſouka banja,
amma (Inſialla) ſakaran lácas dalam cappal.
G. Appa tun bri ken bẽta,
carna amma tounjock ialan?
I. De bayer baick ken tun
tatcalla beta dálam cappal.
G. Baick iffock amma poulang,
ſakaran beta combaly ke rouma.
I. Pegy,
Alla ſarta kamou.

SOUDAHAN.

Jang lima berkatta ſamma, ken bereyer blã daan iuwal.

Sy Lucos, ſy Johan, ſy Mouſa.

L. ALla de bri ſalamat Johan.
I. De tu'an poen begitou Lucos.
L. Appa bowat pagi hari dalam ſoujock?
adda tun lamma de fini?
I. Barang ſejam.
L. Adda iuwal banja hari ini?
I. Appa dapat iuwal begien hari,
belom beta trima barang harga.
L. Lagi beta poen tida.
I. Jang'an tjinta, lagi hari barou,
Alla de ſouroh barang ſou dagar ke maree.
L. Takot beta ſini datan ſatou,
tuan appa mau bli?

Digitized by Google

belieft u yets te hoopen?
beſiet of ick niet en hebbe dat u dient /
hout huiven inde winckel /
ick hebbe hier goet root-ſcharlaken /
oock ſwart / geel / groen / purper /
voorts van alle kolueren wat ghy begheert /
oock heb ick linne-laken dat fijn is /
goet zyde-laken / goet ſluweel /
gheblome-ſluweel van alle ſoorten /
dammaſt / ſatijn / kammelot /
roode-koralen paternoſters /
voorael in tacken /
fraye ſpiegels /
glasen om uyt te drincken van alle ſoorten /
pampier / brillen van alle ghelichten /
ſoo ghy een goet roer of rappier begeert
ick heb ſe die goet zyn /
eyſcht wat u belieft / ick ſal u laten beſien /
het ghelicht ſal u niet koſten.

M. Wat koſt d' elle van dat laken?
L. Het koſt een tayael d' elle.
M. Dat is te diere voor my.
wat geit d'elle van dit kamelot?
L. Ghy ſult er af betalen beliefuet u /
ſes maes voor d' elle.
M. Het is te veel / want het is groof.
L. Met verlof / beſiet het wel /
het is fijn ende heeft goede glantſe.
M. Sal 't zyn kolurr niet verſchieten?
L. Soo het zijn verw niet en hout /
ick ſal u gheit weder gheven.

Digitized by Google

mau bli barang barang,
liat jicke beta tied'adda khandack kita,
maſſock dalam kedey,
ammá adda ſini ſakalat niera baick,
lagi itam, koning, yjou, lambayong,
poelang barang warna kamoe mau,
adda poen par amba kajin jang alus,
kajin ſultra baick, mockemal baick,
mockemal bergong'a derri barang ienis.
moſſayjar, attelas, ſouf,
polem niera bertsebeh,
polam bertjabang,
tjirrement baick,
cattja permynom'an barang ienis,
cartas, tjirment matta ienis ienis,
jicke tun mau ſatou badil pedang baick,
adda par beta jang baick,
pinta barang khandack mou, beta bri liat,
ken liat tida bri harga.

M. Barrapa harga ſegas ſackelat itou?
L. Harganja ſe tayeel ſe gas.
M. Harga beſar pada beta,
barpa harga ſegas ſouf ini?
L. Tuan bayer jickelou mau kamou
nam maes ſegas.
M. Mahal bena, carna caſſar.
L. Sentaby, liat bai baick,
adda alus jang ayer poen baick adda.
M. Tida beroubah warnanja?
L. Jicka tida tingal warnanja,
amba poulang derham kamou.

Digitized by Google

M. Wel / seght wat ick geven sal.
L. Ick heb ghesept / ses maegs.
M. Ick mach soo veel niet gheven.
L. Wat sal ick hebben / biet ghy niet?
M. Wat soude ick bieden?
ghy hebt my te veel gheloost.
L. Ick en hebbe /
maer het en is niet ghesept /
dat ick niet min geven en sal /
segt wat ghy daer voor gheven wilt?
M. Ick salder voor geven drie maegs /
drie Compang.
L. Ick en macht soo niet gheven /
soud ick het soo gheven /
ick soude verliesen /
ick hebbet hier wel /
dat ick u voor dien prijs gheven sal /
maer ten is soo goet niet /
ick sal u wel laten sien /
dat ick voor minder gheven sal /
dan ghy moocht niet beter doen /
als wat goets koopen /
al waren wy broeders /
soo soud ick u /
niet beters konnen gheven.
M. Wilt ghy mijn gheldt hebben?
L. Alsoo niet mijn Heer.
M. Ick sal noch een maegs
en een Compang meer geven.
L. Ick en mach / ick soude verliesen.
M. Ick en kan niet meer gheven.

Digitized by Google

M. Baick, catta barrappa beta bri?
L. Souda beta katta, nam maas,
M. Tida beta dapat bri ſekien.
L. Barpa tun harga ken amba?
M. Appa tauwar beta?
béſar tun harga ken amba.
L. Tid adda,
lagi tida ter katta,
jang beta tida bri courang,
catta barrapa tun mau bri?
M. Beta bri ken itou tiga Maas,
tiga Coupang.
L. Tida béta dapat bri begitou,
jicka beta bri ſekien,
amma morougy,
amma adda jang de ſini,
beta bri kamou harga begitou,
wellákin tid'adda baick bagi itou,
beta bri liat ken tuan,
áko bri courang,
wellakin tun tida dapat bowat lain baick
ken bli barang jang baick,
jicka kita poen ſoudára,
beta poen tida,
dapat bri jang baick lain.
M. Mau tuan derham beta?
L. Tida begitou tuan.
M. Beta bri lagi ſa Maas
ſa Coupang lebeh.
L. Tida dapat, amma morougy.
M. Amma poen tida bri lebeh.

Digitized by Google

L. Wel in den naem des Heeren /
gaet elders hesien
oft ghy beter koop vindt /
ghy sult het nerghens hebben
voor beter prijs /
ick hebbe u de macht soo goede koop te geven
als yemant inde stadt /
maer ick moet wat winnen /
ick sit hier in myn keseem niet
om te verliesen /
ick moet'er af leven /
ghy weet wel dat alle dinck dier is /
daerom moet dat een het ander volgen /
ist dat ghy niet gheven en wilt wijf maeg /
ick en kan u niet helpen /
ghy zijt te voet.

M. Dat ben ick selver.

L. Men mach aen u niet winnen /
dat een yeghelijck soo voet waere
als ghy zijt / ick soude wel mogheu
myn winckel toeslugten /
want ick soude de kost niet winnen.

M. Ghelijck ghy segt.

L. 'T is selver waer.

M. Nu hoort een woordt.

L. Wel segt / ick sal hooren.

M. Ick sal gheven een Coupan minder /
als vijf maegs.

L. Het is te weynich /
ick en macht soo niet gheven.

M. Wel / sal ick 't niet hebben?

Digitized by Google

L. Baick biſmilláa,
pégi tenpat láin
líat jicke dapat bly morra,
tieda tuan dapat tenpat lain
harga courang,
amma dapat bri harga ſékien
bagi barang orang dalan bendar,
wallakin mau beta laba ſedekidt,
beta tieda doudock ſini dalam kedey
ken morougy,
mau beta idop ken ini,
tun taau barang barang adda mahal,
carna itou ſatou ekot lain,
jickelou tida mau bri lima maes,
tied'ako dapat tompo,
tuan kykir banja.

M. Songo beta begitou.

L. Tieda dapat berlabba pada tuan,
jicka ſammoenja kykir begitou
bagi kita, beta dapat la
toutoup kedey amma,
carna tida dapat brulle maccanan beta:

M. Bagi katta kamou.

L. Itou ſongo.

M. Boula deng'ar ſepattah.

L. Baick katta, beta deng'ar.

M. Amma bri courang ſa Coupang
lima maes.

L. Sedekit iouwa,
beta tida dapat bri begitou.

M. Begimanna, iady ken ako?

Digitized by Google

L. Om die wijs niet.
M. Wel bluyft met Godt.
L. Gaet / Godt zy met u /
komt neemt het /
ick en mach u niet laten gaen /
om dat ghy mijn een ander reyse
het gelt weder gunnen wilt /
maer het is te goeden koop.
M. Dat segt ghy / ick seggh e
dat het te diere is /
ghy hebt mijn bedroghen.
L. Ick schelde u quijt
ist dat ghy qualick te vreden zijt.
M. Het waer schande dat ick sulcx dede /
hout daer u ghelt / hoe veel ist?
L. Ick hebt gherekent / het bedraecht
elf tapeel / acht maes / drie coupang.
M. Isset alsoo wel gherekent?
L. Ja / het is alsoo recht.
M. Wel hout daer telt u geldt.
L. Dit ghelt is niet goedt.
M. Waerom en is het niet goet?
L. Om datter veel ghescheurt /
ghescheert / ock ghebroken is.
M. Wel sockter uyt die niet goet zijn /
ende gheefse mijn weder.
L. Dat sal ick doen.
M. Gheeft mijn een coupang weder
dier te veel is.
L. Ick en hebbe geē kassē van dage ontfangē.
M. Om ons te schenden vanden ander /

Digitized by Google

L. Harga bigítou tida.
M. Baick tingal ken Alla.
L. Pegi, Alla ſarta mou,
maree ambil la,
beta tida dapat íalan kamou,
carna tun lain káli pada beta,
poulang ken derham,
wellakin morra béna.
M. Itou tun katta, amma catta
jang máhal béna,
tun ſouda berdeng'ou d'ako.
L. Ako lepas enkou,
jicka tida ſoucka kamou.
M. Itou malou jicka beta keryja begitou,
ambil derham tun, berrapa iady?
L. Souda beta kekiera, iady
ſeblas Tayeel, delapan maes, tiga coupang.
M. Adda baick bekiera begytou?
L. Ija, begitou betoul.
M. Baick ambil la derham kamou.
L. Derham itou courang.
M. Carna appa courang.
L. Carna banja tjirah,
ſombing, lagi pattah.
M. Baick pilleh jang tida baick,
poulang ken amba.
L. Beta Keryja begitou.
M. Sa coupang combaly ken beta,
jang adda lebeh.
L. Beta belom trima kas hari ini.
M. Carna tjerey dua kita,

Digitized by Google

so sal ick dit kleyn hoopke voor de compāg nemē

A. Nemet / ghy mooght my een ander reyse weder wat meerder geven.

M. Dat wil ick doen (beliefvet Godt)

A. Wilt ghy u goet ghedraghen hebben / ick sal 't mijn knecht doen draghen.

M. Ten is geen noot / ick sal 't wel draghen / blijft met Godt.

A. Grooten danck mijn heer / als ghy yet van doen hebt komt tot mijn / ick sal u goeden koop geven.

M. Wel ick sal komen.

A. Godt zy met u mijn heer.

Wy hebben hier ghesproocken van Tayeelen, Masen, Coupāg ende Kassen, 't welck is Arcksins geit; in Amsterre moet een Tayeel sestthien Maes, een Maes heeft vier Coupang, een Maes moet vierduysent en vijf hondert Kassen.

De seste tsamen sprekinghe, om een schult te eyschen.

Joseph, Adam, Isaac.

J. Godt groet u mijn heer.

A. Ende u alsoo vriendt.

J. Ghy weet wel waerom ick hier kome / doet ghy niet?

A. Neen ick seecker.

J. Hoe / weet ghy niet wie ick ben?

A. Neen / wie zyt dy?

J. Hebt ghy vergeten dat ghy laetst koopmanschap met my hebet?

Digitized by Google

beta ambil maukó ketjil pada coupang ini.
L. Ambil, kamou lain kali tun bri
ſekit lebeh.
M. Hamba bowat pegíen (inſi Alla)
L. Tuan mau ſouro bava berang barang kamou,
beta ſouro pada ſakey hamba.
M. Tidang appa hamba dapat bava,
tingal ken Alla.
L. Somba beta ken tuan hamba,
tatkalla tuan barang bergouna,
datan pada hamba,
beta bri harga morra,
M. Baick hamba datan.
L. Alla adda ſarta tuan hamba.

Jang num berkatta ſamma, ken minta outang.

Joeſoef, Adam, Iſaack.

I. Eſſelam kia yi.
A. De kamou begitou ſobat.
I. Tun tuuu carna appa beta datan ſini,
tida tauw?
A. Songo tida,
I. Begimanna tida kénal ken dáko?
A. Tida, ſjappa enckou?
I. Adda ſoupa jang tun arícen
viníaga ken beta?

Digitized by Google

A. Dat is seker waer.
J. Wanneer sal ick myn gheld hebben?
A. Ick en hebbe seker nu gheen gheld /
ick hebbe al myn gelt / dat ick hadde /
de lieden ghegheven /
ghy moet noch acht daghen wachten.
J. Ick en mach niet langher wachten /
ick moet betaelt zijn /
ick hebbe lang ghenoech ghewacht /
maeckt dat ick gheld hebbe /
oft ick sal u doen banghen /
oft stelt myn borghe.
A. Hoe veel ist dat ick u schuldigh ben?
J. Dat weet ghy wel.
A. Ick heb 't seker vergheten /
ick heb 't geschreven maer weet niet waer.
J. Gy zijt myn schuldich thien Tapeel / vier
maes / is 't niet waer? is 't soo niet?
A. Ick gheloobe seker dat het alsoo is.
J. Ghy hadt myn belooft gheld te gheven
over twee maenden /
maer ghy en hebt u woordt niet gehouden.
A. Het is wel waer /
maer ik en hebbe geen gelt konnen krygen
van de geene die my schuldigh waren.
J. Daer en hebbe ick niet mede te doen /
doet u betalen.
A. Ja als de lieden gheen gelt en hebben
wat sal ick hen lieden doen?
ick moet wel beyden tot dat zijt hebben /
men behoort soo straf niet te zijn /

Digitized by Google

A. Itou ſongo.
I. Mannacalla beta brulle derham?
A. Beta tied adda ſakaran derham,
hamba ſouda bri derham ſamou'á pada beta
áken orang,
mau tuan nanty lagi de lapan hári.
I. Tida beta dapat nanti lagi,
bayer ken beta,
amma lamma bena bernanty,
kerija beta brulle derham,
attou beta ſouro tankap,
attou bri orang Enkouwy.
A. Barapa hamba beroutang ken kamou?
I. Tau la kamou:
A. Songo beta loupa,
áko ſouda ſourat jang tida taau kémanna.
I. Outang tun ken ako ſepoulo Tayeel ampat
maas adda benar? tida begitou?
A. Takot ſongo begitou.
I. Souda kita bejanjy ken bri derham beta
moula duwa boulan,
lagi katta tun tida ſach.
A. Itou ſongo,
wellakin tida beta brulle derham
derri jang beroutang ken hama.
I. Maya hierou hamma ytou,
ſouro bayer ken tun.
A. Ija mannacalle orang tida berderham,
appa dapat kerija ken día?
beta dapat nanty tatcalla dia adda,
tida baick orang nakal ken láin,

Digitized by Google

wy behoren te hebben medelyden met malcanderen / alsoo ons God bevolen heeft.

I. Het is wel waer /
maer ick heb lang ghenoech ghewacht /
ick en mach niet langher wachten /
Want de lieden dien ick schuldich ben /
en willen ook niet langher beyden /
ten waer dat / ick soude wel langer wachten.

A. Komt hier wyender /
dese man sal voorghy voor myn blyven.

I. Sal hy't doen? ist waer wyender?
Wilt ghy voorghy blyven voor desen man?

I. Ja ick / hoe veel is hy u schuldigh?

I. Het is thien Tayeel / hier Maes.

A. Hoe / is't soo veel?
ten is niet soo veel.

I. Het is inniers.

A. Ten is seker / ick wilt wel sweeren /
datter soo veel niet en is.

I. Hoe veel is het dan?

A. Ten is niet meer dan neghen Tayeel /
ghy hebt myn selfs gheseydt.

I. Hebbe ick't u gheseydt? ick en doe.

A. Ghy hebt inniers.

I. Wel / alsoo zyt dan /
myn dunckt nochtans dat het thien is /
maer ick ben te weeden /
na dat ghy seght dat het niet meer en is /
wanneer sal ick betaelt zyn?

A. Binnen thien daghen.

I. Ick bens te weeden / maer hout u voordt.

Digitized by Google

mau kita ſayang ſamma ſamma,
begi ſabda Alla.
I. Benar la,
wellakin lamma béna beta nanty,
tida dapat beta nanty lagi,
carna orang hamma outang,
tida ja mau nanty lagi,
jicka tida begitou, beta nanty lagi.
A. Maree túan,
orang ini tingal enkouwy beta.
I. Mau día? ſongo itou túan?
tun enkouwy orang ini?
I. Ija, berrapa día beroutang ken kamoe?
I. Adda ſapoulo Tayeel, ampat Maes.
A. Begimanna adda banja?
tida adda ſekíen.
I. Adda,
A. Songo tida, beta mau barſompa
tid'adda ſekíen,
I. Jang barapa adda?
A. Tid'adda lebeh ſembylan Tayeel,
tun katta diery ken amba.
I. Adda beta katta? tida adda.
A. Adda,
I. Baick begitou,
jang pada fikir amma adda ſapoulo.
wellakin kaboul hamba,
carna kamou katta tida lebeh,
mannakalle enckou bayer beta?
A. Dalam ſapoula hari.
I. Kaboul beta, jang'an tida.

Digitized by Google

A. Dat sal ick doen (belieft het Godt)
J. Indien hy u niet en betaelt
ick sal u betalen.
J. Ick ben te vreden / blijft met Godt.
J. Gaet / Godt ghelepdt u.

De sevende tsamen sprekinge, om na den Wegh te vraghen, met andere ghemeene propoosten.

Pieter, Robbert.

P. Godt behoet u heer Robbert
R. Godt gheve mijn heeren een lanck leven.
P. Hoe gaet het al met u ghesontheyt /
sedert dat ick u laetst sach?
R. Dus ende alsoo.
P. Mijn dunckt ghy soo wel niet en waert /
ghelijck ghy pleecht.
R. Waer aen siet ghy dat?
P. Aen u aensicht dat soo bleeck is
R. Ick hebbe wijf oft ses mael
sterck de koortse ghehadt /
die my seer gheswacht hebben /
soo dat ick gheen appetyt en hebbe.
P. Dat is een quade sieckte /
maer waer rydt ghy soo properlijck?
R. Naer Atchein inde groote Feestdach.
P. Ende ick oock is 't dat ghy wilt /
wy sullen samen rijden.
R. Het belieft my wel /
maer ghy rydt wat te seer voor my:

Digitized by Google

A. Begytou jouwa (inſi Alla)
I. Jicka dia tida bayer ken tun,
beta bayer ken tuan.
I. Kaboul beta, tingal ken Alla.
I. Pegi, Alla ſarta kamou.

Jang toujouh berkatta ſamma, aken tanja ialan deng'an berkata kata jang láin.

Pedro, Robbert.

P. Alla de toulong kamou tuan Robert.
R. Alla bri ken tuan tuan idop lamma.
P. Begi manna adda toubo kita,
ſedang hamba kelich jang doulou?
R. Sáhaja bagytoe,
P. Pada fiker beta tida adda bagi baick
jang bagi doulou.
R. Carna appa tun liat itou?
P. Aken mouka mou, poutjack roupa.
R. Beta adda lyma attou nam caly
ſang'at de mam,
de manna leteh ken hamba,
jang maccanan tida loulus.
P. Itou penjakit iahadt,
lagi manna kamou berkouda poulehan poule-
R. Ke Atche dalam hari beſar. (han?
P. Beta poen, jicke mau tuan,
dapat bergouda ſamma ſamma.
R. Mau la pada beta,
wellakin kita begouda pantas béna.

Digitized by Google

P. Laet ons ryden soo u belieft /
't is my alleens / want myn paerdt
gaet wel machtelycken.
R. Ende het mijn gaet wel hart.
P. Inden naem Gods laet ons ryden.
R. Wat lieden zyn dat / die voor ons gaen?
P. Ick en kenſe niet 't zyn hooplieden /
laet ons wat aenryde om haer t' achterhalē /
want ick ſorghe wy uyt den wegh zyn.
R. Wy en zyn niet / en hebt gheen vreeſ
P. Nochtans is 't goedt datmen waeght.
R. Waeghet deſen ſchaepharder.
P. Myn vriendt waer leydt den wegh /
om te gaen naer Arcken?
S. Al recht voor u / niet gaende
de rechter of de ſlincherhandt /
tot dat ghy komt
by eenen grooten hooghen boom /
dan ſlaet ter ſlincker handt omme.
P. Hoe veel mylen zyn wy van hier
tot het naeſt Dorp?
S. Twee mylen en een half /
een weynigh meer.
P. Laet ons dan gemackelyck ryden /
want ick ben uyt de ſorghe /
ick ſie de boom daer hy ons af gheſeyt heeft /
het is ſeer ſtofachtich /
het ſtof maeckt my blint.
R. Neemt dat taffata
om voor u ooghen te doen /
het ſal u beſchermen voor het ſtof /

Digitized by Google

P. Ialan begi ſouka tuan,
jang de kamy ſamma la carna gouda beta
ialan ſedap.
R. Lagi de kami ialan ſakittan.
P. Biſmilla ialan kitta.
R. Orang appa itou, jang ialan adapan kita?
P. Amma tida kenaladda ſoudagar,
ialan lecas agar kita dapat dia,
carna takot beta kita delouwar ialan ſouda.
R. Tida la, jang'an takot la,
P. Wellakin baick bertanja.
R. Tanjaken combala itou.
P. Tuan manna ialan
ken ialan ke Atche?
S. Betoul adapan kita, jang an ialan
ke kanan attouke kiery,
ſelamma tun datan,
ampir ſatou pohon beſar tingy,
de ſana kita ialam ke kiery.
P. Barappa iam adda lagi derry ſini,
jang moula compong.
S. Tinga tiga iam,
ſedekidt lebeh.
P. Ialan kita poulehan,
carna hylang la takot,
beta liat póhonkayou, jang dia katta tain,
adda dully banja,
clam matta beta derry dully.
R. Ambil taffata itou
ken ekat adapan matta mou,
jadi berdiding kita ken abou tannah,

Digitized by Google

ende voor de Sonne.

P. Ten is gheen noot /
want de Sonne gaet onder /
ick hebbe sorghen dat wy by daghe.
inde stadt niet en sullen komen.

R. Het ergste is / dat desen wegh
soo ghelyck is van straetroovers /
die de lieden haer goet benemen /
men setten hier laetstmael af
eenen rijcken Kooplaen / by desen boom /
d'welck my doet vreesen
van afgheset te worden /.
is 't dat wy niet voor ons en sien.

P. Het is geen noot / ick sie den toorn
die inde stadt op de groote kercke staet.

R. Selter het sal laet zijn en donckter
als wy inde stadt gheraken

P. Met oorloff / men sluyt de poorten niet
voor acht uuren.

R. Soo veel te beter / want ick blyve
niet garen buyten der stadt.

P. Noch ick oock niet.

R. Laet ons die lieden vraghen
waer de beste herberghe is inde stadt.

P. En sorcht daer niet voor /
ick weet de beste plaets inde stadt
't is inde rode leeuw / inde Portugese straet /
laet ons wat aenryden / ick bidts u!
want my dunckt dat men de poorten sluyt.

R. Ick ben soo moede /
dat ick niet sonde konnen voorder komen /

Digitized by Google

lagi ken matta hari.
P. Tid'ang appa,
carna matta hari moſſock,
beta takot kita pada ſe'ang hari
tida maſſock bender.
R. Jang iahadt adda ialan itou
adda miskil derry orang merbot
jang de ambil arta orang,
de ſini ary'een déa merbot
ſatoe ſoudagar kaya, ampir pohon kayou ſini
ken itou amma takot
de merbot kita
jickelou kita tieda kawal baick.
P. Tiedang appa, beta lyat pyel,
jang adda dalam bender atas moskit beſar.
R. Songo hari petang deng'an clam
tatcalle kita maſſock bender.
P. Sentaby, tida de toutop pintou
doulou pada de lapan iam.
R. Baick ytou, carna beta ſouker
bermalam de louwar bender.
P. Lagi hamba poun tida.
R. Tanja kita aken orang
manna pinda baick dalam bender,
P. Jang'an tjinta ken ytou,
beta taau jang tempat baick dalam bender,
adda alamat ſing'a miera, dalam Campon frangy
boula kita paſſang gouda, ako ſomba tun,
carna takot de toutop pintou.
R. Beta kidjang begitou,
jang amma tida dapat iaau lagi,

Digitized by Google

ende dat meer is / mijn gaedt hynckt /
ick denckte dat het vernaegelt is /
oft gequest op den rugghe /
daer van gaet hy soo onsachte /
dat mijn dunckt mijn ribbē gebrocken te zijn.

P. Laet ons in gaen.

A. Godt danckt dat wy hier zijn.

FINIS. gaet daer de beste wijn is.

De achtste tsamenspreekinghe, om Peper te doen weghen, ende te ontfanghen.

David, Abraham, den Koninck, den Sabandaer ende den Peper wegher.

D. HOu Abraham zijt waecker /
het is dach / laet ons opstaen.

A. Mijn hooft doet mijn wee /
ende mijn oogheu schemeren /
laet mijn noch een luttel slapen.

D. Het sal wel beteren /
als ghy op zijt.
wy moeten binnen by den Koninck gaen /
ende een schip verhoeren /
dat wy Peper ontfangen mogen.

A. Wel ick beng te bzeden / laet ons gaen /
maer hebben wy noch ichtighe sacken
om de Peper in te doen?

D. Zijnder niet ghenoch / hoopter meer.

A. Sullen wy geen silver mede nemen /
om den Koninck te bzenghen?

Digitized by Google

lagi gouda beta tjapick la,
takot labang berſallah maſſoch,
attou loucka de ba laccan,
carna itou dia ialan ſakittan,
jang amma raſſa pattah rouſock beta.
P. Maſſock la kita.
R. Alhemdellilla kita de ſini.

Souda, *SOUDAHAN.* pegi mynom de pakan.

Jang delapan berkatta ſamma, ken ſouroch timbang lada, lagi de trima.

Dasset, Ebrahim, Sultaan, jang Sabandaar, lagi orang tymbang lada.

D. HO Ebrahim iagga,
ſejang ſouda, boula kita banckit,
A. Cappalla beta ſakit,
lagi matta beta berpéning,
beyer amba tidor ſekit lagi.
D. Sombó poulang
tatcalla tun ſouda banckit,
mau kita pegi maſſock dalam pada Radja,
jang minta ſatou ſiap,
iany kita dapat trima lada.
A. Baick kaboul beta, boula dua kita,
wellakin adda kita lagi karong ſoch,
ken bobo lada dalam.
D. Jicke tida pada bli lagi.
A. Tida kita ambil perach ſarta,
ken bava pada Sultaan?

Digitized by Google

D. Ja neemt twee sackens mede /
yder sacken van drie hondert groote ryalē.
A. Als wy nu binnen komen /
sal den Koning
al voor sitten om te spreken.
D. Ick hebbe hem ghesien /
doet hem reverentie /
ick sal hem aenspreken /
om Peper te doen weghen.
A. Wel doet alsoo.
D. Eere sy uwe Majesteyt /
mijn versoeck aen uwe Majesteyt is /
dat uwe Majesteyt ghelieve dese ryalen
te laten tellen ende ontfangen /
ende den Sabandaer gelieft te ghebieden /
om ons Peper te doen weghen /
want onsen tijdt aenkomt om te vertrecken.
K. Hoe veel tijdts hebt ghy noch
al eer ghy lieden vertrecken wilt?
D. Wy hebben noch twee maenden /
dan ist de Moeson van den Oosten wint.
K. Wel laet dē Sabandaer de ryalen ontfangē
ick sal hem ghebieden dat hy u lieden
alle daghe Peper doet weghen /
tot dat u schepen gheladen sullen zyn.
D. Eere sy den Koninck /
tot hoe veel sullē wy de baer Pepers betalē
K. Den Sabandaer sal dē koop met u malē.
D. Dat het mocht in presentie
van uwe Majesteyt gheschieden.
K. Wel ghy sult betalen twaelf tapeel

Digitized by Google

D. Ija, ambil dua kekandy ſerta,
pada ſatou kedandy tiga ratos reael beſar.
A. Tatcalle kita maſſock ſakaran,
adda Sultaan
doudock ifma'em ken ſomba?
D. Beta ſouda liat dia,
ſomba ken dia,
beta ſomba.
ken ſouroch timbang Lada.
A. Baick kerijia begitou.
D. Daulat derga heyo tuanko,
ſomba dè par hamba ſerpada,
mehon ſerpada ſouroch reael itou,
ter bylang jang trima,
lagi ken Sabandaar ſerpada ſouro,
ken tymbang lada aken kita,
carna mouſim kita datan ken beleyer.
K. Barrapa lamma adda lagi,
jang de kamou mau beleyer.
D. De kita adda lagi dua boulan,
adda la mouſim ken ang'in tymoor,
K. Baick ſouroch Sabandaar trima reael itou,
ako ſouroch dia bri ken ka mou
ſa hari hari tymbang Lada,
ſe lamma cappal kamou ſouda ſarat.
D. Daulat Tuanko,
ken barrapa ſe bhara Lada kita bayer.
K. Sabandaar de poutos harga ken kamou.
D. Jickelou dapat iady
adda pan ſerpada.
K. Baick kamou bayar dua-blas tayeel

Digitized by Google

yder bare / ende teghen dier ende een half
maes / yder reael.
D. Wy sullen betalen acht tayel /
en den reael tegen vijf en drie quart maes.
K. De vreemde lieden van Guyserat ende
Arrabien betaelen meer /
dan ghy sult gheven thien tayel /
ende de realen tegen vijf maes /
oock sult ghy ghen tol gheven.
D. Wy danchen uwe Majesteyt /
ende sullen dan alsoo betalen /
mits dat wy in ses weken sullen geladen zijn.
S. Komt wy sullen de Peper doen wegen /
zijn u bootsghesellen met de schuyten alhier
die de Peper moeghen en laden sullen?
D. Sy sullen terstondt hier komen
met de sacken om Peper in te doen.
S. Wel ick sal doen halen sleutelen
van 't Packhuys / met den Schepper /
die de gewichte houde. Peper sal opgheheve /
oock den weegher / met het oncer ghedacht
om te weeghen.
D. Salmen met de schalen ofs met den
oncer weeghen?
S. Met den oncer / ende sullen yder meel
een halve bare wegen / so is 't haest gedaen.
D. Wel laet ons weeghen /
ons volck is hier /
laet dē oncer hangen / en Peper aenbrengen:
S. Daer sal terstont Peper van buyten komē /
die wy u mede sullen weeghen.

Digitized by Google

se bhara, iany ting'a lyma mass,
satou reael.
D. Kita bayer delapan tayeel,
iany satou reael kea lima mass tiga foukou.
K. Orang dagang de Guyserat deng'an
Arrab maen bayer lebeh,
wellakin run bri sepouloh tayeel,
jang satou reael harga lima mass,
lagi tida lamou bri oufoour.
D. Daulat ken serpada,
kita bayer beggitou,
jang kita dalam nam ioumat soudah fanat.
S. Boula kita souroh timbang lada,
adda orang galaih kamou ken sampan de fini
jang de timbang deng'an bowat Lada?
D. Dia datan sahat lagi de fini,
deng'an kurong ken bobe Lada.
S. Baick beta souroch ambil amate comiji,
de mandah deng'an kurbon,
jang de timbang Lada.
lagi orang timbang deng'an d'ajing
ken timbang.
D. De timbang ken naratja amma deng'an
d'ajing?
S. Deng'an d'ajing, jang fakaly
ting'a bhara de timbang, agar lecat souda,
D. Baick timbang kita,
orang beta akan fini,
souroh gantong d'ajing, daan anckat lada.
S. Sahat lagi Lada derry louwar datan,
de timbang poen ken tuan.

Digitized by Google

W. Wy sullense mede ontfangen/ sose goedt is.
S. Besiet daer osse niet goedt en is.
D. Die Peper is ydel en licht/
sy is te jong vande stam ghepluckt
ende dese is te nat van 't water/
soo dat hy schynt ghewepckt te zyn/
oock isser zandt in gemengt met steen/
om dat het te swaerder weghen soude/
daerom en begeer ick die niet t'ontfangen/
want sy soude de goede Peper bederven.
S. Wel ick sal u uyt het packhuys
doen weghen/
de welcke is grof ende suyvere Peper.
D. Nu weeghmeester weeght/
ick sal opsiehen de ghewichten/
maer weeght wel.
W. Wel/ waer is het volck die de
sacken opheffen sullen/
om aen 't ghewicht te hanghen?
D. Hier zijnse by u/ ende staen achter
ende voor.
W. Wel aen/ ick sal weghen/
hoort ende siet toe/
het eerste weeght hondert ende drie/
noch hondert en vijf/
noch hondert ende seven.
D. Hola heer/ weeght rechtelick/
ghy en laet den oncer niet los uyt de handt/
gheeft ons onse gherechtigheydt.
W. Ick ghebe u dat u toe komt/
ick en sal niemãt zyn gerechtigheyt onthouden.

Digitized by Google

D. Kita poen trima poulang, jicke adda baick.
S. Liat la jicke tida adda baick,
D. Lada itou adda ſoch daan ring'an,
adda mouda ter poutir derry pohon,
daan ini adda baſſa ken ayer,
jang adda roupa berindam,
adda poen krefick bertjampor daan batou
agar adda timpang bradt,
carna itou tida beta mau trima,
carna dia beenaſſa poulang Lada jang baick.
S. Baick beta ſouroh derry pada mandah
bertimbang,
jang itou beſar daan Lada tjoutjy.
D. Sakaram pongolo timbang timbang la,
beta ſourat bertimbang,
wellakin timbang baick.
W. Baick, manna orang jang de
anckat karong,
ken gantong pada d'atjing.
D. Sini adda ampir tun berdiery debelaccan
daan adapan kamou.
W. Baick la beta timbang poulang,
deng'ar daan liat la,
jang moula timbang ſaratos tiga,
lagi ſaratos lima,
lagi ſaratos toudjou.
D. Hou tuan timbang betoul,
tun tida lepas d'atjing derry tang'an,
bri la hackt kita.
W. Beta bri hackt tuan,
beta tida ambil hackt barang ſjappa.

Digitized by Google

D. Ende hy en begeeren mede niet meer als recht.
W. Draeght wegh dese sacken / op dat ick hoort weghen mach / ghy bergaert se hier alle op een plaetse.
D. Komt Sabandaer laet ons reckenen. hoe veel haren wy ghewoghen hebben / want de boots gheladen zyn / het water valt ende soude de Rivier niet uyt moghen.
S. Gy hebt ontfangen na mijn reeckeninge vijfftich haren / vijf ende t seventich pondt / doet ghy niet? is het soo niet recht?
D. Ghy hebt wel ghereeckent / het is net soo veel als ghy segt / wy moeten nu gaen het is abont / ende sullen moghen weder komen.
S. Gaet / Godt sy met u.

De negende Tsaken sprekinge, van een Maeltyde met thien personagien, Hermes, Jan, Mayken, David, Pieter, Françoys, Rogier, Tanneken, Hendrick ende Lucas.

H. Godt gheve u goeden dagh Jan.
J. Ende u alsoo Hermes / Goeden dagh ghelve u Godt /
H. Hoe vaert ghy?
J. Ick vare wel Godt danck / tot uwen gebode / ende ghy Hermes / hoe ist met u / wel?

Digitized by Google

D. Lagi kita tida mau poen lebeh
ken bétoul.
W. Bawa la károng ini.
ágar béta dapat tymbang poulang,
kamou berempon fini famoun ja fatou tempat
D. Marré Sabandaar kita berkiera kiera,
barapa bhara kita tymbang fouda,
carna fampan fouda farat,
jang ayer foétoet iany tida
dapat kelouwar Song'ey.
S. Tun fouda trima ken kiera kiera hámba,
lima pouló bhara, toujoeh pouló lima kati,
tida tun adda? tida bétoul begitou?
D. Baick tun bekiera kiera,
adda hadt bági kata ká mou,
kita mau pegi petang hári la,
jang poulang iffock combali.
S. Pegi, Alla farta kámou.

Jang fembilan berkatta famma derri fatou maccanan de fá pouló orang fi Harmes, fi Jan, Mayken, Daoet, Pedro, Françoys, Rogier, Tunnekun, Hendrick, daan Lucas.

H. Alla bri falamat Johan.
J. De kamou poen begitou Hermes,
ary baick de bri Allá kamou.
H. Begimanna adda pacaniera.
I. Beta adda baick fomba ken Alla,
jang fomba pacaniera, de tuan Hermes,
adda baick kamou?

Digitized by Google

H. Ick bare ooch wel /
hoe baren u vader ende moeder?
J. Sy baren wel Godt sy lof.
H. Wat maeckt ghy soo vroech op?
J. Ist niet tijdt om op te zyn?
H. Vast ghy noch?
en hebt ghy niet ontbeten?
J. Neen ick noch niet / het is noch te vroech /
Ende ghy hebt dy ontbeten?
H. Jae ick over een uure /
soud ick so lange vasten? van waer komt gy?
J. Van waer ick come?
ick kome vander scholen /
vander kerckten ende vander marckt.
H. Waer gaet ghy?
J. Ick gae t'huys.
H. Wat uure is 't?
J. Het is by den tweelf uuren.
H. Is 't also laet?
J. Ick moet gaen /
ick sal bekleven zijn van mijn Moeder /
te gode Hermes.
H. Hebt ghy soo grooten haest?
en heeft onse meester nae nu niet gevraegt?
J. Ick en hebbe 't niet ghehoort /
ick en mach niet langher toeven /
adieu ick gae.
H. Gaet / Godt ghelevde u.
J. Godt ghebe u goeden avont /
mijn Moeder ende al 't ghesellschap.
M. Jan van waer komt ghy?

Digitized by Google

H. De beta poen baick,
begimanna adda Bappa deng'an Indong mou ?
J. Dia adda baick ſomba ken Alla.
H. Appa bowat pagi hari ter bankit ?
J. Belom hari ter bankit.
H. Lagi poyſa kamou ?
belom tun maccan ?
J. Belom lagi, lagi hari barou.
lagi tun ſouda maccan ?
H. Souda lepas, ſejam,
ſeken lamma beta poiſa derry manna tun datan?
J. Derry manna beta datan,
amma datan derry banderſa,
derry moskit lagi derry pakan.
H. Manna Pegi ?
J. Beta pegi ke rouma.
H. Barrapa iam adda ?
J. Adda ampir duablas iam.
H. Adda lambat bagitou ?
J. Dapat ako pegi,
Maa beta gouſar ken amma,
tingal Hermes.
H. Mau tun ialan leças begitou ?
ſida kita tida tanja ken beta.
J. Ako tida deng'ar
beta tida dapat nanty lagi,
tingal ken alla beta pegi.
H. Pegi, Alla ſarta tuan.
J. Alla de bri hari petang baick.
Indong daan tuan tuan ſamounja.
M. Johan derry manna mou datan,

Digitized by Google

waert hebt ghy soo langhe ghebleven?
waerom komt ghy soo laet?
is't niet wel gedaen? ick hadde u bevolen
te komen te vier uuren/
het is nu by den sessen/ seghje my nu/
waer hebt ghy ghelweest?
want het is langhe ghelleden
dat ghy uyter scholen ghegaen zijt/
dat weet ick wel/
ick sal't uwen Meester segghen.

J. Wel houden u gratie/ ick komme nu eerst
vander scholen/
ick en wist niet dat het soo laet was/
ick en hebbe nergens geweest/
ghy moghet doen/ onsen Meester vragen/
oft alsoo niet en is.

M. Dat sal ick doen/
ick sal de waerheydt weeten/
nu gaet/ deckt de tafel ende heest u.

J. Wel mijn Moeder ick sal't doen/
waer is dat annuelaken?

M. D'annuelaken is daer binnen op de kist/
set het zout eerst/
kondt ghy dat niet onthouden?
ick hebt u ghesepdt/ meer
dan twintich reysen/
ghy en leert niet/ 't is groote schande/
gaet haelt tellooren/ kroeselen en serbetten.

J. Wel mijn moeder/ waer zijnse?

M. Ghy en kondt niet vinden/ daer zijnse/
is't niet wel ghesocht/ gaet haelt dzoodt.

Digitized by Google

manna tun nanty ſekien lamma?
carna appa dann lambat?
tida bowat baick? ako ſouroh tun,
datan de ampat iam,
adda ſakaran ampir nam, cutex beta ſakaran,
manna tun ſekien lamma?
carna ſouda lamma,
tun kalouwar pada banderſah,
táau beta itou,
amma kattakaken Gouroeh kita.

J. Sentaby kita, beta jua datan ſakaran
derry banderſah,
tida beta taau lambat begitou,
amma tida nanty barang tempat,
kamou dapar, ſouroh tanja ken ſidáko
jicka tida begitou,

M. Amma kerija begitou,
beta maau taau jang benar,
pegi bobo pertja maccan átas kekouda lecas.

J. Baick Indong beta bowat begien,
manna pertja maccan?

M. Pertja maccan adda ſana dalam atas pittis
bobo garam doulou,
tun tida tau ingat itou?
ſouda beta katta ken tun lebeh,
duápouló caly,
tun tida bereyjar, maloeu befar,
peri ambil tjypir, pyda daun ſappo tang'an.

J. Baick Man demanna adda?

M. Tun tida taau brulle ninta adda,
tida baick adda tjary? pegi ambil roty.

Digitized by Google

I. Wel gheeft my gheit /
voor hoe veel sal ick brenghen?
M. Brenght voor twee stuybers /
voor eenen stuyber wit /
ende voor eenen stuyber bruyn /
half een / half ander /
ende brengt al nieuwbacken.
I. Wel ick gae /
siet hier is broot mijn Moeder.
M. Ghy hebt wel gedaen / gaet haelt my hout
om vuyr te maken / gaet wetten de messen /
ende giet water in 't laboor /
hanghet daer een witte dwale /
doet dat vuyr branden / u Vader komt /
ende David u Oom komt oock met hem /
gaet hen lieden teghen / doet u bonnet af /
ende neycht eerlijck.
I. Wel mijn Moeder ick gae /
weest welcken mijn Vader /
ende u gheselschap.
D. Pieter is dat u Soone?
P. Jae / het is mijn Soone.
D. Tis een schoon Kint / God laet hem altijt
voorspereren in de deughden.
P. Ick danck u Oom.
D. En gaet hy niet ter scholen.
P. Jae / hy leert Fransoys spreken.
D. Doet hy? het is seer wel ghedaen /
Jan kondt ghy wel Fransoys spreken?
I. Niet seer wel / maer ick leer 't.
D. Waer gaet ghy ter scholen?

Digitized by Google

J. Baick bri derham ken beta,
barrapa beta bava?
M. bava ken dua ſtuvere,
ken ſatou ſtuver poutée,
deng'au ſatou ſtuver itam,
ting'a ſatou, ting'a lain,
jang bava ſamounja barou maſſack.
J. Baick beta pegi,
liat ſini adda roty Maa.
M. Boat baick kamou, pegi ambil kayou api
ken brouſa api, pegi aſſa la piſſou,
lagi bobo ayer dalam commedelam,
gantong la ſatou kajin poutée,
tyop apy, Bappa tun datan,
jang Daoet Mazna tun daton ſarta dia,
pegi kelih dia, anckat doudong kamou,
jang ſombá baick baick.
J. Baick Indong beta pegi,
baick kita datan Bappa,
daan ſoubat ſoubat tuan.
D. Pedro itou Annack laki kamou?
P. Ija, itou Annack laki beta.
D. Adda baick Annack, Alla de bri ken dia
ſalamat baick lamma.
P. Somba amba ken tuan Mama.
D. Tida dia pegi ke bendarſah?
P. Ija, dia bereyer berkatta Françis.
D. Boat dia? itou bawat baick.
Johan taau kamou berkatta Françis?
J. Tida banja, beta berreyer lagi.
D. Manna jalan tun ke bendarſah?

Digitized by Google

J. Op de Lombaerde Neste.
D. Heb ghy langhe ter schoolen ghegaen?
J. Ontrent een half jaer.
D. Leert ghy oock schrijven?
J. Jae ick Goon.
D. Dat is wel ghedaen/
leert altoos wel/
J. Wel dat sal ick doen (wilt Godt)
M. Neve weest willekoomen.
D. Ick danckse Nichte.
M. Neve wilt ghy daer blijven?
waeromme en koomt ghy niet binnen?
komt u waerden/
soo sullen wy gaen eeten.
D. Meynt ghy dat ick honde hebbe?
het soude groote schande zijn/
dat jonge lieden als ick/ honde hadden.
M. Neve hoe isset met u?
D. Wel/ Godt danck.
M. Waer is mijn Nichte?
waerom en heeft ghy niet
mijn Nichte mede ghebracht?
D. Sy is al siecke.
M. Ist waer? is sy siecke?
wat siecktе heeft sy?
D. Sy heeft de koortse.
M. Heeftse die lange ghehadt?
D. Ontrent achtdaghen.
M. Dat en wist ick niet/
ick salse moghen gaen besoecken (wilt Godt)
Fransoys sprekende eenen spreck

J. De ialan de Lombocca.
D. Adda lamma ialan ke bandarsáh?
J. Barang tingá táwon.
D. Kamou poun beryer menjourat?
J. Ija Mama.
D. Bo'at baick bagitou,
berreyer ſebágy baick,
J. Baick beta bo'at begien (Inſi Alla)
M. Kemon adda tuan datah.
D. Somba ken amba tuanna.
M. Kemon mau tun tingal ſana
carna appa tida maſſock kita?
mare bedyang kamou,
jang kita pegi maccan.
D. Maya takot kita beta ſoujouk?
jang malou beſar jady,
jang orang mouda begi beta adda ſoujock.
M. Seneny begi manna adda?
A. Adda baick ſomba Alla.
M. Manna Comon beta?
carn'appa tuan tida
bawa Comon ſarta?
D. Dia adda ſakit.
M. Songo? adda ſakit?
penjakit appa adda dia?
D. Dia adda de mam.
M. Adaa lamma dia?
D. Barang delappan hary.
M. Tida adda taau pada bóta,
amma pegi iſſock liat dia (Inſi Alla)
François bawa kurſi ſatou

Digitized by Google

booz uwen Oom / Neve komt hy den hinne /
Fransoys gaet hy de deure /
men kloopt daer / besiet wie daer is /
het sal Kogier zyn / dat weet ick wel.

F. Wel ick gae / wie is daer booz?

K. Vziendt / doet de deure open.

F. Syt ghy daer Kogier.

K. Jae ick ben hier / is u Vader te huys?

F. Jae hy ende mijn Moeder oock /
gaet daer binnen /
ick sal 't mijn vader seggben
dat ghy gekomen zyt.

P. Fransoys maeckt dat al gheresdt sy
om te gaen eeten.

F. Mijn Vader 't is al gheresdt /
ghy meucht gaen eeten / als 't u belieft /
Kogier is gekomen.

P. Wel ick kome terstondt /
roept de kinderen.

F. Wel mijn Vader / Jan waer syt ghy?
komt eeten / waer blijft ghy?
wat maeckt ghy daer?

J. Wat soude ick maken /
ick hebbe hier te doen.

F. En weet ghy niet datmen gaet eeten?
komt segt de benedictie.

J. Wel ick kome.

P. Jan waerom en komt ghy niet /
moetmen u roepen?
brengt hier stoelen.

M. Pieter laet ons gaen sitten 't is tijdt.

Digitized by Google

ken Mamá kita, Comon ampirken api,
Françoys pegi de pintoeu
de pokol orang, liat ſjappa ſana,
itou Rogier taau la beta.
F. Baick beta pegi, ſjappa delouwat?
R. Orang baick bouka pintoeu,
F. Adda kita Rogier?
R. Ija, adda beta ſini, Bappa tun adda de rouma?
F. Ija adda, jang Maa beta poen adda,
maſſock dalam ſana,
amme catta Bappa beta
ſouda tuan datan.
P. Françoys brouſa ſammounja affil
ken pegi maccan.
F. Bappa ſouda affil,
tuan dapat pegi maccan tatcalla ſouka tuan,
Rogier ſouda datan.
P. Baick beta datan ſahat lagi,
rowa jang annack annack.
F. Baick Bappa: Jan manna tun,
maree maccan, de manna tingal tun?
appa bowat de ſana?
J. Appa beta bowat,
beta adda bergouna ſini.
F. Tun tida taau jang de pegi maccan?
marée batja dowa,
J. Baick datan beta.
P. Jan carna appa tun tida datan,
jang de rowa ken tuan?
bawa jang kurſi ke marée.
M. Pedro boulo doudock adda hadt.

Digitized by Google

P. Wel ick ben te bꝛeden.
M. Dabid sit daer inne.
D. Ick? en belogh't u niet /
dat en sal ick niet doen /
doet Pieter daer sitten.
M. Pieter en is niet ghewoon daer te sitten /
hy sal hier sitten / het is zijn plaetse.
P. Jan segt ons de benedictie.
J. Wel mijn Vader /
Godt seghen u mijn Vader ende Moeder /
ende al't gheselschap.
M. Fransoys bꝛengt ons t'eeten /
bꝛengt de concommers ende ossen vleesch /
schenck ons hier te dꝛincken.
Schenckt uwen Oom ende hoopt al omme /
Fransoys sit by ons.
Jan haelt melck voor uwen Bꝛoeder /
ende doet het ander ghereedt maken /
loopt ras.
J. Bꝛoeder houdt daer u melck /
hebt ghy'er te vele?
F. Ja ick heb'er te vele.
J. En eetse niet al /
Laetse als ghy'er niet meer en begeert.
P. Waerom en eet ghy niet uwe melck /
dewyle dat sy heet is?
F. Sy is noch te heet.
M. Jan bꝛengt hier bꝛoodt
Rogier en heeft gheen bꝛoodt /
haelt een teljoor / bꝛenght hier mostaert.
P. Gheeft my den wyn vleesch.

Digitized by Google

P. Baick kaboul áko.
M. Dáoet doudock ſanna dalam,
D. Beta? ampon amma,
tida beta bowat itou,
ſouro Pedro doudock ſana.
M. Pedro tida béaſſa de doudock ſana,
dia doudock ſini, itou tempat dia.
P. Jan batja dowa.
J. Baick Bappa.
Alla de toulang kita Bappa Maa
deng'an teman kita ſammou'a.
M. Françoys ba ba kita maccan,
bava tymon deng'an dagin ſapy,
bobo kita ſini ken mynom,
bobo ken Mamá kamou lagi linckar poulang,
François doudock ſarta kita,
Jan ambil ſouſoe ken Soudara tun,
jang ſouro brouſa ader lain,
lari lécas.
J. Ade ambil la ayer ſouſoe kamou,
adda tun banja bena?
F. Ija adda banjá béna?
J. Tida maccan ſammounja,
antar tatcalla tida mau lagi.
P. Carna appa tun tida maccan ſouſoe kita,
ſedang adda hang'at?
F. Adda lagi hang'at bena.
M. Johan bewa roty ſini,
Rogier tida adda roty,
ambil ſatou tſipir, bava de ſini ſuſſave.
P. Bri beta jang ſera'y árack.

Digitized by Google

K. Hout hem wel vast.
P. Laet hem gaen / ick houd' hem wel.
M. Pieter en dynckt niet
nae uwe melck /
want dat is ongheſondt /
eet eerſt een luttel eer ghy dynckt /
Pieter ſnijdt my wat vleeſch /
ſnijdt oock broodt /
ſnijdt Franſcoys t'eeten /
hy en heeft niet t'eeten.
J. Moet ick hem dienen?
kan hy hem ſelven niet dienen?
ſnijdt ſelve / ghy zijt groot ghenoegh /
helpt u ſelven /
want ick en ſal u niet dienen /
ick en diene niemandt dan my ſelven.
M. Gheeft hem t'eeten /
want hy ſchaemt hem /
hy en derft niet eeten dat ſie ick wel.
P. Wel houdt daer /
brengt hier wat anders.
J. Ten is noch niet ghereedt.
M. Gaet haelt dat ghebraet /
ende ſchenckt hier Wijn /
ſchenckt voor uwen Vader /
ſchenckt al vol / ende ſchenckt niet ſo vol /
en ſiet ghy niet wat ghy doet / ghy ſtort /
Rogier en heeft gheenen Wijn /
en ſiet ghy dat niet?
J. Maeckt daer plaetſe
om die ſchotel te ſetten.

Digitized by Google

R. Iabat tegoh.
P. Lepas, amma jabat baïck.
M. Pedro jang'an mynom
commedien ſouſoe kita,
jadi penjakit,
maccan douloeu ſedekit doulou tun mynom.
Pedro ſayat daging ken amba,
ſayat poen roti.
bri maccan ken Françoys,
dia tida adda maccan.
P. Amma tompo dia?
tida dia taau tompo dierinja?
ſayat diery kita, tun ſouda beſar,
tompo diery mou,
carna tida beta tompo tun,
tida beta tompo orang láin ke diery kó.
M. Bri maccan ken dia,
carna maloeu dia,
dia takot ken maccan beta liat.
P. Baick ambil la,
bawa barang láin de ſini?
J. Belom adir.
M. Pegi ambil maccanan pang'ang,
daan bobo arack de ſini,
bobo ken Bappa mou,
bobo pnoh, jang tida bobo pnoh béna,
jang tida liat keryja mou, tun tompa,
Rogier tida adda arack,
tun tida liat itou?
J. Brouſa tempat ſana
ken bobo ping'an ini.

Digitized by Google

M. Sijdt al te ſamen hertelijck wellekoom.
T. Wy danckẽ u al t'ſamẽ van goeder hertẽ / ghy hebt te veel koſten ghedaen.
M. Ick en heb ſelver / het is my leedt datter niet meer en is / ghy moet patientie hebben.
T. 't is ſelver wel ghe ſeydt.
M. Pieter ontgint de ſchouder / brengt hier radyſen / dient Dabid van dien haſe / ende vande coppen / ontgint de patrijſen / ghy en dient ons niet / maeckt alle goede chiere / ick bid u.
A. Hier is wel om goede chiere te makẽ.
P. Jan ſchenckt ons te drincken.
J. Hier is gheenen wijn meer.
P. Gaet anderen halen / wat dunckt u van deſen wijn?
D. My dunckt dat hy goedt is.
P. Willen wy vanden ſelven doen brenghen?
D. Alſoo 't u belieft.
J. Waer ſal ickſe gaen halen?
P. Daer ghy deſen gheſaelt hebt / oft haeltſe op de marckt / inde witte bloem / oft daer ghy hoozen ſeghen ſult dat hy goet zijn ſal / vraechjeer nae.
J. Hoe veel ſal ick brenghen?
P. Brenght een ſtoop / eenen pot eñ een pinte / ende doet u wel meeten /

Digitized by Google

M. Souka beta ken datan tu'an ſammounja,
T. Somba kita ſamou'a de hati baick,
kamou adda maccanan banja.
M. Songo tida adda,
ſougoul beta jang tid adda lagi,
wellakin naſip kita.
T. Songó baick itou catta,
M. Pedro ſayet pada ba'on itou,
bawa ſini bó moula.
bri Daoet pada plandock béfar itou
lagi derry plandock kétjil,
ſayat derry ayam outan,
tun tida bri ken kita,
ſouka maccan ſammounja beta ſomba.
R. Adda ſini banja ken ſouka maccan,
P. Jan bobo ken mynon kita.
J. Tida adda arack lagi de ſini.
P. Pegi ambil lain,
begimanna raſſa arack ini.
D. Beta raſſa baick.
P. Kita mau ſouroh bawa itou jouwa?
D. Souka tuan.
J. Manna béta pegi ambil?
P. Tempa tun ambil ini jouwa,
attoeu ambil de pakan,
dalam bong'a poutée,
attoeu manna tun deng'er catta jang
adda baick, tanjaken.
J. Barrapa beta bava?
P. Bava ſatou bambou, ſe tjoupa deg'an ſe kal,
jang ſouroh ſoukat baick,

Digitized by Google

gaet rasch ende komt haest weder.
J. Ick sal altoos loopen Vader.
M. Fransoys staet nu op /
ende dient ter tafelen /
besiet ofter niet en ghebreeckt /
wilt gy noch t'eetē hebbē / segt het stoutelyck:
F. Neen ick mijn Moeder /
ick heb genoech gegeten (God sy des gelooft.)
M. Dzinckt nu /
isser bier in uwen pot?
F. Jae't Moeder / daer is genoech in.
M. Isser niet gaet haelet.
C. Kloptmen daer bozen niet?
gaet besiet het.
F. Is daer yemant?
H. Jae / doet open /
ick heb hier meer dan een half uure geweest.
F. Wat belieft u?
H. Goeden abont vriendt /
is de Meester t'huys?
F. Jae hy / waerom?
belieft u hem te spreken?
H. Jae ick / waer is hy?
F. Hy sit ter tafelen /
belieft u yet? ick sal de bootschap wel doen /
wien sal ick seggben die nae hem vraeght?
H. Ick moet hem selve spreken /
segt hem dat ick ben zijns Ooms dienaer /
oft segt hem dat ick kome
van zynen Oom.
F. Wel ick sal't hem gaen seggben /

Digitized by Google

pegi lecas poulang poen lekas.
J. Se bagi amma lari Bappa.
M. Françoys bankit ſakaran,
jang oenjoek da ſini
liat jicke adda barang begouna,
mau lagi maccan, katta ken lá?
F. Tida Indong,
kin jang'la beta (do'a ken Alla.)
M. Mynon la ſakaran,
adda bier dalam kendy kamou?
F. Adda Maa, padda.
M. Jicke tida adda pegi ambil.
T. Tida pokol de pintoeu?
pegi liat.
F. Adda barang orang?
H. Adda bouká,
lebeh ting'a jam beta de ſini.
F. Appa mau tun?
H. Tabe kyha'y
pongóló adda dérouma?
F. Adda carna, appa?
mau tun berkatta ken d'ia?
H. Mau manná d'ia?
F. D'ia doudock termáckan,
tun mau bárang'appa? beta kattaken dia,
ſjappa beta katta: de tanja dia?
H. Mau amma katta diery ken d'ia?
katta ken d'ia jang beta, ſákey Mámá d'ia,
attou katta d'ia beta datan
derry pada Mamá d'ia.
F. Baick amma pegi kattaken,

Digitized by Google

hebdt hier een luttel:
mijn Vader / hier is een man
die u begeert te spreken.
W. Wat man is 't?
J. Ick en kenne hem niet Vader /
hy seydt dat hy van mynen Oom komt.
W. Waerom hem wat hem belieft.
J. Hy seydt dat hy u spreken moet.
W. Wel doet hem binnen komen.
J. Mijn vriendt komt binnen.
W. Wie is daer binnen? isser veel volcx?
J. Neen 't / drie oft vier lieden.
W. Godt seghen al 't ghesel schap.
W. Willekom Hendrick /
wat segt ghy goets?
H. Pieter mijn Meester
heeft my hier ghesonden /
u biddende dat u believe
morghen te middaghe
hem ghesel schap te houden.
W. Hoe vaert mijn Oom?
H. Hy vaert wel Godt danck.
W. Ende al zijn huysghesin.
H. 'Tis al in goeden doene.
W. Dat hoor ick geerne /
maer ghy suldt hem seghghen
dat ick hem bedancke met goeder herten /
ende dat my onmoghelijck is
te middaghe te komen /
want ick ben uytghenoodt
over vier daghen / sonder dat

Digitized by Google

nanty ſini ſedekit :
Bappa, adda ſini ſa orang
jang mau berkatta ken tu'an.
P. Orang appa adda ?
J. Beta tida kenal Bappa,
d'ia katta, datan derry pada Mamakó
P. Tanja d'ia maya mau d'ia.
J. D'ia katta jang maau berkatta kenkita.
P. Baick ſouro maſſock dia.
J. Tuan mareé maſſock.
H. Sjappa dalam ? adda orang banja ?
J. Tida tiga ampat orang.
H. Alla bri ſalamat ken tuan ſamounja.
P. Adda kita datan Hendrick,
appa baick tun katta?
H. Pedro pongolo ambra
ſouroh beta kemareé
ſomba ken tuan mau
iſſock ting'a hari
datan ſamma ſamma dia ?
P. Begimanna adda Mama beta ?
H. Adda baick do'a ken Alla.
P. Jang ſammou'a orang de rouma.
H. Adda poen ſamounja baick.
P. Itou beta ſouka ken deng'ar,
ian tun katta ken dia
amma ſomba ken dia ken hati betoul.
jang tida beta dapat,
datan ting'a hari,
carna beta de ſoroh orang makan
lepas ampar hari, carna itou

Digitized by Google

ick ſoude geerne gaen /
maer ick ſal tot hem komen
morghen nae noene /
ſonder eenighe faute.
H. Wel ick ſal 't hem ſeggheu /
Godt gheve u goeden nacht.
P. Beydt Hendrick / drincht /
eer ghy gaet.
H. Ick en heb gheenen dorſt / ick danck u.
F. Beydt ghy moet eens drincken.
H. Ick moet gaen.
M. Is Jan noch niet gekomen /
waer toeft hy ſoo langhe?
F. Hy komt.
P. Jan waer blijft ghy ſoo langhe?
J. Ick en mocht niet eer komen Vader /
daer was veel volck /
ick hebbe altoos gheloopen Vader /
M. Wel ſchenckt hier wijn.
P. David proeft of hy goet is.
D. Dat ſal ick doen /
ſchenckt my daer inne /
den anderen was beeter.
H. Hy en was voorwaer /
deſen is beeter nae mijn verſtandt.
M. Tanneken ghy en maeckt
gheen goede chiere /
hoe komt dat ghy niet en segt?
T. Wat ſou'ick ſeggheu /
het is beter ſwyghen dan qualick ſpreken
ick en kan niet wel Franſcois ſpreken /

Digitized by Google

beta ſouka ken datan,
wellakin amma datan ken dia
iſſock lepas ting'a hari,
ſongo ſongo.
H. Baick beta katta ken dia,
Alla de bri malam baick.
P. Nanty Hendrick, mynom
douloeu tun pegi.
H. Beta tida bardagah, ſomba hamba.
F. Nanty dapat tun mynom ſakaly.
H. Beta datap jalan.
M. Adda Jan belom datan,
manna dia nanty ſekien lamma?
F. Dia datan.
P. Johan manna tun tingal ſekien lamma?
J. Jang tida beta dapat datan douloeu Bappa,
jang appa orang banja ſana,
ſebagy amma lari Bappa.
M. Baick bobo arack de ſini.
P. Daóet raſſa jicka adda baick.
D. Beta keryja itou.
bobo ſana dalam.
jang lain adda baick.
R. Tida adda ſongo,
ini adda baick pada fikir beta.
M. Tanneken enkou tida
ſouka maccan,
carnappa enkou tida berkatta?
T. Maya beta berkatta,
adda baick diem jang katta iahat,
tida beta tau berkatta Françe baick.

Digitized by Google

daerom swijgh ick.
M. Wat segt ghy?
ghy spreeckt alsoo wel als ick doe /
ende badt oock.
T. Ick en doe / dat sonde ick wel willen /
en dat'et my twintig guldens gekost hadde.
M. Dabed ghy en eet /
snijdt my daer af /
dat is te seer gesoden /
ende dit is te lutrel ghebraden / en ist niet?
D. Dat dunckt my oock.
T. Rogier leent my u mes /
ick bidts u.
R. Neemt / maer ghebet my weder
als ghy ghegeten hebt.
T. En ghebe ick 't u niet weder /
en leenet my nier meer.
R. Neen ick selver.
T. Het is een goedt mes /
hoe veel heeft'et u ghekost?
R. Het heeft my drie stuyvers ghekost.
T. 't is te goed koop / gebet my voor vier pijps /
ick sal u 't ghelt weder gheven.
R. Ick ben te byden.
M. Rogier ghy en eet niet /
my dunckt dat ghy pronckt /
helpt u selven / schaemt ghy u?
R. En eet ick niet wel?
ick eete meer dan yemant die ter
tafelen is.
M. Dat doet ghy selver.

Digitized by Google

carna itou amma diem.
M. Maya katta kamou?
kita katta bagi baick ke beta,
jang baick poen adda.
T. Tida, Itou maula pada beta,
jang adda bri pada beta dua poulo guldens.
M. Dáoet enkou tida mackan,
ſayet derry itou,
Itou banja ter'reboes,
lagi ini courang ton noeu: tida begitou?
D. Pada fykir beta poen begien
T. Rogier pynjam beta piſſou kamou,
amma ſomba.
R. Ambil, wellakin poulang ken amba
jang ſouda maccan kamou.
T. Jicke beta tida poulang,
jang'an kita pinjam lagi
R. Songo poen tida.
T. Itou piſſou baick,
barapa tun bli?
R. Jang harga ken beta tyga ſtuvers.
R. Itou morra béna: bryken d'akó harga begitou,
áko poulong derham kamou.
R. Beta kaboul.
M. Rogier tun tida máckan,
takot kamou diem,
tempo diery kita, maloeu tun?
R. Tida beta mackan baick?
amma mackan lebeh jang barang orang
doudock ter mackan.
M. Songo bo'at kamou.

Digitized by Google

T. Ghy en eet selve niet.
M. Ick hebbe altoos ghegeten.
P. Nu laet ons wel drincken /
wy hebben qualick t'eeten.
T. O Godt! wat seght ghy?
is hier niet wel t'eeten?
hier is ghenoech t'eeten
voor twintigh personnen /
Ghy hebt te veel kosten ghedaen.
P. Ick en hebbe: nu ick drenght u eens /
ende bidde u voor al 't gheselschap.
ende inden eersten /
voor uwen naesten ghebuere
sult ghy my beschendt doen.
T. Jae ick met goeder herten
(indien dat Godt belieft) nu drincht /
ghy en hebt'et niet uyt ghedroncken /
Ick sal't u noch eens vol schencken.
P. Waerom soudt ghy dat doen?
en heb ick 't niet uyt ghedroncken?
hoe veel scheelt het? ick sal't uytdrincken
Siet daer / nu is't uyt /
nu doet my beschent /
ghy en soeckt anders niet
dan my te bedrieghen.
T. Ick en soude dit niet moghen uytdrincken
ick heb te vele.
P. Wat soude u ghebreken?
ick heb't wel uyt ghedroncken.
T. Ghy en hadde niet also vele als ick /
uwen kroes en was niet vol.

Digitized by Google

T. Diery kamou tida maccan.
M. Sebagy ſouda beta maccan,
P. Boula kita mynom baick,
ſekit juwa kita maccan.
T. Alla! appa katta kita?
tida adda maccan baick de ſini?
maccanan banja bena pada kamou
ken dua póulo orang,
maccanan banja bena pada kamou.
P. Tida adda: boula beta mynom ken tuan ſakaly,
jang beta ſomba ken tuan ſammounja,
jang moula moula,
ken orang ſiſy kita
balas kita ken beta.
T. Ija béta ken hati benar,
(inſi Alla) mynom ſakaran,
tun tida mynom abis,
amma bobo ſakaly lagi pnoh.
P. Carna appa tun Karija itou?
tida beta adda mynom abis?
barapa farack adda? beta mynom abis,
liat la, abis la ſakaran,
boula bálas ken amba:
kámou tida tjari láin
ke berdong'ou béta.
T. Beta tida dapat mynom abis itou,
beta adda banja béna.
P. Carna appa tida?
amma ſouda mynom ábis.
D. Lun tida ſekien banja bagi beta,
pyala tun tida pnoh.

Digitized by Google

P. Hy was inminers.
C. Hy en was.
P. 'T is waer / maer mynen kroes is
veel meerder dan den uwen.
C. Wel laet ons manghelen.
P. Ick beng te beeden geeft my uwen kroes.
C. Ick en sal / ick houde my aen de myne /
bewaert dat ghy hebt.
P. Dzinckt dan.
C. Wel terstont /
my siet oft niet upt en is?
M. Jae 't / waerom doet ghy u alsoo bidden?
wien hebt ghy 't ghebzacht?
bzengh het my eens /
spt ghy gram op my?
C. Waerom soude ick gram zijn?
M. Om dat ghy my niet en bzengt.
C. Ick hebt u ghebzacht.
M. Ick en heb het niet gehoort /
nu 't is ghenoegh van dzincken /
wy moeten oock eeten /
ick hebbe grooten honghet /
snijdt my een stuck vleesch.
C. En hebt ghy gheen handen?
M. Jae ick / maer ick en kan
aen de schotel niet gheraken.
P. Wel ick sal u dienen / hebt ghy genoegh?
M. Ick en heb noch niet.
P. Nu houdt daer / hebt ghy nu ghenoegh?
M. Besiet wat hy my gheeft /
wat magh dat helpen?

Digitized by Google

P. Adda.
T. Tida adda.
P. Songo, wellakin pyala beta,
banja lebe derry pada kamou.
T. Baick toukar dua kita.
P. Kaboul amba bri pyala kamou.
T. Tida mau, de beta tingal juwa,
taroh la de kamou.
P. Mynom la.
T. Baick ſahat lagi,
ſakaran kelih jicka tida abis.
M. Ija, carnappa tun ſouroh ſomba ſekien?
ken ſjappa tun mynom?
mynom ſakaly ken amba,
adda ſakit hati ken beta.
T. Carnappa beta ſakit hati ken tuan?
M. Carna tun tida mynom ken dako.
T. Beta ſouda mynom aken kita.
M. Tida amma dengar,
ſakaran padda de mynom,
maccan poen de kita,
lapar de par hamba,
ſayet ſatou yeris daging.
T. Tid'adda tang'an kita?
M. Adda, wellakin tida beta dapat
ſampey ke ping'an.
P. Baick amma bri ken tun, padda.
M. Belom adda beta.
P. Ambil ſakaran, padda mou?
M. Liat appa dia bri ken beta,
appa gouna itou?

Digitized by Google

houdt voor u / ende eetet ghy selve /
Rogier snijdt my van de schouder.
R. Wel neemt daer.
M. Ick danck u.
P. Jau brenght broodt /
schenckt wijn / schenckt alomme.
M. Neen kloyt daer voor / en hoort ghy niet
J. Ick gae Moeder / (Jan?
het is Lucas / Andries knape.
M. Wat wil hy / my hebben?
J. Hy brenght wat.
M. Doet hy? doet hem binnen komen.
J. Lucas gaet binnen.
L. Godt seeghen 't gheselschap.
P. Lucas zyt ghy daer?
L. Jae ick Pieter.
P. Wat seght ghy nieuws?
L. Niet veel Pieter.
P. Hoe vaert u Meester?
L. Hy vaert wel Pieter /
hy ghebiedt hem in u goede gratie /
ende sendt u dit / u biddende
dat ghy 't ontfangen wilt
met goeder herten /
ende en wilt niet alleene
die lieflyne giftte ontfangen /
maer ooch spuen goeden wille /
want hy sendt het u in teecken van liefde /
daerom wilt het in danck ontfangen.
P. Ghy sult my uwen Meester dancken /
ende sult hem seggen /

Digitized by Google

ambil kamou, maccan diery kamou,
Rogier ſayet beta pada bahou itou.
R. Baick ambil la.
M. Somba par amba.
P. Johan bawa roti,
boboarack jang bobo linckar.
M. De pokol de pintou, tida deng'ar Jan?
J. Beta pegi Maa,
adda Lucos, ſakey d'Andries.
M. Appa mau dia ken beta?
J. Dia bawa barang appa.
M. Begitou? ſoeroh maſſock kedalam.
J. Lucos maſſock dalam.
L. Playra Alla ſamounja.
P. Adda kita Lucos?
L. Adda amba Pedro.
P. Appa tun gabar?
L. Tida banja Pedro.
P. Begimanna adda pongolo kamou?
L. Adda baick Pedro,
dia ſomba ken kamou banja,
jang de kierim ini, ſomba kamou
kita mau trima
deng'an kaſſche hati,
jang'an trima juwa
jang ſombaham ketjil,
jang kaſſche hati dia,
carna d'ia kirim ken alamat kaſſché:
carna itou kita trima kaſſché.
P. Tun ſombá banja aken pongolo kamou,
jang tun kataken d'ia,

Digitized by Google

dat ick 't verdienen sal (belieuet God.)
L. Wel Pieter.
P. Schenck Lucas te drincken /
ende licht hem upt.
L. Goeden avont Pieter ende u geselschap.
P. Goeden avont Lucas / hebt gy gedronckten?
L. Jae ick Pieter.
M. Jan snuyt de keerse /
besiet of d'ander gereedt is /
draghet al wegh /
ende brenght hier wat anders:
brenght schoone teliooren
ende brenght ons 't fruyt met de kase.
F. 'T is hier al mijn Vader.
P. Neemt die schotel wegh.
T. Dabid brengh'et my eens.
D. Dat sal ick gheerne doen /
ick brengh't u met goeder herten.
T. Wel moet u bekomen /
ick wachts van u / ick sal u beschoydt doen.
T. Rogier en weet ghy niet nieuws?
R. Neen ick seker /
ick en weet niet dan goet.
D. Spreeckt nien niet van den peys?
ick gheloove dat de peys
noch verre te soecken is.
D. Hebt ghy niet hooren seggben
hoe dat de Koninck van Vranckrijck
den strydt verloren heeft
teghen de Spangiaerden.
R. Dat heb ick wel hooren seggben /

Digitized by Google

beta bálas d'ia poulang (Inſi Alla.)
L. Baick Pedro.
P. Bri mynom ken Lucos,
bedieng ken plita
L. Petang baick Pedro, deng'an teman kita.
P. Baick petang Lucos, adda tun mynom?
L. Adda amma Pedro.
M. Jan ſepit dien,
liat jang lain adda affil,
ambil ſommounja,
bawa ſini barang láin,
Bawa t'Jipir t'Joutjy,
jang bawa bókayoeu deng'an pánir.
F. Adda ſini ſamoen'a Bappa.
P. Ambil pingan ſini.
T. Daoet mynom ſakali ken amba,
D. Itou beta kerrija ſouka.
beta mynom kamou ken caſſché hati.
T. Baick ladi kámou,
beta trima de kamou: amma ballas poulang.
T. Rogier tida taau barang barou?
R. Songo tida,
amba tida tau jang baick.
D. Tida katta orang ken dammey?
beta petſjaya jang ken dammey
jaau lagi tertjary.
D. Tuan tida dengar berkatta
begimanna Radja Negry Françies,
jang allah prang
ken Radja Kaſtylá.
R. Adda gabar beta itou,

Digitized by Google

maer men lieght soo vele
datmen niet weet watmen ghelooven sal /
men seydt veel wonders /
maer Godt weet alleene
watter geschieden sal.

D. Ghy seght waer /

K. Waert dat wy wouden
met hem peys maecken /
d'oorloghe en soude niet langhe duiren.

D. Dat is waer.

K. Jan doet dit al wegh /
en komt seght de gratie.

J. Ick komme mijn Vader /
wel moet u bekomen
mijn Vader ende Moeder /
ende al u gheselschap.

P. Nu laet ons dzincken na de gratie /
om aflaet te verdienen.

K. Dat is wel gheseydt / maer wy moeten
de tweede gratie seggghen /
Pieter hoe veel wijns hebben wy ghehadt /
wy willen den wijn betalen.

P. Ghy en sult seker /
ghy en sult niet gheven eens voor al /
heb ick de macht ghehadt
u t'eeten te gheven /
ick salse oock wel hebben
om u dzincken te gheven.

K. Wat soude dat zijn?
den wijn is nu duyr.

P. Ghy hoort wat ick u seggghe.

Digitized by Google

wellakin de katta douſta banja
jang tida kita taau appa ken petſjaya,
de katta héraan banja,
jang Alla juwa taau
appa datan.
D. Songo katta tun.
R. Jickelou kita mau
dammey ken dia,
jang prang tida tingal lamma.
D. Itou ſongo.
R. Jan ambil ſini ſammou'a,
daan mareé batja do'a.
J. Beta datan Bappa.
baick jadi ken kamou
Bappa Indong,
deng'an ſahabat kita.
P. Mynom la ſakaran commedien do'a
ken broulle máaf,
R. Itou baick katta, willekin kita dapat
katta do'a lain kali,
Pedro barapa arack adda de kita,
kita mau bayer jang arack.
P. Songo tida tun,
tun tida bri ſatou poen tida,
jicke beta dapat bri maccan
ken kamou,
amma poen dapat,
ken bri mynom.
R. Appa begitou?
arack mahal ſakaran.
P. Tun deng'er appako katta.

Digitized by Google

D. Wel dan / wy danckten u /
het ſtaet ons te verdienen.
M. Het is al verdient.
P. Ick danck u dat u believt heeft
my ghеſelſchap te houden /
Franſcoys brenght mutſaert /
ende maeckt daer goedt vuur
om ons te warmen.
F. 't Vuur is ontſteken mijn Heer.
D. Wy en hebben gheen koude /
wy willen gaen het is tijdt.
M. Wat haeſt hebt ghy?
C. Het is wel thien uuren.
M. Ten is noch niet.
F. 't Is immers.
M. Jan haelt de Lantern.
D. Wy en willen de Lantern niet hebben /
het is klaer weeder / ten is gheen noot.
P. Godt ghebe u goeden nacht.
P. Ende u ock tot Gode bevele ick u.

EYNDE.

De thiende t'ſamen ſprekinge,

D. Godt gebe u goeden dagh Pieter /
wat maeckt ghy hier ſoo vroegh?
P. Ick verwachte de Kooplieden.
D. Iſt langhe gheleden dat ghy
ghekomen zijt?
P. Ick en ben maer eerſt ghekomen /
ten is niet veel meer dan een

Digitized by Google

D. Baick la, ſomba kita ken tuan,
mau kita balas poulang.
M. Souda ballas.
P. Beta ſomba kamou jang adda mau kita
datan ken berſahabat ken kami,
Françoys bawa kajoeu api,
brouſa api baick ſana
ken berdyang kita.
F. Souda nijala api Bappa.
D. De kita tidá adda ſoujouck,
de kita mau pegi hat la.
M. Appa lecas begitou?
T. Adda la ſapoulo iam.
M. Belom lagi.
R. Adda.
M. Jan ambis ialan Suloh,
D. Tida kita mau Suloh,
adda trang, tiedeng appa.
H. Alla bri ſalamat malam ini.
P. Jang de kamou poen Alla ſartamou.

SOUDAHAN.

Jang ſapoulo berkatta ſamma.

D. Alla bri ſalamat kamou Pedro,
appa bowat kamou de ſini pagi hari?
P. Beta nanty orang ſoudagar.
D. Adda lamma tun
datan de ſini?
P. Beta ſahat juwa ke mareé,
tid'adda jang lebeh derry pada

Digitized by Google

hier endeel murs.
D. Ghy zijt vroegh inde weere
soo ick sie.
P. 'T is een ongesondt dinck
eenen langhen nacht te maken.
D. Ghy zijt te veel neerstigh.
P. Ick en ben voorwaer /
ick soude alsoo geerne lange
slapen als een ander /
maer d'armoede / meer dan de
vreckheydt / jaeght my vanden bedde.
D. Het schijnt dat den tijdt
wel doodt is.
P. Ist datter verandert wy sullen
reghen hebben.
D. Woont ghy noch daer
ghy plaght?
P. 'T is meer dan drie maenden
dat ick verhuyst ben.
D. Hebt gy noch geen handtgift ontfangen?
P. Neen ick / niet de weerde van een duyt.
D. Soo en heb ick oock.
P. 'T is noch te vroegh /
de Kooplieden beyden tot dat
onsen winckel open is /
ende ons goedt voor ghedaen.
D. 't is beter hoopen
dan den moet verliesen
P. Daer zijn Kooplieden genoegh om
te dingen / maer luttel die sin hebben te kopē.
D. Siet hier komter een /

Digitized by Google

ſe ſoukoejam.
D. Tun adda pagi hari dalam keryja,
bagi beta liat.
P. Adda jang tida baick,
ken brouſa ſatou malam beſar.
D. Tun adda rajin ſang'at.
P. Songo beta tida,
ſouka beta tydor bagi lamma
ken orang lain,
jang kaſſieen ko, lebeh pada
kikir ko, de toulack beta delouwar tydoran.
D. Jang roupa hari
adda matty.
P. Jicke adda ganty adda
oujen poulang.
D. Rouma tun adda lagi
tempat douloeu?
P. Adda lebeh tiga boulan
beta ganty rouma.
D. Belom kamou trima barang derham?
P. Tida, jang harga poen tida.
D. Beta poen tida.
P. Lagi hari pagi,
jang ſoudagar de nanty tatcalle
kita bouka kedey kita,
jang arta kita terbouka.
D. Adda baick ternanty,
jang ſoukahan terlinjap.
P. Adda ſoudagar banja
ken tauwar, iany ſedekit de tjinta ken bli.
D. Liat ſini datan ſatou,

Digitized by Google

mijn Heer beliebet u wat goets /
ende wat schoons te hoopen?

A. Wat waere hebt ghy?

D. Komt inden winckel /
't gesichte sal u niet hoffen.

A. Ick sal geerne daer binnen komen /
ist dat ghy u goedt wilt verkoopen
tot redelicken pryse.

D. Besiet ofter yet is dat u
aenstaet / ick sal u goeden koop gheven;
want ick heb soo lief het gheldt
als 't goedt te laten verschimmelen /
by faute van verkoopen.

A. Segt ons de soorten vander
Koopmanschappen die ghy hebt /
met haren pryse ende waerde.

D. Gy en sult niet konnē denkē noch wenschē
eenighe soorten van goede
daer wy niet af ghesorteert en zijn
ende tot allen pryse /
eyscht 't ghene dat ghy behoeft /
ende ghy sult ghedient worden.

A. Laet my Enghels laken sien.

D. Siet daer een laken fijn gheluyckt zyde.

A. Ick begeerder van veelderley
verwen / die fray
ende wel verepdt zyn.

D. Siet hier is wit / swart /
blauw / geel / groen / root /
ende van goeder verwen /
dick / smal ende breedt / van klempen /

Digitized by Google

Tuan mau tun bli barang baick,
jang barang baick roupa ?
A. Arta maya adda kámou ?
D. Maſſock dalam kedey,
keliátan tida tun bri harga.
A. Baick mau amma maſſock ſana,
jicka tun artamou mau juwal
aken harga ſedang.
D. Liat jick adda barang appa jang,
khandack kita, beta by harga baick ;
carna lebeh ſouka ken derham
jang ken arta terantar bar tjindawan,
derry pada tida juwal.
A. Catta ken kita jenis
arta adda pada kamou
deng'an harga hargaenja.
D. Tun tida dapat ing'at daan tjinta
barang jenis arta,
jang kita tida adda barkas.
lagi barang harga,
minta barang begouna kamoú,
de bri enja ken tuan.
A. Bri beta liat ſackelat engrees.
D. Liat la ſatou ſackelat álus.
A. Beta mau banja jenis,
warna jang baick
prouſahan baick.
D. Liat de ſini adda pouteé ytam,
byroeu, cóning, yiou, miera,
lagi warna baick,
tebal, pitick daan libar, de ketjil,

Digitized by Google

middelbaren ende hooghen wyſe
A. Wat ſoorten van Carſeyen hebt ghy?
D. Van veelderley ſoorten.
A. En hebt ghyer gheen beeter?
D. Jae ick wel /
maer ſy en zijn noch niet outpackt.
A. Hoe veel de bale?
D. Sonder te verloven /
met eenen wooxde ſeventigh ponat.
A. 'T is te veel / ſeghtmy
een wooxdt datter toe dient.
D. Ick hebt u gheſeydt /
ghy en ſultſe niet min hebben.
A. Wilt ghy'er feſtigh pont af hebben?
D. Ick en ſoude u niet een mpte afrecken.
A. Ghy ſijt ſeer diere ende wreckt.
D. Die wat goedts wil hebben
hy moeter gheltaenbeſteeden.
A. Ghy pzijſt u goedt ſeer.
D. Het is wel een dwaes
Koopman die't mißpzijſt.
A. Laet my een goedt Laken ſien
inde wolle gheverwt.
D. Siet daer is een van goede wolle.
A. Den dzaet is grof /
qualick ghedzaeyt ende gheweven /
ende de ſnee bewijſt dat 'et verbzandt is.
D. Beſiedt het wel ten tweee reyſen /
ghy ſult anders ſegghen.
A. Hoe veel wilt ghy 'er af hebben?
half ghereedt en half op dagh?

Digitized by Google

ſedang daan baſar hargá.
A. Appa jenis ſakelat ketjil adda mou ?
D. Banja jenis,
A. Tida lain baick ?
D. Adda,
wellakin belom bouka.
A. Barappaſatou fardá ?
D. Jang'ang berharga beſar,
ken ſatou patta toujoé pouló pont.
A. Banja bena, katta beta
ſatou patta jang adda baick.
D. Souda beta katta kamou,
tun tida adda kourang.
A. Mau kamou nampoulo pont ko bri ?
D. Beta tida mou ber kourang ſatou myte.
A. Mahal kita, deng'an kikir.
D. Sjappa mau barang baick.
mau dia bri derham.
A. Tun berharga baick har tamou
D. Jang orang gila
ſjappa tida berharga.
A. Bri lyat ſatou ſackelat,
jang dalam rambot ber telap.
D. Lyat adda ſatou jang ramboet yja baick.
A. Jang benangja adda keſar,
iahat poutar daan tanty,
dalam krat roupa tertounou.
D. Lyat baick lain kaly,
kamou kata lain.
A. Barrappa tun mau ken itou,
ſeting'a ſakaran, lain ting'a bertango;

Digitized by Google

D. Met luttel woorden /
ende sonder tijd te verliesen / 't gelt 60 pond.
A. Ghebet my tot redelijcken pryse /
ende ick sal u eenen brief gheven
daer ghy mede te reden sult zijn.
D. Ick hadde liever ghereedt ghelt.
A. Die eenen goeden brief heeft vint wel gelt.
D. Wie is den persoon? kenne ick hem?
A. Hy is rijck ende machtigh ghenoegh.
D. Hoe heet hy met oorloff?
van waer is hy? van deser stadt?
A. Neen / hy is van Ghent.
D. In wat strate woont hy?
A. Hy woont by de nieuwe kerck.
D. Wat hanghter uyt?
A. Naest het schilt van Enghelandt /
recht teghen over de Duyf.
D. Ick sal my versinnen ende beraden
tusschen dit ende morghen.
A. Ondervraeght u van hem /
ende dan soo seght my u meynunghe.
D. Ick sal 't doen.
A. 'T soude my leet zijn yemant te bedriegen.
D. Men weet nu niet wie datmen geloven sal /
want diemen meynt Iuyden van
eeren te zijn / en denecken dickmaels
anders niet dan de lieden te bedrieghen.
A. Ghy en sult aen ons niet
verliesen (wilt Godt) al hadt ghy
ons verkocht ende ghelevert
van u waare voor thiennael soo veel.

Digitized by Google

D. Ken patta ſedekit,
jang'an linjap hari, harga nampouloh pont.
A. Bri ken beta harga baick,
jang beta bri ſourat ſatou,
ken appa tun mau ſouka.
D. Beta ſouka lebeh ken derham.
A. Sjappa adda ſourat baick dapat broelle derham.
D. Orang appa adda? tida beta kenal?
A. Dia kaya deng'an arta banja.
D. Appa namma dia ſentaby?
derry manna dia, adda de bendar ſini?
A. Tida, dia derri Gent.
D. Campong manna dia doudock?
A. Dia doudock ampir moskit barou.
D. Alamat maya tergantong?
A. Syſi jang t'jap Engrees,
betoul iy brant borong Merepaty.
D. Beta berfikir daan mefakat
de ſakaran ken iſſock.
A. Taniaken dia,
commedien katta beta khandack tun.
D. Beta karyja begitou.
A. Sayang beta berdong'ou barang orang.
D. Sakaran tida tau ſjappa dapat perſjayja,
carna pada fikir orang
baick juwa, de tjinta banja kaly,
tida lain ken bedoengou orang.
A. Tida tun meroegy
de kita (inſi Alla) jicke adda
de kita juwal daan trima,
pada hartatamou ſepoule kaly lebeh.

Digitized by Google

D. Men en verlieſt niet aen lijnden
van eeren / wel aen laet ons een
eynde maken / wat ſult ghy gheven?
A. Met luttel woorden / vijf en vijftich ponde.
D. 't Is te luttel / wel aen ſlae het toe /
ghy ſult achtenvijftich gheven.
A. Ick en ſal niet meer gheven.
D. Ghy ſullet om dien prijs hebben
die ghy ſegt / om uwent wille /
hoe wel dat het ſeer luttel is /
nochtans alſoo wel iſt een koopman
die verlieſt / als de geene die altoos wint.
A. Ghy ſult my dan dit goedt bewaren /
tot morghen nae noen /
dan ſal ick een bekentenuſſe doen
van de reſte die ick u ſchuldigh blijven ſal /
op dat ghy meer verſekert ſoudt zijn.
D. En hebt ghy niet inde ſtadt
eenighen vrientdt van kennisſe?
A. Ja ick trouwen / hier is Heer
Anthonis van Motten / ick en
weet niet of ghy hem kendt.
D. Ja ick kenne hem ſeer wel /
iſt dat deſen Heere wil 't woordt
voor u ſpreecken / 't is ghedaen /
want ick kenne hem ſulcken man van eeren /
al waert dat hy van doen
hadde al mijn goedt / ick ſoude 't hem leveren.
A. Ick ſal hem u morgen doen ſpreecken.
D. Ick bids u.
A. Ick gebiede my tot u /

Digitized by Google

D. Tida merogy aken orang
baick, boula kita berpoutos
la kereja, barapa tun bri poulang?
A. Ken pattha ſedekit, lyma poulo lyma ponden.
D. Adda ſedekit bena, baick bryla,
tun bri lyma poula delapan.
A. Beta tida bri lagi.
D. Tuan ambil ken harga
bagi katta mou carna kaſche kita,
wellakin harga ſedekit juga,
wellakin adda poen bernamma ſoudagar
iong morougy, ſamma deng'an berlaba ſebagi.
A. Tun tarroh ken arta ini
ken iſſock petang hari,
jang kou datan bri ſourat kamou,
pada outan beta tingal kamou poulan,
carna lebeh tun pertiaja de kamou.
D. Tieta adda dalam bendar
barang orang jang de kenal?
A. Ija adda, adda ſini Tuan
Antonis de Motten, tida tau
beta, jicke tun kenal dia.
D. Ija áko kenal ken dia,
jicke Tuan itou mau catta pada
derry pada kamou, maula beta,
carna beta kenal dia bagi orang baick,
jickelou dia adda begouna
ſamounja arta beta, beta mau bri ken dia.
A. Beta ſouroh iſſock berkatta ken tun.
D. Ako ſomba.
A. Somba amma ken kamou,

Digitized by Google

adieu tot mooghen.

D. Ick ben altoos t'uwen beſten.

De elffde t'ſamenſprekinge van twee perſonagien.
David, Rychart.

D. Goeden dagh Meeſter Rychart.

R. O Godt groete u David mijn vriendt.

D. Hoe iſt al ſint
dat ick u voormaels ſagh?

R. Seer wel (God zy ghelooft)
bereydt tot uwen ghebode:
ende ghy hoe vaert ghy al?

D. Ghelijck ghy ſiet / moeck van
lijve / ende licht van gheldt /
maer tis langhe gheleden dat ghy hier
te lande niet en waert.

R. Ick heb elders ghehoornmanſchapt.

D. Wanneer quamt ghy herwaerts over?

R. Ick quam giſter avondt.

D. Syt ghy te lande gekomen?

R. Neen / ick ben te water gekomen /
ende hebbe in ſoo grooten perijckel
gheweeſt / van mijn perſoon
als ick opt was.

D. Hoe dat?

R. 'T heeft ſulcken onweer
gheweeſt / ende ſulcken vreeſſelycken
ende ſtercken windt op Zee /
dat wy meenden altemael
verlooren te zijn: Ende daer en was
ghen ander hope van zaligheyt

Digitized by Google

tingal ken alla ken iſſock.
D. Beta ſebagy ken ſouro tuan.

Jang ſablas berkatta ſamma, derry dua orang.
Daoet, Ryckaert.

D. Tabe pongolo Ryckaert.
R. Alla bri ſalamat kamou Daoet, ſahabatko.
D. Begimanna adda ſedang
beta lyat tun douloeu kalla?
R. Adda baick (do'a ken Alla)
ſomba beta ken tuan amba,
lagi de kamou begimanna adda?
D. Bagi liat kamou baick de
beden jang ring'an ken derham,
wellakin lamma tun tida
dalam negry ſini.
R. Beta tempat lain dervinjaga.
D. Manna kalla tun ke mareé de ſini datan?
R. Beta datan kalmarym petang hari.
D. Datan kamou ke darat.
R. Tida, amma ke laoet datan,
lagi beta dalam miskil beſar.
ſouda, pada beden beta,
tida begien ſelamma idop beta.
D. Begimanna itou?
R. Souda toffaen beſar begitou
adda, lagi ſang'at
deng'an ang'in kras de laoet,
iani kita takot ſamounja
matta, lagi tida lain
petſjayja ken ſemperna,

Digitized by Google

dan in Godt de welcke ons
verlost heeft door zijn groote goetheyt.
D. Ghy verschrickt my door u seggheu.
R. 'Tis alsoo / ende (dancke Godt)
dat ick ontkomen ben van sulcken
perijckel / ende dat ick te Lande
aengekomen ben.
D. Ick ben seer blyde dattet so is
na dat ghy verteilt /
ghy hebt een gheluckigh ontkomen gehadt
wy moeten samen drincken
eer ghy van hier schept /
ende goede cier maken / is 't dat u belieft.
R. En souden wy 't niet /
wy moeten ons oude vrindtschap
ververschen / ick ben altoos ghereedt
te doene 't ghene dat u believen sal
my te ghebieden.
D. 'Ten hoort my niet
u te ghebieden / maer ick bidde u
dat ghy u soo veel wilt vernederen /
ende my dese vriendtschap doen /
dat ghy my komt besoecken.
R. Ick dancke u seer.
D. Wat seytmen ghinder?
R. Men sept 'er niet dan goet.
D. Isser niet nieuws?
R. Neen 't / dat ick weet.
D. De Lakenen zijnse goeden koop?
R. Sy een waren in laughen
tijdt soo dier / en sullen eer dierder

lain ken Alla, itou la
de toulong kita ken kaſche dia.
D. Tun berke iut beta ken catta kamou.
R. Adda begitou, lagi (do'a ken Alla)
beta lepas itou derry ſekieen
miskil, lagi beta ſouda ſampey
ke darat.
D. Amma ſouka ſang'at adda begitou
jany begi bertjittera kamou,
tun adda broulle ontong baick,
mau kita mynom ſamma
douloeu tun pegi derry ſini,
deng'an poen ſouka ſouka, jicka mau kamou.
R. Tida kita bo'at begitou,
dapat kita jang kaſche tuha kita
barouken, ſebagy beta mau
jang bekeryja appa mau kita
ſouroh beta.
D. Tieda amma dapat
ſouro de kita, jang beta ſomba kamou
ken tuan mau berketjil kamou,
ke kaſche ken beta
tun datan lyat ken amba.
R. Beta ſomba ken tuan.
D. Appa de catta ſana?
R. De katta tida lain ke baick.
D. Tida gabar barou?
R. Tida ken tau beta.
D. Jang ſackelat adda morra?
R. Lamma la dia tida
mahal begitou, jang roupa mahal lagi

Digitized by Google

wozden / eñ opslaen / dan sy afslaen sullen.
D. Waerom / dat bid ick u?
R. De lyftocht is soo goeden koop
dat het ghemeyn volck niet en wil
wercken: Ende dat meer is / ghy hebt
te verstaen / dat den Tol / Impostuyen /
wacht / waghen / ende alle ander
onkosten groot zijn.
D. Ick verstae nochtans dat de Wolle
tot redelycken prys is /
R. Dat en doet 'er niet toe /
de Lakenen kosten ons hier /
ende zijn gekoocht ende opgheslagen ten
minsten dertigh of veertigh
schellingen op 't pack.
D. Wat profyt sullē dan de Kooplieden doen?
R. Dat sy haer regeeren
ende verkoopen naer advenant.
D. Wanneer verwacht ghy u Vloot?
R. Ons schepen begonnen
te laeden als ick wegh trock.
D. Sy zijn dan nu meestendeel gheladen.
R. Ick hope dat se sullen t'zepl gaen
metten eersten voorspoedighen windt.
D. Tis nu seer stille soet ende goet
weer / ende ten waept niet een sierre.
R. Den wint is gheheel contrarie /
maer 't sal veranderen als 't Godt belieft.
D. Windt op Zee is seer periculeus /
wanckelbaer ende ongestadigh.
R. Men moet hem selven aventuren

Digitized by Google

datans daan harga lebeh, ken tou ron dia.
D. Carna, appa catta ko ſomba?
R. Iany maccanang adda bagi morra,
jang orang maſſing maſſing tida mau
brouſa adda lebeh, tun tau
poulang, jang ouchoer daan adat
deng'an oupahan, lagi ſamounja,
byaja adda beſar.
D. Beta adda tau jang rambot domban
adda harga ſedang.
R. Tidang appa ytou,
jang ſackelat kita bli mahal,
iady ſouda naick terlebeh tida
courang pada tiga ampat poulo
ſchelling ſatou fardah.
D. Appa de laba jang ſoudagar?
R. Dia kerija begi datan
de juwal poen bagitou.
D. Mannacalla kamou nanty anccatan kappal.
R. Kappal kita barou
de bo'at tatcalla beta derry ſana.
D. Adda la ſakaran ampir ſarat.
R. Pada fikir beta dia pegi baleyer
ken moula moula ang'in baick.
D. Sakaran tida berang'in
hari baick, deng'an ſatou ang'in tida.
R. Ang'in adda barſallah,
wellakin adda ganty, inſi Alla.
D. Ang'in de laoet adda miskil,
tida tegoh daan berbalick.
R. Mau kita nanty ontong,

Digitized by Google

dierijck wil woorden.

D. 'Tis beter om 't seekerste / de helft van zijn goeden t'abontueren / van altemaele t'eender reyse (op hope van grooter ghewin.

A. 'Tis seer wel van u verstaen / want de ghene die al t'eender reyse verliest / nauwelijck kan hy weder op de been komen.

D. Maer te proposte / salder oock groote vloot zijn?

A. Ick hope ja: want ick weet wel datter veel schepen gheladen zijn met diverschen Kooplmanschappen.

D. Hebt ghy niet van doen ghewast Laken / Vlas ende Cattoen?

A. Ick ben van al dat voorsien.

D. Sult ghy fijne Lakenen hebben met de naeste Schepen?

A. Ghy sult hebben indien 't u belieft / den eersten thoon ende gesichte. Ick heb noch dertigh waghen Tin / ontrent veertigh waghens Loot / eenen hoop Vellen / ende sommighe Cattoen sacken.

D. Wanneer ist Toondagh?

A. Ist dat den Stadthouder van onsen Gouverneur desen avont wederkomt / wy sullen morghen Court houden / Ende ick hope dat wy Toonen sullen een Maendagh.

Digitized by Google

ſjappa mau kaya datan.
D. Adda baick daan ſongo ſetin'ah
pada harta kita terontong,
jang ſammounja ſakaly
ken petſjayja ken laba banja.
R. Tau la baick de kamou,
carna ſjappa linjap ſakaly
artaenja, ſoukar ſang'at
broule lain.
D. Wellakin ken katta,
cappal banja datan.
R. Fikir beta adda, amma tau
cappal banja adda affil
ken arta vinjaga banja jenis.
D. Adda tun tida bergouna barang
ka'in berlylin, ketan daan kapas?
R. Bata adda lagi derry ſammounja.
D. Adda kamou poulang ſackelat alus
deng'an cappal lagi datan?
R. Tuan adda jicke tun mau,
jang moula bouka daan terkelih.
Adda lagi paramba tiga poulo timbang tima
pouteé, barang ampat poulo timbang tima
ſatou bar kas coulit, (ytam,
lagi barang carong ken capas.
D. Mannacalla adda hari terbouka?
R. Jickelou pongolo bender derry
pongolo lima kita datan hari itou
poulang, iſſock kita poulang
mefakat, iany beta bertjayja jang kita
boucka arta hari iſna'en.

Digitized by Google

D. Waer hebt ghy uwen Winckel?
R. Veel by 't Engelsche huys.
D. In wat teecken?
R. In 't kleyn leeuwken / komende
met d'een zijde aende Roos /
ende met d'ander aenden rooden Bock.
D. Ist teghen over den gulden Valck?
R. 'Tis een weynigh boogder.
D. Ick sal u komen besoecken /
ende sal met my brenghen
eenige vrienden die mede koopen willen.
R. Ghy sult wellekom zijn / ende u gelt oock.
D. Tot wat uuren sal ick u binden?
R. Komt tusschen seven ende achten /
ende sult my binden op 't Engelsche huys.
D. Salder ghеen faute aen zijn?
R. Neen / ist dat Godt my 't leven spaert.
D. Wel te Gode tot wedersiens.
R. Ick ghebiede my t'uwaerts.

De twaelfde Tsamenspreeckinghe, van de Scheeps-varinghe.

T' schepe hou goe lieden /
wie wilter t' Scheep komen?
R. Werwaert denckt ghy
te seylen en te varen Schipper?
A. Ben ick 't die ghy meynt?
R. Ick ben t'eynden adem van roepen.
A. Nu wel / hier ben ick / wat schuylter?
R. Wat meent ghy vanden man
van hier totter Stadt van Lissebon?

Digitized by Google

D. Manna adda Kedeé kamou ?
R. Ampir rouma Engerees.
D. Dalam alamat appa?
R. Dalam fing'a ketjil, datan
feblah fifi bong'a méauwar,
feblah lain fifi cambing myrah.
D. Adda iybarant Rayja-wally mas ?
R. Adda jaau fedekit lagi.
D. Beta datan kelih kamou,
amma poen bawa farta
barang orang jang mau bli barang.
R. Baick tun adda datan, deng'an derham kita.
D. Begi manna hari beta datan ?
R. Datan barang toujou attou de lapan iam,
jang dapat par beta atas rouma Engrees.
D. Adda fongo begitou ;
R. Adda, jicka Alla bri ydop beta.
D. Baick tingal ken Alla ken liar lain kali.
R. Somba beta ken tuan amba.

Jang duablas berkatta famma, baleyer ke Cappal.

Ke cappal hou orang baick,
fjappa mau ke capal datan ?
R. Ke manna maau tun
pegi beleyer nachgoda ?
A. Adda ken beta tun rowa ?
R. Beta maty nafas ken rowa.
A. Boula, beta adda fini, appa adda.
R. Barrapa tun ambil pada orang
derry fini ke bendar Lisboen ?

Digitized by Google

A. Ick kryghe dat ick kan /
en niet dat ick wille.
K. Voor hoe veel sult ghy my voeren?
A. Meen gheest ghemeynlijck
van wyachte twintigh Croonen /
sonder den mondt kost.
C. Betaelt als d'ander reysers /
en komt t' Scheep /
ter wylen datter plaetse in den boot is.
K. Ick wil verbondt en koop maken /
oft ick en salder niet in komen /
C. De koopde bindt den sack toe.
A. Geest my vyftien Croonen.
K. Ende is 't dat 't schip verdrinckt
oft sinckt / en dat ick verdrinck.
A. So sult ghy wyacht vry en kosteloos zijn.
K. Mijn Ouders en hebben
niet gewaeght
noch geavontuert haer leven
soo soorghlijck.
A. Waer zijn sy dan gestorven?
K. Op een schoon saght ende reyn bedde.
C. Sy zijn voorwaer wel te beklagen /
want hadden se t' scheep gebaren
Sy en souden der niet gestorven hebben.
K. Is u Schip wel gewapent?
A. Waer en is geenen menschе
van moeder geboren /
die eenigh bat ter zee gesien heeft
beter geschickt ende opgerust /
en beter voorsien van geschutt.

Digitized by Google

A. Beta ambil appa dapat broule,
jang tida maya mau beta.
R. Ken barrapa tun bowat amma.
A. De bri mafing
ken oupa dua poulo Croon
maccanan lain.
C. Bri begi orang lain jang pegi,
daan naick ke cappal
ſedang adda tempat dalam ſampan.
R. Beta mou bro'at daan barharga doulou,
attou amma tida maſſock dalam.
C. Iany taly ter ekat karong.
A. Bri amma lymablas Croon.
R. Jickelou cappal berlemas
attou tingelam, lagi beta matty lemas?
A. Iany tun tida bayer oupa daan byaja.
R. Iany Indong Bappa amba
tida de ſouroh beta pegi
de ialang tempat ſoukar
daan miskil ſe lamma ydop.
A. De manna jang dia matty?
R. Atas mitye tydoor jang lembot daan tjoujy.
C. Dia mau ſongo ſayang ken,
carna jicke dia adda baleyer ke kappal
dia de ſana tida matty.
R. Cappal mou adda ſinjata banja?
A. Tida adda manuſia
barannack pada Indong,
jang de liat ſatou kappal delaoet,
lebeh moſteyt ken ſinja taenja,
lebeh poen adda bedil.

Digitized by Google

R. Ick sal om Bischuyt en toespyse gaen /
tertuplen dat ghy den mast suit rechten /
ende de zeplen optrecken.
C. Ick salder u wel af gerieven /
en tot redelycken pryse.
A. Hebt ghy yet mede te boeren?
R. Niet dan een kom
en een pacxken / dat ick u terstont senden sal.
A. Hebt ghy den Tol en de costuymen betaelt?
R. Ick ben een Ingeseten / en een Borger /
siet daer mijn beschryt.
C. Maeckt u in den boorsteven oft in de deuve.
R. Is den wint Weste /
in 't Noorden oft in 't Suyden?
C. Wy dunckt dat den Noordt westen windt
begint op te steken en te blasen.
A. Ick wordt 't wel gewaer /
't en is maer een stoxm van windt
die van 't Oosten keert in 't Westen /
wanneer meent gy dat wy er aen landē sullē?
A. Is 't voor windt / voorspoedigh in 't seylen?
C. Waer 't dat hy in de seylen sloegh /
wy soudender wel haest wesen.
N. De Zee is stille.
O. Sy stilt haer / en ten waeyt niet een sier.
A. Het stil weer is een voorbode
van ongeluck / blixem / onweer /
en schip breeckinge.
C. Neemt eenen riem ende roeyt.
R. Roeyt die roepen kan /
ick en kan roepen noch riemen.

Digitized by Google

R. Beta ambil roti daan maccanan laia
ſelamma de kita, diery tyang cappal,
jang hela layar.
C. Beta poen de bri ken run,
iany harga ſedang.
A. Adda barang barang terbo'at?
R. Tida lain ken ſatou doulang (lagi.
deng'an ſatou bouckos, jang beta ſouroh ſahat
A. Adda tun bayer ouſour daan addat?
R. Beta doudock ſini amma poen orang bendar,
lyat la ſourat beta.
C. Pegi tun de cappalla capal, attou ting'a cappal.
R. Adda ang'in barat,
outara attou de ſalatan?
C. Takot beta jang ang'in outara barat
datan ſang'at bertyop.
A. Beta adda beraſſa,
adda ang'in toffaan,
derry tymoor balick ke barat,
mannacalla tun fikir kita ſampey ke darat?
A. Adda ang'in baick, lekas ken baleyer?
C. Jicke dia datan dalam layer,
de kita lecas ke ſana.
N. Laoet adda rata.
O. Dia berdiem, jang tida tyop ſe kouman.
A. Iany hari tida berang in itou alamat,
ken ontong iahat, kylat, toffaan,
daan karam kappal.
C. Ambil ſatou dayong jang berdayong.
R. Dayong ſjappa tau berdayong,
beta tida taau dayong jang berdayong.

Digitized by Google

A. Aldoende leertmen.
C. Die ter zee baren will
moet de ſtiermã en piloot onderdanig zijn /
gelijck den kranckẽ den Medecijn.
R. 't Moet leeg water zijn / of dẽ bloet loopt af.
A. Ick heb 't ſinckloot in de gront gewoppen /
ende 't water is hooge ende diepe
meer dan vijf badem̃en.
P. Het is ſtille / of 't ſchip is geanckert.
C. Waert dat den wint verſterckte /
ende dat de zee haer verhief /
hy ſoude wel d'anckeren winden /
met den bloedt van den getyde.
R. Siet eens de boots-geſellen
op de maſte van 't ſchip.
C. Sy viſſchen na Dorades.
A. Roert den riem ende roeyt.
R. Ick barſte van roeyen.
C. Siet de baren verheffen.
E. Het bloeyt / en de Zee verheft haer.
P. 'T mocht wel onweer worden.
C. Siet den wimpel vlieghen.
A. 'T is beſt dat men de zeylen ſtrycken en de
Cabelen loſſe / want 't onweer en tempeeſt
dreygen 't Firmament.
R. Om Gods wille laet ons hier haven neme̅ /
en upt den ſchepe gaen / ick ſal u geben
al dat ick in de Werelt hebbe.
P. Godt wil ons bystaen.
E. Welcken bysteren tempeeſt en onweer.
R. Set ons aen 't hooft oft aen landt.

Digitized by Google

A. Dalam karryja de berrayer.
C. Sjappa mau pegi ke laoet.
dapat deng'ar ken malim cappal,
bagi orong ſakit aken Tabib.
R. Adda takot ayer kerjil, attou ayer ſourot.
A. Beta ſouda jang tima loutar dalam laoet,
jang ay'er tingy daan dalam
lebeh lima depa.
N. Tida berang'in, attou kappal berlabo.
C. Jickelou ang'in bertiop,
daan laoet bertja boul,
dia dapat bongkar ſauch,
ken ayer paſſang.
R. Lyat la jang gallaſſi
atas tyang kappal.
C. Dia berkawil Abbenous.
A. Bergra dayong daan berdayong.
R. Beta matty ken berdayong.
O. Lyat gelombang bertingy.
E. Ayer paſſang, daan laoet bertjaboul
N. Dapat poen bertoffaan.
C. Liat ongol ongol terbang.
A. Baick kita touron layar, daan
lepas taly ſoug, carna ang'in daan toffaan
beky ſar lang'it.
R. Carna Alla tancko ſini ke darat
jang kelouwar kappal, beta bri ken tun
ſamounja beta adda dalam Dunny'a.
N. Alla de mau toulong kita.
E. Begimanna toffaan daan ang'in beſar.
R. Tanko kita de kappalla ſong'ay attou ke darat.

Digitized by Google

A. O Busschieter wiert / en schiet een stuck geschut af / want wy zijn behouden.
R. Ick kome weer tot my selven.
P. Laet ons Godt loven en dancken.
C. Hoe staet u't baren aen?
R. Ick beve noch van verbaerthepdt.
O. Hebt ghy bykans doodt geweest?
R. Op twee vingeren nae / want sy heeft ons soo by geweest datter niet meer verschils en was dan de dickte van een planck.
A. Die niet gebaren en heeft / en weet niet wat weese is.
R. Het quam my stondt my overeynde van verschrickthepdt / om van de baren geswolgen te worden.
C. Ick meynde wel begraben te worden tusschen de golven / ende een spyse der vischen te zyn.
A. Is't dat ghy Pieter stockvisch zyt / ende een groot verslinder der vischen / waer af verschroomt ghy?
P. De grootste eet de kleyne.
O. Waerom en gaeft ghy u niet op in de genade der Zeeroverss?
R. Raet na de daet en bede noyt baet.

EYNDE.

Digitized by Google

A. Ayo baſtijong boba api daan paſſang bedil ſatou, carna ſouda ontong ydop.
R. Beta poulang.
N. Batja kita do'a ken Alla.
C. Begimanna tun raſſa baleyer?
R. Amma berketar lagi derry takot.
O. Adda tun ampir matty?
R. Courang dua jary, carna dia ſouda ſekien ampir de kita, jang tida adda lain farack, iany jang tebal pade papan
A. Barang ſjappa tida balayer, dia tida tau derry takot.
R. Iany rambor beta berdiery derry pada takot iany ken ghelombang ter maccan beta.
E. Beta poen takot ken de tannam beta dalam glombang, daan poulang en poon ykan.
A. Jickelou tun Pedro ſtockviſch, iany ſatou harry mau ykan, carna appa tun takot?
P. Jang beſar maccan daan ketjil.
O. Carna appa tida bri kamou dalám tang'an orang merbot?
R. Komedien menfakat tida adda menfa'at.

SOUDAHAN.

Digitized by Google

Aen-

Aenwyſinge van 't onderſcheyt van eenige Woordē, die een en dezelve beteyckeninge hebben.

Radja *is* Rayja, **een Koninck:** Orang *is* oerang *oft* ourang, **volck:** Beta orang *is* bet'orang: Bappa *is* bapa, **Vader:** Maa *is* ma, **Moeder:** Sobat *is* quiha'y *oft* ſahabatko, **vrient:** Sjappa *is* ſyappa, **wie:** Jouw *is* djouw *oft* tun, **ghy:** Betjum *is* tſjium, **ſoenen:** Petſjaya *is* pertiaja, **gelooven:** Oejen *is* oujen, **regen:** Gouda *is* goeda *oft* couda, **een paert:** Itick *is* bebeck *oft* boerong yticK, **Ende** *oft* **Eynd-hoghel:** Kekira kira *is* bekira kira, **reeckenen:** Pety *is* pittie, **een kiſte:** Attou *is* attoeu, **ofte:** Jang *is* iang, **de / die / dese** / *ook wel* **ende** / &c. Seitan *is* ſetaen *oft* jin, **Duyvel.**

Woorden der voorſettingen.

Ka, na toe: De, **tot:** Aken dea, **tot heen:** In, **by:** Kapada, **aen:** Adapan *is* tagal, **vooz:** Dhonloe, **vooz/eer:** De a'oe'an, **vooz aen:** Didapan, **tegen:** Louar, **buyten:** Dalam, **binnen:** Antara, **tuſſchen:** Kadar, **omtrent:** Bava, **onder:** Atas, **boven op:** Sampei, **tot dat / daer toe:** Ara, **langhs:** Kraps **dicht by:** Siſi, **benieffens:** Ampir, **by na:** De'kat, **na by:** Belacken, **achter:** Tagal, **om dieſwil:** Ole, **vooz:** Lampo, **voozby:** Troes, **voozheen:** Koeliling, **rondom:** Derri *oft* deri, **van/upt:** Deri pada, **van/vooz:** Dengan, **met:** Serta, **teffens:** Senang, **gelijckelick:** &c.

Van Koppelingen.

Daan, ende: Djoega, **ook:** Pon, **dan:** Pon tieda, **nochte:** Lagi, **noch meer:** Attau, **ofte:** Welakin, **hoe wel:** Lamon, **als:** Djickalou, **indien:** Had, **maer:** Karna, **want:** Sebab, **want/ ende om dat:** Sepaya, **opdat/ ten eynde dat:** Adda pon, **aengeſien:** &c.

Diadda		Dia adda.
Bet'adda		Beta adda.
Tidadda	*is*	Tida adda.
Bet'orang.		Beta orang.
Bappakou		Bappa akou.
Dia p.		Dia pounja.

t'Amſterdam, by Paulus Matthyſz. gedruckt.

Digitized by Google

Ulia skälf ist ab, punkul baggia. pan.
Ab sat sson äst gnflagnu, sudabis punkul celap
ubunu ab so skälfa ist, warum sabt ihr denn noch nicht
nie sadse ausgstegt, und ausgeräumt, Kalu bigi
lu lama, manappa lu orang bulong sapu ru-
ma?
Wir sind nbu nist ausgstanden, Saro betta orang
suda bargor.
Für wenn ö klarbu gast ab nicht, solanga zu schlafen
trada patut samma, budak jang tidor bigitu la-
ma.
eh dass so skälfa zu bad gasa, kan ihr nicht früher aufs-
stehen, Kalu betta bigita lamj bigi tidor, Kitta
trabuli bargor lebj siang.
Warrat, ihr will nicht dass wir andre mahl sson kommen,
dain Kali nanty betta ajar itu sama lu.
ehrsuahl bitt ihr Ihr frau zum Morgenbrod, inisa
Kali Kitta minta amjon sama nonje.
Ist dass wahr nonj nicht gehört? aje, bulong suda
massak?
nonj nicht, ihr will ab abis sogleich kommen, bulong,
tappe Sabantar nanty medinj.
ehrstu schuld ist ab, dass ihr nonj binnu Rassna be-
kommen habe, Sappa punje sala, jang betta pu-
long Pappat koffj—

Digitized by Google

Das Dorf ist Feld daran, Tuhan maßak punje
Sala itu?
Wie so? Maraßa? 76
Wenn es Ihm Krystal mit Eyskies fast umfallen lassen?
Darff die Fuda Kleid jahre ihre Kleider dergan ajer?
Wie giebt Fab zu? Bigimanna itu Fuda jahre?
Ich habe es nicht gesehen? Kitta Fraba leat?
Wie Pferd ist es denn? bigimanna Kuda taj itu?
Ich habe es nur von ihm selbst gehört. Kitta dgom,
ma Fuda dagar itu darff die Kandirij.
Wo ist er? Dimanna dia adda?
Ich weiß er ist in der Küche? Betta Kira, jang
dia ada di.
Last ihn also selbst zu mir kommen. Soar dia kan,
dirj dattang dihinj samma betta.
Ich will ihn rufen. nanti betta pangil sammia dia.
Warum ist kein Eyskies da, wenn ihr Eyskies trinken
wollt? maraßa adak Korang ajer, Kappan
Eyskies betta, mau minom Koffi?
Lab wasser war schon diesen morgen um Eyss gan
gelt, ajer Fuda ada maßak pagi ari pukkul
nam.
Wo ist es denn hin, dimanna adi sakirin?
ist hin gestohlen, und darüber habe ich mir den
Kopf zerbrannt. Fuda jahre, darff itu Kitta lagi
da bakkar betta punje Kakij?

Digitized by Google

Hab ist nun nigur beschuld? Itu ada ba punje sala Kandij.

Ist sussa ab anog nog. Sampe sakarin Kitta ada rasa itu.

Tu andro wasse müst ist tarunnstigur sajo, kain Kali tu musste ada lebi bisa.

Gut frau! Baij nonje.

Sauta müst ist stil sstra maasu. Inj aij tu musste kria barjak makana.

Mato, ab ada taga? lebi darij sarj sarj?

Ja wohl, dann ab konnem stula sumula zum sstan. Surgo, dari barjak otang dattan mak kan disinj.

Wad bestellst da frau, dab ist kosnu soll?

Appa nonje suru, jang Kitta muste mahang.

Butter, sau stück gesalzen fleisch, fisse, sunur. Sups, sa pottong dagin ajin, ikkan, dengam Kerij ajam punje.

Wad soll ist braten? Appa beta muste goring?

Zwei Agadanus und nün stück sau fleisch.

Dua ajam Kabirj dengam sa pottong dagin Kambing punje.

Ist dab genug? Sampe itu?

Ja ab ist genug. aber ist müst in dri gattan gasan, und Kabneal stul sünste auf den

Tiff staffan. Lampe fuga, tappe lu mutte pigi
di Koborg, ambel banjak rupa buabua pur mak,
kan diblak kan Kalj.
Tim wulfa znit will du fraw asstan z pukkuk
trappa nonje mau makkan?
Jmau nin 12 ast; Betul pukkul dua blas.
Wad fabt ist zuffuni mädjan z Appa la, budak
prompuang ada kia?
Jef väfa au dun Jamuk kno du Jarou, Kitta ada
Marje; Jingor nonge kameja
Und wad Jstist nuss, lu lagi appa kia?
Jef stogsa strumppa, betta ada tisij Klous.
Jman gestau bin, kappa punje.
Bin gestau du fraw, nonje punje.
Jmau nasuk ist bin, nin bin zustogsau? Kappan
lu fuda. ambel inj puer tisij.
gestau Abund, Kalamarj pagj.
bind bin nogsuisch fastig, bulong abis.
nog nigt, bulonga.
Ast pogt gar zufdal, Lu ada talalu malbas.
Jmau fraw, abur ij fabn Kinla Kogsau zustogsau
Gestonau, Trada, nonje, tappe Kitta su,
da duppat banjak lobang puer tisij.
Jef fabt imanz wwad zufagnu, lu fasi jasi ada
fatu appa puer Katta.
fabu gestau adej. fab Kinnau Jmig gaglat

Digitized by Google

edt, Ritta kalamay lagi fuda ffinka ittu parang
klaffin kuwanna zung, barang appa? 79
dah, walleh dua klaffin gistanna zu hauß kaffa-
jang manatu kalamay daulo fuda kauwa di
rumma.
Gabi. ifs da klaffa kopfwo grzaßt, und ifst bin nis-
sig; fuda bilang, ada lagi betul.
Ich glaubba nuh nicht. Ich will bin selbst zaßna.
Setta trada pitjaja fammalu, kan dij betta
mann bilang.
Gut frau, fin ittin klaffa, und du kuß? dar-
von. Baj nonje, dißin; ada ittu barang der-
gan dia punje fanat.
Brit, wia ifs grzaßt fabl, Leat, bigimanna lu fe-
dd bilang.
Fallt etwas an der klaffe; ada korang barang
gnuid, fin fnud, zwei Zentnerfnu, zwei Kuffkön-
nen. Reggo, Satu kameja, dua tjillana
dibawa punje, dengan dua farong bantel.
Will du frau, dah ifst dua klaffen nehmen fol?
Nonje mauw, jang Ritta pigi pangil fammat
manatu?
Laufft fie, und rufft ihn? Larri juga pungil
fammadia.
Wenn no nicht kommen will, dah fol ifs ihn
fagen? Kalu di toa mau dattang, appa di
ta nanti bilang fammadia?

bagi, wenn ich das, was recht, nicht zu der bekom-
men, soll es da selbst bezahlen; Belang juga,
jang Kalu betta kada dapat itu barang, jang
ada Korang, dia musse bajar itu.
Und wenn es da nicht will, was soll ich denn machen?
Kalu dia tra mau itu, appa Kitta
nanti bekin jamma dia.
Wenn das geschieht, müssen sie uns sagen, das es nicht
mehr drucken soll, wenn Zeug ist zu der zu sagen.
Kalu bigitu, lu musse bilang jamma dia, jang
da jangan Kira puer ijntje betta punje barang
lagi.
Was mehr? Appa lagi?
Das ich das geld nun bekommen will, das ich schon
vier Wochen Monath schuldig bin. Lang betta nanti
pegan itu vang, jang Kitta ada ulang jam,
ma dia pur ini bulang.
Einmal muss es für die Wäsche bezahlen? Wieviel
dia musse bajar puer itu barang?
Für das seinen Hemd 4 Thaler. Ite Kameja al,
lus amjat real.
Für das andern? puer itu lain?
Für die 2 Büchsen, die grob waren, nemmu Thaler,
und 5 Schillinge. Itu dua jarong bantal,
jang kuda ada Klasar, satu real, den-
nelima sataly.
Was mehr? lagi?

Digitized by Google

Ja'e da Gnidun Hosnu dwitsalbtsalnu, ftu dre
Igillana dua real fatenga
Zat da fraw nosnuns zubastsnu? Nonje a
lagi fatu appa puer Juro?
Nnin, gatt fiw, komut abnu baldwindu.
trada, pigi, lappe Jattang Lakas Komba
Jes gasa. Kitta ada pigj.

Digitized by Google

Digitized by Google

D87985545

Digitized by Google

Digitized by Google